

Handläggare

Till
Utbildningsnämnden
2015-02-19

Verksamhetsberättelse VB 2014 för Utbildningsnämnden

Förvaltningens förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse 2014 för utbildningsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Nämnden godkänner de förändringar som föreslås i avsnitt 6.2 om resultatenheter och anslagsenheter.
3. Skrivelse till utbildningsnämnden angående skollokaler och arbetsmiljö anses besvarad, se avsnitt 6.2 samt bilaga 11.
4. Skrivelse till utbildningsnämnden angående skolsituationen i Hägersten Liljeholmen anses besvarad, se avsnitt 6.2 samt bilaga 12.
5. Skrivelse till utbildningsnämnden angående antal klasser, åk 1-2, som har elevgrupper på fler än 25 elever i Stockholm anses besvarad, se 3.1 samt bilaga 13.
6. Skrivelse till utbildningsnämnden angående utvärdering av skriftliga omdömen på Stockholms stads skolwebb anses besvarad, se avsnitt 3.1 samt bilaga 14.
7. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
T.f. utbildningsdirektörHåkan Edman
GrundskoledirektörJan Holmquist
GymnasiedirektörAnn Hellenius
AvdelningschefAstrid Norderfeldt
Avdelningschef**Utbildningsnämnden**Elisabeth Barö-Dérantz
Avdelningschef

Innehåll

1	Sammanfattande analys - Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål	5
2	Förskola	9
2.1	Nämndens mål för verksamheten	9
2.1.1	Alla förskolebarn lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö	9
2.2	Ekonomisk uppföljning	13
3	Grundskola och grundsärskola	14
3.1	Nämndens mål för verksamheten	14
3.1.1	Alla elever i stadens kommunala skolor utvecklas och uppnår målen för sin utbildning	14
	Sammanfattning av måluppfyllelse och analys av resultaten i kommunal grundskola och grundsärskola	15
	Inledning	16
	Måluppfyllelse	17
	Uppföljning och analys av insatser och resultat	19
	Organisationsutveckling för god pedagogisk verksamhet	20
	Fokusskolor	21
	Utveckling av undervisningen/utbildningen	21
	Elever i behov av särskilt stöd	25
3.1.2	Alla elever i stadens kommunala skolor har en god lärmiljö	28
3.1.3	Alla elever i stadens kommunala skolor har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar	29
3.2	Grundskola, övrigt	30
3.3	Ekonomisk uppföljning	30
	Grundskola, fritidshem och grundsärskola	30
4	Gymnasieskola och gymnasiesärskola	34
4.1	Nämndens mål för verksamheten	34
4.1.1	Alla elever i stadens kommunala skolor utvecklas och uppnår målen för sin utbildning	34
	Sammanfattning av måluppfyllelse	35
	Förbättra elevernas resultat	39
	Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet	45
	Ett hållbart utbildningsutbud	47
4.1.2	Alla elever i stadens kommunala skolor har en god lärmiljö	48
4.1.3	Alla elever i stadens kommunala skolor har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar	48
4.2	Gymnasieskola, övrigt	51
	Antagning 2014 till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	51
4.3	Ekonomisk uppföljning	55
	Gymnasieskola	55
	Gymnasiesärskola	58
	Ersättning för asylsökande gymnasieelever	59
5	Verksamhetsövergripande frågor	60
5.1	Nämndens mål för verksamheten	60
5.1.1	Vårdnadshavare och elever har goda förutsättningar att välja verksamhet av god kvalitet oavsett huvudman	60
	Tillsyn av fristående fritidshem som inte tillhör någon skola samt utökad insyn i fristående fritidsklubbar	60

	Kommunikation med fristående grund- och gymnasieskolor samt insyn i fristående grundskolor	60
	Skolval Stockholm	61
	Skolpliktsbevakning.....	61
	Utvärdering av grundskolor och fritidshem	62
	Utvärdering av gymnasieskolor	66
5.1.2	Eleverna upplever och deltar i kultur- och idrottslivet	70
5.2	Program för ökad delaktighet	72
6	Förvaltningsgemensamma frågor	73
6.1	En attraktiv arbetsplats	73
6.1.1	Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare	73
	Strategisk kompetensförsörjning av lärare	74
	Behöriga och kompetenta lärare	74
	Karriär och utveckling för lärare	75
	Chefer.....	77
	Lönebildning.....	78
	KOLL	78
	Minska sjukfrånvaron och stödja friskfaktorer	78
	Arbetsmiljö.....	79
	Medarbetare med ofrivillig deltid erbjuds heltid.....	80
	Jämställdhet- och mångfaldsplan, barnrättsperspektiv.....	80
6.2	En effektiv förvaltning	81
6.2.1	Nämndens verksamheter är resurseffektiva.....	81
6.2.2	Det ekonomiska resultatet är i balans	81
	Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	82
	Jämförelse av resultaträkningen intäkter och kostnader bokslut 2013 och 2014	85
	Bokslut per verksamhetsområde 2014	86
	Nämnd och övergripande verksamhet	86
	Resultatenheter och anslagsenheter	87
	Investeringar	89
	Analys av balansräkning.....	90
	Effektiv lokalhantering	91
	Central utveckling av it-stöd	92
	Effektiv upphandling och inköp	94
	Rapport över genomförd internkontroll	95
	EU-positionsrapport	95
6.3	En hållbar förvaltning	96
6.3.1	Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö	96
6.4	Säkra och trygga verksamheter.....	97
6.4.1	Skolan är säker och trygg	97
7	Synpunkter och klagomål	98
	Patientsäkerhetsberättelse	99

Bilagor

Bilaga 1 Bokslutsbilagor

Bilaga 2 Antal schablonggrundande barn och elever

Bilaga 3 Obligatoriska bilagor

Uppföljning av budget

Specifikation av avvikelser mellan budget och utfall

Specifikation av avvikelser, Investeringar

Uppföljning av resultatenheter

Uppföljning av investeringsutgifter

Projekt med extern finansiering

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler, enskilt driven verksamhet

Bilaga 4 Anslagsenheter

Bilaga 5 Obligatoriska nyckeltal

Bilaga 6 Rapport över genomförd internkontroll

Bilaga 7 Uppföljning jämställdhets- och mångfaldsplan

Bilaga 8 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan

Bilaga 9 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolan

Bilaga 10 Patientsäkerhetsberättelse

Bilaga 11 Skrivelse angående skollokaler och arbetsmiljö

Bilaga 12 Skrivelse angående skolsituationen i Hägersten Liljeholmen

Bilaga 13 Skrivelsen om antal klasser, åk 1-2, som har elevgrupper på fler än 25 elever i Stockholm

Bilaga 14 Skrivelse angående utvärdering av skriftliga omdömen på Stockholms stads skolwebb

1 Sammanfattande analys - Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden i huvudsak har uppnått angivna mål och i hög grad bidragit till att kommunfullmäktiges mål för stadens verksamheter uppnås. De insatser som beslutades i verksamhetsplanen har genomförts, för att förstärka de prioriterade områdena Alla barns och ungdomars lärande, kunskapsutveckling och resultat, Kompetensförsörjning, Skolutbyggnad, Samverkan och samarbete samt Ekonomi och effektivitet.

Mål 1. Stockholm är en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Utbildningsnämnden bidrar till att uppfylla inriktningsmålet bland annat genom att verksamhet upphandlas i konkurrens och genom erbjudande av praktikplatser till aspiranter från Jobbtorg Stockholm.

I skolköken har en större satsning påbörjats inom vegetarisk matlagning och den totala andelen ekologiska livsmedel har ökat med nästan 5 procentenheter jämfört med 2013. Ett framgångsrikt pilotprojekt i åtta skolor har genomförts i syfte att minska matsvinnet och i snitt minskade den totala mängden matsvinn med 23 procent, målet var en minskning med 10 procent.

Förvaltningen har tillsammans med idrottsförvaltningen arbetat för att fler elever ska nå läroplanens mål i ämnet idrott och hälsa. Simundervisning har bedrivits som simskola under sommaren. Som ett led i arbetet med att skapa en idrottsprofil för Farsta stadsdelsnämndsområde erbjöds eleverna i Farstas grundskolor även möjlighet till simskola under höstlovet.

Utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen har samverkat för att underlätta kontakterna och öka samarbetet mellan skolan och kulturlivet. Implementering av från stadens program för barn- och ungdomskultur ”Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga” planen i stadens skolor ska göras under 2015.

Mål 2. Kvalitet och valfrihet utvecklas och förbättras

Nämnden bidrar i hög grad till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål. Till detta mål är huvuddelen av utbildningsnämndens mål och indikatorer anknutna. Av tre mål för verksamhetsområdet bedöms två mål helt uppfyllda - Stockholmsborna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald samt Barn och elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden - och ett mål har delvis uppfyllts - Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten.

Förskola

Utbildningsförvaltningen har i samverkan med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna arbetat för att ta fram konkreta strategier för att öka andelen legitimerade förskollärare. Arbetsgrupper har bildats för att öka kunskapen om avgångsorsaker, och förtydliga och utveckla karriärvägar för personal i förskolan. Ett underlag till riktlinjer för barnomsorg på

obekvämt arbetstid har också tagits fram i samverkan med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna, och kommunfullmäktige förväntas besluta under 2015.

Antalet förskolor som får stöd för sina vikariekostnader när medarbetare studerar på distans till förskollärare ökar liksom andelen deltagare från fristående förskolor.

Under året har 58 tillsynsinspektioner av fristående förskolor och 19 tillsynsinspektioner av enskild pedagogisk omsorg genomförts, en utökning jämfört med 2013.

Grundskola

Betygsresultaten i årskurs 9 uppvisar en något motsägelsefull bild. Andelen elever som fått minst E i samtliga ämnen är högre än den varit under åtminstone den senaste tioårsperioden, vilket förvaltningen ser mycket positivt på. Andelen behöriga till yrkesprogram har däremot sjunkit sedan förra året (och ligger i nivå med 2012 års resultat). Utifrån beräkning av det genomsnittliga meritvärdet baserat på 16 ämnen har årets meritvärde ökat.

Sammantaget har resultaten förbättrats i skolorna med de mest gynnsamma förutsättningarna men försämrats markant i skolorna med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. En samlad resultatuppföljning av fokusskolorna visar ännu inte resultatförbättringar sett till andel behöriga till gymnasiet. En stor utmaning är att utifrån det kompensatoriska uppdraget öka likvärdigheten mellan skolorna. Det krävs en långsiktighet och uthållighet i det arbete som påbörjats såväl som att utveckla strategierna för att lyckas med de mest resurssvaga eleverna.

De senaste åren har resultaten fluktuerat upp och ner och skillnaden har varit störst i den fjärde kvartilen, det vill säga skolor med höga socioekonomiska index. Det är viktigt att följa resultatens utveckling över tid och att inte bara se till förändringar från ett år till ett annat.

Förvaltningen har tagit fram gemensamma rutiner för mottagande och utbildning av nyanlända elever. Syftet är att skapa kvalitet och likvärdighet i mottagande och utbildning av nyanlända elever med en gedigen kunskapskartläggning som utgångspunkt.

Brukarundersökningen inom grundskolan visar försämringar bland annat när det gäller att kunna arbeta i lugn och ro på lektionerna.

Gymnasieskola

Efter läsåret 2013/2014 avslutade de första eleverna gymnasieutbildning enligt Gy11. I stadens avgångsklasser erhöll 89 procent av eleverna ett examensbevis. Resultaten baseras på nya betygsriterier och examensmål och är inte direkt jämförbara med tidigare. Några generella bilder kan utläsas; flickor har högre måluppfyllelse än pojkar och det är stora resultatskillnader mellan skolor, skolenheter och program.

För utvecklingen av gymnasiesärskolan, introduktionsprogrammen och yrkesprogrammen har tre råd bildats. Råden arbetar utifrån formulerade uppdrag. Syftet är att ta fram nulägesbilder och förslag till utvecklingsinsatser för ökad måluppfyllelse för eleverna.

För gymnasieskolan är svarsmönstret för brukarenkäten likartat jämfört med tidigare år, med samma relativa styrkor och svagheter i elevernas svarsbilder, men resultaten är försämrade. De mest positiva svaren får påståenden kring trygghet och trivsel, lärarnas kunnighet i sina ämnen samt hur lärarna bemöter eleverna.

Ett gemensamt utvecklingsarbete för grundskola och gymnasieskola har bedrivits i syfte att utveckla elevhälsoteamens hälsofrämjande och förebyggande arbete. Det förväntade resultatet är att skolornas systematik i arbetet med lärmiljön stärks. Arbetet fortsätter.

En attraktiv arbetsplats

Utbildningsnämnden har fattat beslut om en strategi för kompetensförsörjning av lärare som utgår från ett antal områden som var för sig och sammantaget bidrar till att förvaltningen uppfattas som en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare.

Förvaltningen har fortsatt sitt nära samarbete med lärosätena i länet för att öka antalet lärarstudenter och kvaliteten i lärarutbildningens verksamhetsförlagda del (VFU).

Inom den utökade statliga satsningen på förstelärare och lektorer fick förvaltningen full tilldelning av statsbidrag motsvarande totalt 789 förstelärare och 19 lektorat. Samtliga tjänster är inrättade som tillsvidareanställningar.

En fortsatt satsning på lärare och skolledare, såväl i löneöversynen som genom den särskilda satsningen om 2 procent, har inneburit en fortsatt stark löneutveckling om närmare 6 procent.

Förvaltningen har under 2014 gjort en uppföljning av åtgärder i syfte att minska lärares arbetsbelastning som nämnden beslutade om under 2013 med anledning av Arbetsmiljöverkets föreläggande. Uppföljningen visar att flertalet skolor har ett aktivt arbete kring lärares arbetsbelastning. Förvaltningen har fortsatt utvecklingen av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Valfrihet och mångfald

Ett gemensamt ansökningsystem för förskola och pedagogisk omsorg har införts och alla vårdnadshavare söker plats till förskola och pedagogisk omsorg på via e-tjänsten Min barnomsorg. Fristående anordnare har under året registrerat sina köer i ansökningsystemet.

Ansökan till förskoleklassen har sedan 2010 gjorts via e-tjänsten för skolval. Från 2014 kunde även vårdnadshavare till blivande elever i årskurs 6 och 7 år ansöka via e-tjänsten och 2015 kommer e-tjänsten att utökas till att omfatta alla grundskolans årskurser. Andelen fristående grundskolor anslutna till e-tjänsten ökar

Under året har förvaltningen genomfört två informationsmöten för respektive fristående grundskolor och fristående gymnasieskolor samt ett möte med fristående fritidshem och enskild öppen fritidsverksamhet. Branschrådet för grundskola med representation från kommunala och fristående grundskolor har haft fyra möten under året.

Mål 3. Stadens verksamheter är kostnadseffektiva

Utbildningsnämnden bidrar i hög grad till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppfylls.

Utfall jämfört med budget

Tabell 1 Utfall per verksamhetsområde inklusive kapitalkostnader

Driftverksamhet netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Förskola	2 186,9	2 207,4	-20,5
Grundskola inklusive fritidshem	9 614,9	9 472,4	142,5
Grundsärskola	358,4	301,9	56,5
Gymnasieskola	2 484,8	2 439,8	45,0
Gymnasiesärskola	186,5	172,1	14,4
Utbildning för vuxna	6,6	0,7	5,9
Nämnd och övergripande	325,2	357,0	-31,8
Netto	15 163,3	14 951,2	212,1
Ingående resultatfond från 2013			167,9
Resultatöverföring till 2015			-266,1
Netto efter resultatfond			113,9
Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	70,0	71,4	-1,4

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 212,1 mnkr före och ett överskott om 113,9 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 0,8 procent av nämndens nettobudget.

Antal schablonggrundande barn och elever 2014 framgår av bilaga 2. Uppgifter som är obligatoriska för alla nämnder återfinns i bilaga 3. Bilaga 1 innehåller bokslutsinformation.

Projektet skolbyggnation för ett växande Stockholm avslutades vid utgången av 2014. Redovisning ska ske i en slutrapport och i nämndens lokalförsörjningsplan under åren 2015. På stadsnivå förväntas balans råda mellan föreslagna ny-, om- och tillbyggnader och behovet 2020. Däremot förutses lokala underskott och ytterligare kapacitetshöjande åtgärder kommer därför att behövas.

Drygt 3 100 datorer i grundskolan byttes ut i förtid för att möta behovet av en mer modern datormodell med bra inloggningstider. Genom det ordinarie utbytet har 17 884 datorer bytts ut i grundskolan, gymnasieskolan och på central förvaltning. Till gymnasieskolorna levererades 4 500 datorer inom 1:1-projektet och 9 200 datorer har uppgraderats från 32- till 64-bitarsmiljö, och förvaltningens samtliga datorer är nu utbytta.

Sex upphandlingar inom projektet Skolplattform Stockholm har genomförts. Med en ny skolplattform kommer pedagoger, administratörer, elever och vårdnadshavare att smidigt kunna hantera bland annat planering, bedömning, elevresultat, betyg och frånvarorapportering.

2 Förskola

2.1 Nämndens mål för verksamheten

2.1.1 Alla förskolebarn lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholms barn får en förskoleverksamhet av god kvalitet i enlighet med nationella och kommunala styrdokument.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
  Andel förskollärare av antal anställda	*	34 %	38 %	41 %
  Andel nöjda föräldrar	87 %	87 %	87 %	85 %
  Antal barn per grupp	*	14,5 barn/avd.	16	16
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	*	4,99 st	4,9	4,9

*kan ännu inte anges, inväntar SCB-statistik våren 2015.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förbättra tillsyn och kontroll av fristående verksamhet genom ett tätare tidsintervall samt utifrån en samlad risk- och väsentlighetsanalys (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska i samverkan ta fram konkreta strategier för att säkerställa att andelen legitimerade förskollärare ökar (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska säkerställa att handlingsplaner är framtagna för övergången förskola - skola i enlighet med stadens riktlinjer (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska i nära samarbete med utbildningsnämnden och kulturnämnden inom projektet Stockholm högläser verka för att litteratur och läsning ska bli en mer naturlig del i barnens utbildning (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Kommunstyrelsen ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna se över och utveckla stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Servicenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna införa central avgiftshantering för bland annat förskola (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Utbildningsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och de fristående förskolorna införa den nya gemensamma ingången till den gemensamma förskolekön och de fristående förskolornas köer (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen se över riktlinjerna för barnomsorg på obekvämt arbetstid (KF)	2014-01-01	2014-12-31	

Godkännande av fristående förskolor och pedagogisk omsorg

Under året har totalt 354 ärenden inkommit till förvaltningen. 63 ansökningar har kommit för att starta nya verksamheter där 45 ansökningar har avsett förskolor och 18 ansökningar har avsett pedagogisk omsorg. Därutöver har 69 ärenden avsett ansökningar om tillfälliga eller permanenta utökningar av förskoleplatser och 35 tillfälliga utökningar i pedagogisk omsorg. Under året har även 47 ansökningar inkommit avseende byte av huvudman.

Av ansökningar 2014 har 8 nya fristående förskolor beviljats godkännande att starta verksamhet jämfört med 15 förskolor som startade under 2013. De nya förskolorna har genererat ett tillskott på totalt 267 platser fördelat på 6 stadsdelsnämndsområden. Genom tillfälliga och permanenta utökningar har ytterligare 105 nya förskoleplatser tillkommit. 15 ansökningar om att starta fristående förskola har avslagits vilket är fler än 2013 då 5 ansökningar avslogs.

Byte av huvudman har genomförts på 21 förskolor, antingen genom aktieköp (nya ägare) eller genom omstruktureringar i befintliga bolag.

Tillsynsinspektion

Förvaltningen har under året genomfört 58 tillsynsinspektioner av fristående förskolor och 19 tillsynsinspektioner av enskild pedagogisk omsorg. Dessa 77 nya tillsynsinspektioner har inneburit 84 inspektionsbesök. Det kan jämföras med 2013 då 73 tillsynsinspektioner genomfördes av fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg.

Utöver ovanstående tillsynsinspektioner har förvaltningen under året genomfört 100 uppföljningar av tidigare fattade tillsynsbeslut. Totalt innefattas uppföljningarna av 56 insatser där dokumentstudier genomförts, 9 telefonintervjuer, 60 återbesök samt 12 fullständiga tillsynsinspektioner.

Under hösten 2014 utökades resurserna med två nya förskoleinspektörer, vilket förväntas leda till att fler inspektioner genomförs under 2015.

Utifrån de 58 nya tillsynsinspektionerna, av fristående förskolor, har utbildningsnämnden utdelat 60 förelägganden och 39 anmärkningar samt i 37 fall avstått från ingripande.

De mest frekventa föreläggandena har under 2014 varit:

- En låg andel eller helt avsaknad av förskollärare (9)
- Felaktigt genomförda registerkontroller (8)
- Barngruppens sammansättning (4)
- Förskolechefens utbildning och förutsättningar (4).

Det vanligaste bristområdet är dock fortfarande avseende det systematiska kvalitetsarbetet vilket genererat 15 anmärkningsbeslut, 2 förelägganden samt 2 avstående från ingripande under 2014. Mot bakgrund av detta så har förvaltningen under året genomfört utbildningsinsatser för

att skapa bättre förutsättningar bland de enskilda huvudmännen.

Utbildningsnämnden har vid ett tillfälle under året beslutat om tillfälligt verksamhetsförbud för en förskola. Det innebär att förskolan fick stänga med omedelbar verkan på grund av att det fanns en allvarlig risk för barnens hälsa och säkerhet. Huvudmannen avslutade därefter sin verksamhet.

Anmälningar

Som en del i tillsynsarbetet tar förvaltningen emot anmälningar mot fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. Det som utreds eller leder till tillsynsinspektion gäller regelöverträdelse i förhållande till gällande bestämmelser. De vanligaste anmälningsgrunderna gäller barns säkerhetsincidenter, bristande omsorg, avgifter och öppettider.

Förvaltningen har under året tagit emot 86 anmälningar, vilket kan jämföras med föregående års 143 anmälningar. Anmälningarna har renderat i 54 tillsynsutredningar där förvaltningen lämnat påpekanden samtidigt som ärendena avskrivits. Nämnden har även i två ärenden utdelat förelägganden.

En anmälning används även som en indikator i förvaltningens risk- och väsentlighetsanalys av vilka enheter som ska prioriteras inför kommande tillsynsinspektioner.

Stöd i utveckling av systematisk uppföljning och utvärdering av förskoleverksamheten

Förvaltningen ger stöd i utveckling av systematisk uppföljning och utvärdering av förskoleverksamheten för både fristående och kommunala förskolor.

Inom fyra stadsdelsförvaltningar samt två enskilda enheter, pågår ett arbete med att skapa en systematisk och strukturerad uppföljning och granskning av effekten och kvaliteten i barns lärandeprocesser i förskolornas verksamhet.

Den första deltagande stadsdelen avslutade stödkontakten i slutet av 2014. Den fjärde stadsdelen har precis påbörjat sin utvecklingsprocess med introduktion till arbetet för samtlig personal och intern utbildning för cirka 50 samtalsledare för stöd till de reflekterande samtalen på förskolorna. Utvecklingsarbetet inkluderar 38 kommunala förskoleenheter där cirka 150 samtalsledare har utbildats för cirka 360 arbetslag.

Utvecklingsarbetet bedöms av samtalsledare och förskolechefer ge en fördjupad insikt i den egna praktiken för arbetslagen och en ökad medvetenhet i utvecklandet av professionalism i förhållande till förskolans uppdrag.

Under våren har utbildningsförvaltningen genomfört huvuddelen av processutbildningar i systematiskt kvalitetsarbete för 65 förskolechefer i fristående förskolor samt påbörjat en ny omgång med ytterligare cirka 30 fristående enheter.

Båda processerna har av deltagarna bedömts ge en ny insikt i systematiskt kvalitetsarbete och dess användbarhet i verksamhetsutvecklingsarbetet.

Öka andelen förskollärare

Utbildningsförvaltningen har haft i uppdrag att i samverkan med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna se över och utveckla stadsgemensamma principer för karriärvägar för förskolans personal. I uppdraget ingår att ta fram konkreta strategier för att öka andelen legitimerade förskollärare. Samarbetet har lett fram till att arbetsgrupper har bildats för att bland annat öka kunskapen om avgångsorsaker samt förtydliga och utveckla karriärvägar för personal i förskolan. Som en del i detta arbete har förvaltningen medverkat till att ta fram ett underlag för att meritera särskilt yrkesskickliga förskollärare. En pilotomgång har inletts för att pröva och utvärdera meriteringssystemet.

Antalet förskolor som får stöd för sina vikariekostnader när medarbetare studerar på distans till förskollärare ökar liksom andelen deltagare från fristående förskolor. Under 2014 har 180 personer deltagit i stadens satsning på vidareutbildning av barnskötare till förskollärare, jämfört med 118 personer 2013. Andelen från fristående förskolor har ökat från 11 procent 2013 till 27 procent 2014.

Interkommunal ersättning

Förvaltningen har i samverkan med stadsdelsförvaltningarna och stadsledningskontoret tagit fram ett gemensamt underlag för stadens hantering av interkommunala ersättningar. Underlaget syftar till stadsgemensam hantering och rutiner för den kommunala verksamheten. Vissa frågor kommer även att gälla fristående förskolor och kommer därför att beaktas i kommande revidering av riktlinjer för fristående förskolor.

Riktlinjer för barnomsorg på obekvämt arbetstid

Förvaltningen har i samverkan med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna tagit fram ett underlag till riktlinjer för barnomsorg på obekvämt arbetstid. Underlaget kommer att ligga till grund för de stadsövergripande riktlinjer som kommunfullmäktige förväntas ta beslut om under 2015.

Gemensamt ansökningssystem för förskola och pedagogisk omsorg

Det gemensamma ansökningssystemet för förskola och pedagogisk omsorg har införts under året utifrån det beslut som kommunfullmäktige fattade 2013. Alla vårdnadshavare söker plats till förskola och pedagogisk omsorg på stockholm.se via e-tjänsten Min barnomsorg. Vårdnadshavare har gjort prioriteringar av fem val till förskola/pedagogisk omsorg. De fristående anordnarna har under året registrerat sina köer i ansökningssystemet.

Funktionen att fristående anordnare ska erbjuda plats via systemet återstår. På grund av att tekniken inte är helt klar kommer denna del att införas under det första kvartalet 2015.

Utvärdering av kommunala förskolor

Under våren genomförde förvaltningen möten med stadsdelsförvaltningarnas avdelningschefer för att planera kommande utvärderingar av kommunala förskolor.

En tidplan fastställdes för 14 utvärderingsuppdrag i samtliga stadsdelsnämndsområden under perioden september 2014 – juni 2015 omfattande cirka 140 förskoleavdelningar/grupper. Tidplanen har förskjutits och utvärderingarna kommer att återupptas under våren 2015.

2.2 Ekonomisk uppföljning

Tabell 2 Ekonomisk uppföljning, förskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhetsavdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Fristående	2 522,0	0	41,3	-376,4	2 186,9	2 207,4	-20,5
Totalt	2 522,0	0	41,3	-376,4	2 186,9	2 207,4	-20,5

Förskoleverksamheten redovisar ett sammanlagt underskott om 20,5 mnkr. Underskottet beror huvudsakligen på att nämnden i överenskommelse med stadsledningskontoret inte fakturerat de 17,9 mnkr som beviljats i stimulansbidrag för utbyggnad av förskolor. Kostnaden för fristående förskolor blev 7,7 mnkr högre än budget vilket främst beror på ökade kostnader för barnomsorg på obekvämt arbetstid, ökade kostnader för e-tjänster och elevförsäkring samt ökade kostnader för retroaktiva utbetalningar av barnomsorgspeng. Kostnaden för utbildning av barnskötare till förskollärare och andra utvecklingsinsatser blev 5,1 mnkr lägre än budgeterat.

Utfall jämfört med 2013

Kostnaden för förskoleverksamheten har ökat med 137,8 mnkr jämfört med år 2013. De ökade kostnaderna beror främst på fler inskrivna barn inom fristående förskolor jämfört med föregående år vilket förutom högre kostnad för utbetalad peng också medför ökade kostnader för verksamhetsstöd och socioekonomiskt tillägg. Även kostnaderna för omsorg på obekvämt arbetstid har ökat, dels på grund av fler förskolebarn dels på grund av en ökad efterfrågan. Intäkterna har minskat med 78,3 mnkr främst beroende på att statsbidraget för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder minskat med 54,7 mnkr på grund av nya beräkningsregler och att förvaltningen förra året fakturerade stadsledningskontoret för stimulansbidrag.

Utfall jämfört med prognos

Utfallet i bokslutet är 10,4 mnkr lägre än det prognostiserade utfallet i tertialrapport 1 vilket beror på färre inskrivna barn under hösten än tidigare beräknat. Mot tertialrapport 2 är utfallet i bokslutet 5,8 mnkr högre vilket beror på ökade kostnader för barnomsorg på obekvämt arbetstid, ökade kostnader för elevförsäkringar och ökade kostnader för e-tjänster.

3 Grundskola och grundsärskola

3.1 Nämndens mål för verksamheten

3.1.1 Alla elever i stadens kommunala skolor utvecklas och uppnår målen för sin utbildning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Lärare har höga förväntningar på eleverna, utgår alltid från läroplanens mål och kunskapskrav och arbetar utifrån beprövad erfarenhet eller vetenskaplig grund. Lärarna planerar gemensamt och eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas. Återkopplingen till eleverna är en central del i undervisningen. Bedömning i formativt syfte, med avsikten att stärka elevens lärande, används både för att synliggöra och stödja elevernas kunskapsutveckling samt för att kontinuerligt bedöma, utveckla och förbättra undervisningen.

Kvalitativa analyser av resultat genomförs på alla nivåer för att utveckla verksamheten.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
  Andel elever som uppnått godkänd nivå på delproven i det nationella provet i matematik i årskurs 3	92 %	93 %	93 %	91 %
  Andel elever som uppnått godkänd nivå på delproven i det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3	94 %	94 %	94 %	91 %
 Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 6	94 %	96 %	96 %	
 Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 6	96 %	95 %	95 %	
  Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen	80 %		80 %	80 %
 Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 9	88 %	91 %	91 %	
 Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska i åk 9	95 %	97 %	94 %	
  Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	78 %	75,2 %	77 %	77 %
  Andel elever som är behöriga till nationella program	86 %	87,4 %	88 %	87 %
 Meritvärde i årskurs 9	234 Poäng	222 Poäng	225 Poäng	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla elever i årskurs 6-9 som riskerar att inte nå, eller inte når, kunskapsmålen ska erbjudas sommarskola (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 En omfattande satsning inom matematik, naturvetenskap och teknik genomförs i grund- och gymnasieskolan (KF)	2014-01-01	2014-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Lässatsningen fortsätter i årskurs 0-6 i grundskolan (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
✓ Ta ansvar för att eleverna fullgör sin skolplikt (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
✓ Ta fram rutiner för att säkerställa att alla elever som är folkbokförda i kommunen får en skolplacering (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska stärka och utveckla skolornas elevhälsoarbete (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska utveckla kunskapsuppföljningen inom grundsärskolan (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
✓ Erbjuder läxhjälp i skolan eller på fritids till alla elever som önskar det (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
✓ Utveckla metoder för att öka kunskapen om den totala frånvarosituationen (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
✓ Fler skolor ska meddela föräldrarna om sitt barns olovliga frånvaro företrädesvis genom SMS (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
✓ Stödmaterialet "Sammanställning av regelverk samt rekommendationer för arbetet med elever i behov av stöd och särskilt stöd" implementeras (UtbN)	2014-01-01	2014-12-31	
✓ Kvalitetsprogram för elevhälsoarbetet med kvalitets- och ledningssystem implementeras (UtbN)	2014-01-01	2014-12-31	
▶ Arbetet med att implementera it-strategin för ett bättre lärande fortsätter (UtbN)	2014-01-01	2015-12-31	
✓ Skolorna uppmuntras att starta samverkan med Ung Företagsamhet eller motsvarande (UtbN)	2014-01-01	2014-12-31	

Sammanfattning av måluppfyllelse och analys av resultaten i kommunal grundskola och grundsärskola

Förutsättningar

Antalet elever i de kommunala grundskolorna ökade med cirka 2 000 elever jämfört med samma tid föregående läsår. Ökningen består främst av elever i årskurserna F-3.

Höstterminen 2014 gick cirka 67 700 elever i Stockholms stads grundskolor i egen regi. Av dessa gick cirka 8 500 elever i förskoleklass och cirka 650 elever var mottagna i grundsärskolan. I årskurs 1-3 gick cirka 23 400 elever, i årskurs 4-6 var antalet elever cirka 19 350 och i årskurs 7-9 gick cirka 16 400 elever.

Antalet elever i fritidshem har ökat med cirka 1 400 elever sedan 2013. Sammanlagt finns cirka 30 700 elever i fritidshem (förskoleklass till och med årskurs 3) i de kommunala grundskolorna. I fritidsklubbar, öppen fritidsverksamhet för årskurs 4-6, fanns cirka 9 300 elever, även där en ökning med närmare 1 400 elever från föregående år.

Inledning

Förvaltningen har under 2014 fortsatt sitt arbete med att ge skolorna förutsättningar för att öka måluppfyllelsen för eleverna. Fokus har legat på att hålla fast vid de strategiska områden som formulerats i verksamhetsplanen och att så långt det är möjligt hitta arbetsformer som har långsiktighet och uthållighet gällande skolutveckling. Utgångspunkten har varit att använda den omfattande kunskap som finns om stadens skolor och deras utmaningar. Förvaltningen har sökt gå från faktainsamling till mer analys av resultat och framtagande av åtgärder utifrån analysen. Detta är ett långsiktigt arbete som kräver fortsatt genomlysning av på vilket sätt förvaltningens arbete faktiskt har en positiv inverkan på skolornas möjligheter att fullfölja sitt uppdrag.

Förskoleklassen

Cirka 8 500 elever har under året börjat i förskoleklass och har därmed tagit det viktiga klivet från förskolan in i skolans värld. Det skolförberedande året i förskoleklass har för många en avgörande betydelse när det gäller att förstärka glädjen och lusten att lära.

Av vårdnadshavarna uppger 79 procent att de är nöjda med hur övergången från förskolan har fungerat, 83 procent anger att deras barn känner trygghet i skolan och 79 procent att de är nöjda med sitt barns skola. Av resultaten framgår det att det har skett en viss minskning från föregående år.

Fritidshemmet

Under hösten 2014 var drygt 40 000 elever inskrivna på fritidshem eller fritidsklubb, vilket innebär att verksamheten omfattar mer än hälften av alla grundskoleelever och är därmed en betydande del av förvaltningens verksamhet.

Under året har arbetet med att utveckla fritidshemmen fortsatt. En nätverksgrupp med personalrepresentanter från alla fritidshem har implementerat plan för utveckling av fritidshem och tagit fram olika utvecklingsområden som ligger till grund för det fortsatta arbetet.

Hur väl skolorna har lyckats implementera planen har följts upp under nätverksmöten, cirka två gånger per termin. En enkät har också genomförts där syftet var att få en tydligare bild över hur skola och fritidshem samarbetar. Enkäten och resultatdialogerna visade att fler än 2/3 av fritidshemmen har schemalagd planeringstid för personalen. Gemensamma utvecklingssamtal där lärare och fritidspedagog deltog genomförs på 2/3 av skolorna. Minst hälften av skolorna har tydliggjort fritidspersonalens roll gällande samverkan med undervisningen.

Nätverksgruppen bidrog till att ett event genomfördes under maj månad för fritidspersonal och närmare 2 000 personer deltog. Syftet var att synliggöra och stärka fritidshemmens profession för vidare utveckling av fritidshemmens verksamhet. Under eventet presenterades goda exempel från fritidsverksamheten och forskare från Stockholms universitet föreläste om förskolepedagogik.

Förvaltningen genomförde under våren en översyn av fritidshemmen gällande bemanning, verksamhetens organisation och gruppstorlekar. Översynen genomfördes i form av en enkät

som besvarades av 90 skolor vilket omfattade 376 avdelningar/grupper. Översynen visade att 51 procent av skolorna har organiserat sina fritidshem enbart med förskoleklass eller blandade F-3 grupper.

Grundsärskolan

Under hösten 2014 var 834 elever mottagna i grundsärskola i Stockholm. Av dessa gick cirka 650 elever i en kommunal grundskola i Stockholm. Grundsärskoleelever finns vid 64 skolor och antalet elever per skola varierar mellan 1 och 58 elever. Fler än tio elever finns vid 21 skolor, 21 skolor har fler än två elever och 22 skolor har en elev. Skolorna strävar efter att arbeta inkluderande grundskola/grundsärskola med elevens bästa i fokus.

Måluppfyllelse

Betygsresultaten i årskurs 9 uppvisar en något motsägelsefull bild. Andelen behöriga till yrkesprogram har sjunkit sedan förra året (och ligger i nivå med 2012 års resultat) medan andelen elever som fått minst E i samtliga ämnen är högre än den varit under åtminstone den senaste tioårsperioden, vilket förvaltningen ser mycket positivt på. Utifrån beräkning av det genomsnittliga meritvärdet baserat på 16 ämnen har årets meritvärde ökat och är det högsta sedan 2010.

I jämförelse av resultaten över tid mellan Stockholm, Göteborg och Malmö framgår att Stockholm sedan åtminstone 10 år tillbaka uppvisar en högre andel behöriga elever till gymnasieskolans yrkesprogram. När det gäller meritvärde och andelen elever som har nått målen i samtliga ämnen har Stockholm högre resultat än Göteborg och Malmö mellan år 2010-2014. Även med hänsyn tagen till svensk/utländsk bakgrund och föräldrars utbildning har Stockholm i förhållande till Göteborg och Malmö de senaste tre åren haft bättre resultat när det gäller andel behöriga till gymnasieskolan och genomsnittligt meritvärde.

Sammantaget får vi utifrån de olika resultatmått en tydlig bild att resultaten försämrats markant i skolorna med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Det är likaledes tydligt att resultaten förbättrats i skolorna med de mest gynnsamma förutsättningarna.

Förra året förbättrades resultaten i årskurs 9 medan vi i år uppmärksammar en försämring gällande behörigheten till gymnasieskolan. Som konstaterades redan förra året är det viktigt att följa resultatens utveckling över tid och att inte bara se till förändringar från ett år till ett annat. De senaste åren har resultaten fluktuerat upp och ner och skillnaden har varit störst i den fjärde kvartilen, det vill säga skolor med höga socioekonomiska index.

Betygsresultaten har förbättrats för elever i årskurs 7 och 8 jämfört med 2013. En högre andel elever (drygt 6,5 procentenheter fler) är behöriga till yrkesprogram i årskurs 9 år 2014 jämfört med hur många som var det i årskurs 8 år 2013. Om samma mönster ligger fast nästa år så innebär det en förväntad ökning i antalet behöriga till yrkesprogram i årskurs 9 år 2015, i och med att antalet behöriga i årskurs 8 ökat i år. Hur utfallet blir i verkligheten återstår att se.

Pojkar har fortsatt sämre behörighet (med en procentenhet) än flickor till yrkesprogram i årskurs 9. Skillnaden är dock den minsta sedan 2010. Den minskade skillnaden mellan könen förklaras i störst utsträckning av försämrade värden för flickorna.

Sett över en dryg tioårsperiod ökar resultatskillnaderna mellan skolor med höga och låga resultat. En stor utmaning för förvaltningen är att utifrån det kompensatoriska uppdraget öka likvärdigheten mellan skolorna. För detta krävs en långsiktighet och uthållighet i det arbete som påbörjats såväl som att utveckla strategierna för att vi ska lyckas med de mest resurssvaga eleverna. Satsningen på fokusskolor för att lyfta skolor med låg måluppfyllelse har följts upp och kommer att ligga till grund för den fortsatta utvecklingen och omfattningen. Arbetet med att utveckla mottagandet och undervisningen för nyanlända är ett annat viktigt område. Den socioekonomiska resursfördelningsmodell förvaltningen har idag fördelar resurserna mycket förfinat utifrån behov, men utbildningsförvaltningen behöver följa upp hur de här resurserna används i kompensatoriskt syfte.

Resultaten på nationella prov i årskurs 9 går i olika riktningar för olika ämnen. Resultaten i engelska ligger högt och har hållit samma nivå sedan 2010. Resultaten i matematik har försämrats jämfört med 2013, men är på en högre nivå än för perioden 2010-2012. Resultaten i svenska som andraspråk har förbättrats jämfört med 2013, men är på en lägre nivå än under perioden 2010–2012. Eftersom svårigheten i nationella prov kan variera mellan olika år ska jämförelser och långtgående slutsatser utifrån dessa resultat göras med försiktighet. Jämförelsesiffror med riket visar att Stockholms stads resultat i årskurs 6 och 9 ligger något över rikets genomsnitt i svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik.

I årskurs 3 och årskurs 6 finns inte några större förändringar i resultaten på de nationella proven jämfört med föregående år. Undantaget är en markant förbättring i svenska som andraspråk i årskurs 6. Samtidigt ska påpekas att resultaten 2013 och 2014 över lag är markant högre jämfört med 2012, men utifrån de övergripande siffrorna för riket beror det troligen på att 2012 års prov var svårare. Resultaten på riksnivå indikerar detta.

Effektiv skolutveckling bör kännetecknas av systematiska långsiktiga processer med ett fåtal prioriterade mål. Därför avser förvaltningen att fortsätta med de större förbättringsinsatser som redan är påbörjade och som alla syftar till att stärka det kollegiala lärandet. Dock ska förvaltningen hela tiden följa utvecklingen och justera om det behövs för att kunna uppnå avsett resultat.

En samlad övergripande bild av måluppfyllelsen redovisas i bilaga 8, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2014.

Uppföljning och analys av insatser och resultat

Analysstöd till skolor

Förvaltningen har under året gett stöd till skolor i analysarbetet av sin verksamhet för att de ska kunna välja rätt strategier för utveckling. Stödet har framför allt riktats till fokusskolorna. Dels har stödet handlat om metodstöd för att kunna följa upp och analysera skolresultat som sätts i förhållande till skolans förutsättningar, resurser och valda insatser. Dels har stödet utgjorts av förvaltningens externa utvärderare som på vissa skolor har genomfört observationer av all undervisning tillsammans med intervjuer. Materialet har utgjort ett bra underlag för fortsatt utvecklingsarbete på skolan.

Under vårterminen påbörjades ett arbete inom förvaltningen med att vidareutveckla LIS/InfoView för att bättre stödja rektorerna i analys av resultat och i det systematiska kvalitetsarbetet. Målsättningen är att LIS/InfoView ska innehålla fler resultat, exempelvis nationella prov. LIS är stadens verktyg för ledning och information.

Skolinspektionen

Skolinspektionen genomförde under 2013 den regelbundna tillsynen av stadens kommunala grundskolor. 18 skolor har inte erhållit några förelägganden. Grundskoleavdelningen har analyserat resultatet av tillsynen och identifierat de mest frekventa målområdena där skolorna har haft flest förelägganden och vilka förelägganden som återkommit. Trygghet och studiero, särskilt stöd, bedömning och betygssättning var de målområden som visat sig vara mest återkommande. Inom de tre områdena har 44 skolor fått förelägganden, av dessa var 10 fokusskolor, 10 skolor där PRIO pågår och 9 skolor ingår i Bostonprojektet (en utbildning som syftar till att utveckla och sprida ett inkluderande arbetssätt i skolan, där stor vikt läggs vid ledarskapet). De förelägganden som varit mest frekventa har följts upp inom ramen för resultatdialoger och förvaltningen har erbjudit utbildning och fokuserat på dessa områden under gemensamt internat.

Analysen av föreläggandena visade också på ett behov av att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. I samband med skolornas övergång från att upprätta arbetsplan till verksamhetsplan har en utbildning till bland annat samtliga rektorer genomförts gällande det systematiska arbetet.

Mäta kvaliteten i grundsärskolan

Under 2014 har en referensgrupp med en skolledare från varje grundskoleområde, representant från gymnasiesärskolan och en extern utvärderare arbetat med att ta fram kriterier för att kunna mäta kvaliteten i grundsärskolans lärandemiljö över tid. Ett verktyg har tagits fram och kommer under 2015 att prövas på en skola inom varje grundskoleområde. Vidare har de digitala verktygen utvecklats för att skolorna ska dokumentera kunskapsutvecklingen för elever som läser enligt grundsärskolans kursplaner.

Organisationsutveckling för god pedagogisk verksamhet

För förvaltningen är vikten av ett gott ledarskap på olika nivåer centralt för skolornas utveckling och resultat. Rektors avgörande betydelse för hela skolans resultat har lett till att ledarskapet har stått i fokus under året, men detta har skett på olika sätt beroende på grundskoleområde och skolledning. För att utveckla rektorers ledarskap har bland annat samarbete med lärosäten och forskning kring ledarskap utgjort en del, rektorer har fått handledning som även har inkluderat att utveckla det personliga ledarskapet, pedagogiska diskussioner bland rektorer har förts om att leda utifrån olika teman och lokala ledningsorganisationer har setts över i syfte att stärka stödet till rektorerna. Arbetet inkluderar ibland även de biträdande rektorerna. Modet att utmana ledarskapet har varit en generell strategi i utvecklingsarbetet.

Läraren är den viktigaste faktorn för elevens lärande, vilket bland annat innebär att rektors uppgift är att säkerställa att lärarna har ett tydligt ledarskap i klassrummet. Många skolor har under året prioriterat arbetet med att utveckla lärarnas ledarskap och förmågan att skapa goda lärmiljöer, till exempel med förstelärarna som resurs.

Rektors viktigaste uppdrag är att leda och delta i det pedagogiska arbetet. För att rektorerna i ökad utsträckning ska kunna ägna sig åt detta har förvaltningen fortsatt det påbörjade arbetet med att se över ansvarsfördelningen mellan grundskolor och central förvaltning. De områden som har prioriterats utifrån skolornas behov är personal, ekonomi, upphandling och lokaler.

Inom personalområdet har till exempel uppdragsdialoger kommit igång då skolledningen har möjlighet att diskutera olika frågor med berörd PA-konsult och personalavdelningen har i större utsträckning varit behjälplig vid personalärenden. De månadsvisa ekonomimötena har utvecklats och genomförs numera gemensamt av grundskolechef, controller och PA-konsult. När så är lämpligt bör ansvaret för upphandlingar läggas centralt vilket har genomförts för upphandling av lokalvård. När det gäller lokalfrågor har arbetet fortsatt med att se över möjligheten för skolorna att få mer stöd från central förvaltning.

Förvaltningen värnar om lärarnas förutsättningar för att kunna utföra sitt kärnuppdrag att planera, genomföra och följa upp undervisningen så att varje elev utvecklas så långt som möjligt mot målen. Därför har ett viktigt arbete fortsatt för att hitta effektiva rutiner för bland annat den dokumentation och administration som är nödvändig för att genomföra huvuduppdraget. Utifrån Arbetsmiljöverkets föreläggande och nämndens beslut för att förbättra lärares arbetsmiljö har förvaltningen gjort en uppföljning av de åtgärder som nämnden har beslutat om för att se hur de har genomförts och vilka effekter de har gett. Enkäten skickades under våren ut till alla rektorer och samtliga grundskolor har svarat på enkäten. Uppföljningen visar att skolorna har genomfört ett omfattande arbete, som också fortsätter utifrån lokala behov.

Projektet PRIO Stockholm (planering, resultat, initiativ, organisation) ligger i linje med arbetet att skapa effektiva organisationer med fokus på kärnuppdraget. PRIO syftar till att ge praktiskt stöd till skolor för att utveckla lokala arbetssätt och processer som rör den pedagogiska

verksamheten. Det handlar om att stärka det kollegiala samarbetet och att utveckla processer som styr resurser på ett medvetet sätt.

Fokusskolor

Förvaltningen har fortsatt det långsiktiga arbetet med att höja måluppfyllelsen i 15 skolor som under våren 2012 hade lägst andel behöriga till gymnasieskolan. Från början omfattades 17 skolor men två skolor är inte längre aktuella eftersom satsningen har riktats mot högstadiet och de här skolornas högstadium har avvecklats. Skolorna har fortsatt sitt arbete utifrån framtagna handlingsplaner och grundskolecheferna har haft en tät kontakt med skolorna för att både stödja och utmana dem i utvecklingsarbetet. Förvaltningen har prioriterat fokusskolorna när det gäller att använda förvaltningens egna resurser. Även samarbetet med socialförvaltningen inom projektet PPSS (pilotprojekt för samverkan skola-socialtjänst) som syftar till att främja skolnärvaron, har framför allt riktats mot fokusskolorna.

Skolornas resultat har kontinuerligt följts upp på olika sätt och processerna för resultatuppföljning har utvecklats och förbättras under senare år. Utifrån förberedelser som genomfördes 2013 har under 2014 följeforskning från Linnéuniversitetet kommit igång på fyra av fokusskolorna. Följeforskningen bygger på att integrera forskningen och det pågående och planerade utvecklingsarbetet i praktiken.

En samlad resultatuppföljning under året har visat att vi ännu inte kan se några resultatförbättringar på fokusskolorna sett till andel behöriga till gymnasiet. Flera av skolorna har ett resultat som fluktuerar mellan åren. Förvaltningens utvärderare har gjort en sammanfattning av utvärderingar med fokus på lärande och undervisning som genomförts på samtliga fokusskolor 2012-2014. Resultatet av sammanfattningen visar på områden med hög kvalitet men utvecklingsområden kvarstår, till exempel när det gäller studiero och förutsägbarhet/gemensamma strukturer för att skapa tydlighet.

Utveckling av undervisningen/utbildningen

Förstelärare/lektorer

Förvaltningen har 2014 ansökt och fått beviljat statsbidrag för 663 förstelärare inom grundskolan, varav 31 lärare arbetar på de åtta skolor som i juni tilldelades extra medel i ytterstadsområden. Vidare har förvaltningen sökt medel och fått beviljat för två lektorat. Alla förstelärartjänster är ännu inte tillsatta.

Varje grundskola har själv formulerat uppdrag för sina förstelärare där utgångspunkten är fokus på undervisning, utifrån en analys av verksamhetens behov, och att bidra till hela skolans utveckling.

Lärocoacher

Grundskolans treåriga projekt med lärocoacher har övergått i ordinarie verksamhet och fortsätter med samma omfattning som under projektiden. En del av projektet har varit en

interaktiv forskningsinsats där coacher, lärare, rektorer och grundskolechefer varit delaktiga. Olika modeller för coachning har provats och lärares och skollednings upplevelse har utvärderats. Samtliga aktörer har varit mycket nöjda och vittnat om positiv utveckling av undervisning och arbetsmiljö. Under 2014 har 18 skolor och drygt 200 lärare deltagit. Fokus-skolorna har prioriterats, perioderna för coachning har förlängts och gruppcoachningen har ökat. Fokusområden har varit ledarskap i klassrummet, didaktik/undervisning, arbetssituation samt samsyn i arbets-/ämneslag. Samverkan och samplanering med andra stora utvecklingsinsatser har initierats för att undvika att en skola deltar i för många stora insatser och för att öka synergierna mellan insatserna.

Ämnesutveckling

Ett övergripande syfte med satsningarna i ämnesutveckling är att stärka det kollegiala lärandet och utveckla den formativa bedömningen. Lärare har erbjudits kompetensutveckling med hjälp av bland annat läs- och språksatsningen, Stockholmslyftet i matematik, NTA (naturvetenskap och teknik för alla), NT-lyftet och ämnesdidaktiska nätverk. Dessutom har en storföreläsning för alla förstelärare, lektorer och rektorer om att leda kollegialt lärande med Helene Timperley från Auckland University genomförts. Ett flertal seminarier för förstelärare och lektorer med teman som kollegialt lärande och språk- och ämnesutvecklande arbetssätt har anordnats.

Läs- och språksatsningen

Förvaltningen har under flera år fokuserat på att lärare tidigt ska upptäcka elever med läs- och skrivsvårigheter i förskoleklass och årskurs 1 och därför erbjudit stöd till skolor med att utveckla sina undervisningsmetoder. Språkpaketet är en del av grundskoleavdelningens läs- och språksatsning och syftet är att öka måluppfyllelsen. Fram till och med 2014 har 21 skolor fått ta del av Språkpaketet som omfattar kurser, studiecirkelar, föreläsningar och nätverksarbete. Inom satsningen ingår också lokalt anpassade insatser. Varje grundskola har minst en lokal läs- och språkutvecklare som fungerar som spjutspets ute på de enskilda skolorna. Deras uppdrag är att bevaka och driva frågor inom läs- och språkutveckling.

Inom ramen för satsningen på läs- och språkutveckling har förvaltningen under året erbjudit skolorna utbildningsinsatser för att höja kompetensen kring språkutvecklande arbete med varierade arbetssätt och digitala verktyg. Stöd har också tillhandahållits skolorna när det gäller att kunna vidareutveckla arbetet i skolbiblioteken och skolorna har erbjudits ett brett urval skönlitteratur i klassuppsättningar. Förvaltningen har också byggt upp ett Mångspråksbibliotek så att alla skolbibliotek ska kunna erbjuda böcker på olika modersmål.

För att ytterligare öka kunskapen om och vikten av språkets betydelse för elever i alla ämnen och samordna insatser inom läs-, skriv- och språkutveckling har förvaltningen under året påbörjat ett arbete med att ta fram en gemensam utvecklingsplan för insatser inom litteracitet och språkutveckling. Planen beräknas vara klar i början på 2015 och ska även synkas med satsningar inom andra ämnesområden som till exempel matematik och naturvetenskap.

Lsåret 2014/2015 deltar en skola med två lärare och två medarbetare från FoU-enheten i Skolverkets pilotomgång inom det kommande statliga läslyftet.

Under året har även olika insatser inom språkutvecklande arbetssätt och kunskap om flerspråkighet genomförts. Fem grundskolor med cirka 450 lärare från förskoleklass till årskurs 9 har erhållit stöd i språkutvecklande utvecklingsarbete i form av handledning av skolutvecklingsgrupper och inspirerande workshops. Dessutom har studiedagar med forsknings- och kunskapspridning anordnats för lärare och specialpedagoger.

Matematik, naturvetenskap och teknik

Matematiklyftet är en statlig satsning med fortbildning i matematikdidaktik för matematiklärare i samtliga skolformer. Det som skiljer Stockholmslyftet i matematik från Matematiklyftet är framför allt att i Stockholm är detta obligatoriskt för alla skolor. Stockholmslyftet i matematik innebär även utökad antal handledare, schemalagda tider för lärarträffar under varje vecka samt utbildningsförvaltningens aktiva stöd i form av bland annat seminarier och nätverksträffar för handledare.

Stockholmslyftet i matematik följer de i projektplanen beslutade målen och har från starten 2013 med sex grundskolor utökats till att i år omfatta 71 grundskolor. Under året har cirka 1 300 lärare deltagit och ett antal lärare har i uppdrag att på del av sin tjänst som handledare leda det kollegiala lärandet på sin egen och/eller annan skola. Ett antal inspirations- och informationsträffar där lärare och rektorer har deltagit har anordnats. Projektet utvärderas kontinuerligt och har visat på hög grad av nöjdhet och vilja att fortsätta arbetsformen även efter projektets slut. Alla rektorer på deltagande skolor har gjort en plan för projektets fortsättningsfas. Projektet fortsätter 2015 enligt plan med att resterande grundskolor deltar.

NT-Lyftet

Skolverkets NT-lyft som startade under hösten 2013 syftar till att öka måluppfyllelsen och elevers intresse för naturvetenskap och teknik. Inom NT-lyftet har 9 grundskolor med handledare och cirka 80 lärare deltagit. Förvaltningen bidrar med ersättning för tid till handledare enligt Skolverkets modell samt process- och vetenskaplig ledning. Under året har också ett analysarbete startat för att ytterligare öka kunskapen om hur resultat och undervisning utvecklas inom de olika naturvetenskapliga ämnena i grundskolan. Inom avtalet med Vetenskapens Hus har två forskarstuderande och forskarutbildade lärare startat ett utvärderings- och utvecklingsarbete för att öka antal besökande skolor, elever och lärare. Arbetet med att ytterligare öka resultat och intresse för de naturvetenskapliga ämnena försätter under 2015 och kommer att kopplas ihop med arbetet med litteracitet och språkutveckling.

PRIO (planering, resultat, initiativ, organisation)

Projektet PRIO Stockholm har fortsatt i stadens grundskolor. PRIO arbetar med målet att varaktigt höja elevernas kunskapsresultat genom att utveckla skolans interna processer och arbetssätt, skapa en mer lärande organisation samt stärka det kollegiala samarbetet. PRIO har under 2014 utvidgats med tolv nya skolor till att totalt omfatta 20 skolor. Antalet förändringsledare har fördubblades, från sex personer till tolv. Varje förändringsledarteam ansvarar för fyra skolor årligen. Projektets fulla kapacitet är således tjugofyra skolor per år.

Digitala verktyg för skolutveckling

För att elever och lärare ska kunna arbeta med olika digitala verktyg på ett enkelt och flexibelt sätt har tillgången till digitala verktyg i Stockholms stads skolor ökat.

Ett verktyg som ska hjälpa skolorna att genom självskattning hitta nästa steg mot en fungerande digital lärmiljö har tagits fram. Under hösten 2014 har 21 grundskolor genomfört självskattningen och tagit fram handlingsplaner för att öka den digitala mognaden och den digitala användningen.

Arbetet med att utveckla digitala verktyg för att underlätta kommunikation mellan skola och hem har fortsatt under året. I början av året lanserades en app och en sms-tjänst för att underlätta för vårdnadshavare att frånvaroanmäla sitt barn. Tjänsten medför att skolorna får minskad administration genom att inte längre manuellt behöva hantera anmälningarna.

Antalet skolor som har öppnat Stockholms Skolwebb för att vårdnadshavare ska kunna få information om sitt eget barns utveckling har under läsåret utökats med 18 skolor. Detta innebär att det numera är 107 skolor som erbjuder vårdnadshavare tillgång till Skolwebben.

Nya moduler i Stockholm Skolwebb och Office365 möjliggör enklare arbetssätt för lärare att arbeta digitalt tillsammans med sina elever.

Studie- och yrkesvägledning

Enligt framtagen plan för studie- och yrkesvägledning har fortbildning för rektorer och studie- och yrkesvägledare, SYV, genomförts av förvaltningen i samarbete med Skolverket för att stärka området och ge stöd åt skolorna i framtagande av en plan för varje F-9 skola under 2014. Grundskolans studie- och yrkesvägledare har organiserats i nätverk för ett utökat samarbete och kollegialt lärande. En kompetensutvecklingsplan inom ett antal områden har utarbetats för studie- och yrkesvägledare där det under året genomförts utbildning inom data/IT och planering pågår för ytterligare områden inför 2015.

ELIS – entreprenöriellt lärande i skolan

Förvaltningen påbörjade projektet ELIS, entreprenöriellt lärande i skolan, under läsåret 2012/2013. Projektet utgörs sammanlagt av åtta kommuner i Stockholms län som tillsammans med föreningen FramtidsFrön tilldelades projektmedel från Skolverket för att processutbilda lärare i entreprenöriellt förhållningssätt.

Skolorna har inom ramen för projektet tillämpat det entreprenöriella förhållningssättet i den ordinarie verksamheten med utgångspunkt från något som planerats/genomförts tidigare eller genom ett nyskapat projekt. Språkrör på skolorna har också utbildats för att stötta den entreprenöriella processen under projektet och verka för att den inte stannar av när projektet är över. På de cirka 30 skolor som deltagit kan vi se tendenser till att det kollegiala lärandet har stärkts och förståelsen för det entreprenöriella förhållningssättet och metoder har utvecklats och praktiserats.

Farsta grundskola - filial till Adolf Fredrik

Förvaltningen har utifrån sitt uppdrag utrett möjligheten till att inrätta en filial till Adolf Fredriks musikklasser och nämnden har beslutat att den förläggs till före detta Farsta gymnasiums lokaler med start hösten 2015 och ingår i Farsta grundskola. Information om ansökningsförfarande med bland annat färdighetsprov har delgivits intresserade elever.

Elever i behov av särskilt stöd

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att utveckla och anpassa lärmiljöer för att skapa en skola för alla elever. Skolorna har erbjudits kompetensutveckling från central förvaltning och har tillgång till pedagogiskt och juridiskt stöd. Under året har förvaltningen implementerat dokumentet ”Sammanställning av regelverk samt rekommendationer för arbetet med elever i behov av stöd och särskilt stöd” som ska vara vägledande i arbetet.

Det specialpedagogiska nätverket med fokus på att utveckla inkluderande arbetssätt har fortsatt under året. Nätverket ger möjligheter för specialpedagoger/lärare att utbyta erfarenheter och har under 2014 arbetat särskilt med de nya allmänna råden och betydelsen av införandet av extra anpassningar. Nätverket har utökats, de skolor som har varit med sedan starten 2012 fortsätter att nätverka på egen hand, medan de skolor som har gått med i år kommer att hållas ihop av central förvaltning under två år.

Förvaltningens CSI-grupper (centrala grupper med särskilda inriktningar) är till för de elever som har allra störst behov av särskilt stöd. Under 2014 fanns det totalt 16 grupper på 14 skolor. Antal grupper och inriktningar anpassas allteftersom utifrån de kommunala grundskolornas behov och under 2014 har två nya grupper startats. Den ena gruppen riktar sig mot de lägre åldrarna, den andra mot de högre åldrarna och tillsammans medför de ytterligare 40 platser.

För att utveckla kvaliteten i CSI-grupperna har nätverket med representanter från grupperna fortsatt sitt arbete. Framför allt har nätverkets arbete handlat om att inleda förberedelser för att genomföra lärande i grupperna i syfte att utveckla den pedagogiska verksamheten.

Ett mobilt team har i uppdrag att beskriva adekvat lärmiljö för de elever med störst behov av särskilt stöd som rektorer ansökt om CSI-grupp för. Mobila teamet ger skolorna råd för att utveckla lärmiljöer för de elever som bedöms kunna gå kvar samt vägleder vidare till skola med CSI-grupp med adekvat lärmiljö för eleven. Det mobila teamet fick under våren ett stort antal ansökningar att hantera och förstärktes tillfälligt under höstterminen. Teamet har också fortsatt att utveckla sina rutiner och arbetssätt för att kunna möta ansökningsmängden.

Två av stadens grundskolor deltar i ett treårigt nationellt forskningsprojekt ledd av Ifous (Institut för forskning och utveckling i skola) i samarbete med Malmö högskola. Projektets primära fokus ligger på hur man kan skapa inkluderande lärmiljöer. Deltagande skolor har fått kompetensutveckling i dessa frågor och arbetslag har delat med sig av sina erfarenheter till andra skolor på en skolledarkonferens.

Elevhälsa

Förvaltningen har under året implementerat den reviderade versionen av ”Kvalitetsprogram för elevhälsoarbetet med kvalitets- och ledningssystem”. Alla grundskolor har också formulerat elevhälsoplaner/uppdrag och förvaltningen har tagit fram en mall som stöd i framtagandet av planen.

Arbetet inom uppdrag EHT (elevhälsoteam) har fortsatt på tre gymnasieskolor och fyra grundskolor. Syftet är att utveckla elevhälsoteamens förebyggande och hälsofrämjande arbete för ökad måluppfyllelse. Kartläggningar har genomförts av hur elevhälsoteamen arbetar och fungerar idag. Kartläggningarna visar att EHT och dess olika professioner inte har tydliga uppdrag och att det förebyggande och hälsofrämjande arbetet behöver lyftas fram och förstärkas. Utifrån detta får skolorna inom projektet nu stöd i att formulera uppdrag för EHT och att skapa en organisation och arbetsrutiner med utgångspunkt i styrdokumentet.

Frånvaro

Alla grundskolor som har elever i årskurs 6-9 har under året börjat använda stadens sms/e-posttjänst som direkt meddelar vårdnadshavare om elev är ogiltigt frånvarande från en lektion. Hemmet meddelas även då eleven är sen till en lektion.

Den totala ogiltiga frånvaron i grundskolan under läsåret 2013/2014 uppgick till 1,7 procent jämfört med 1,9 procent 2012/2013. Den giltiga frånvaron var under samma period 6,4 procent att jämföra med 6,8 procent läsåret 2012/2013.

En redovisning av varje skolas frånvaro har sammanställts varje månad och följts upp av ansvarig grundskolechef. Redovisningen omfattar ogiltig frånvaro på skol- och kommunnivå samt varje termin antal elever med hög frånvaro.

Nyanlända och sent anlända elever

Förvaltningen har under hösten 2014 tagit fram gemensamma rutiner för mottagande och utbildning av nyanlända elever. Syftet är att skapa kvalitet och likvärdighet i mottagande och utbildning av nyanlända elever med en gedigen kunskapskartläggning som utgångspunkt. Under senare delen av året anordnades en implementeringskonferens för de framtagna rutinerna. Då presenterades även goda exempel från verksamheterna inom temat mottagande, organisation, undervisning, modersmål och studiehandledning samt forskning om nyanlända och lärande.

Som ett led i implementeringen av rutinerna har förvaltningen tagit fram ett omfattande stödmaterial på Pedagog Stockholm. På Pedagog Stockholms sidor om nyanlända finns nu såväl en forskningsöversikt som intervjuer och goda exempel från verksamheten.

START Järva har under året utvidgat sitt upptagningsområde och fungerat som mottagningsenhet för nyanlända elever i Spånga-Järvas samtliga 18 skolor. START Järva har i år träffat 230 elever och deras vårdnadshavare. Under året har både kunskapsskanning och det så kallade familjesamtalet utvecklats och systematiserats. Eleverna har kunskapsskannats i ämnena

matematik, NO, SO, modersmål och engelska för att ge mottagande skola en bakgrund till elevens skolkunskaper. Nyinvandrade akademiker och pedagoger har engagerats i skanningen av eleverna på START Järva. Statistik har kontinuerligt förts för att kunna tolka hur migrationen förändras i världen. Under hösten har en utvärdering av projektet visat positiva resultat, varför en utvidgning till andra delar av Stockholm rekommenderats.

Förvaltningen har ansökt om statsbidrag för utökad undervisningstid i svenska som andraspråk och har beviljats medel för 73 elever på ett tiotal skolor, totalt 511 000 kronor.

Simskola

Förvaltningen har arbetat tillsammans med idrottsförvaltningen för att fler elever genom effektivare samarbete ska nå läroplanens mål i ämnet idrott och hälsa. Simundervisningen har bedrivits som simskola under sommaren och genomförts i tio simhallar i staden. Idrottslärarna anmälde att drygt 800 elever inte uppnådde läroplanens mål och dessa elever erbjöds simundervisning. Av de som erbjöds tackade 380 ja och 250 elever deltog. Positivt är att 156 deltagande elever klarade av att simma 200 meter, vilket är en del av simkunnighetskravet för alla betygsnivåer för årskurs 6-9 i ämnet idrott. Det innebär dock inte automatiskt betygsförändring i ämnet för eleverna, eftersom simning endast är ett av flera kunskapskrav i ämnet.

Som ett led i arbetet med att skapa en idrottsprofil för Farsta stadsdelsnämndsområde erbjöds eleverna i Farstas grundskolor ytterligare möjlighet till simskola under höstlovet. Till detta tillfälle erbjöds 80 elever att delta, varav 51 tackade ja och av dessa deltog 30 elever, 15 pojkar och 15 flickor. Av dessa klarade 13 elever att simma 200 meter och 11 elever 25 meter. Några elever deltog tidigare i sommarsimskola.

Sommarskola

Sommarskola har erbjudits samtliga elever i årskurs 6-9 som inte har nått målen i ett eller flera ämnen eller inte uppnått gymnasiebehörighet i årskurs 9. Sommarskolan organiserades genom att närliggande skolor samarbetade och berörda elever erbjöds delta. Antalet sommarskolor under 2014 var 19 stycken och totalt deltog 446 elever (exklusive simskola). Av de 118 elever från årskurs 9 som deltog har 61 elever erhållit godkänt betyg efter prövning. Det var således 51 procent av eleverna i årskurs 9 som efter deltagande i sommarskola fick ett godkänt betyg i ett eller flera ämnen. 35 av eleverna från årskurs 9 blev efter sommarskola behöriga till ett nationellt program på gymnasiet. Det har inneburit att 86,6 procent av elever i Stockholms kommunala grundskolor var behöriga till gymnasium efter genomförd sommarskola, en ökning med 0,6 procentenheter.

Under året har ett antal skolor även erbjudit undervisning under sport-, påsk- och höstlov.

Förvaltningen har även anordnat sommarskola för nyanlända som kom under sommaren. Inom ett pilotprojekt i södra Järva erbjöds sommarskola två veckor i anslutning till skolstarten av höstterminen, cirka 3-4 timmar per dag. I sommarskolan fick elever undervisning i svenska och information om svenska skolsystemet. Det var totalt 25 elever som anmälde sitt intresse att

delta på sommarskola, av dessa deltog 17 stycken fördelat på de tre skolorna. I en utvärdering av sommarskola för nyanlända framkom att insatsen visat sig vara mycket positiv.

Läxhjälp

Under hösten genomfördes en enkät som sändes ut till samtliga 119 rektorer för att undersöka hur läxhjälp organiserades i skolorna, enkäten besvarades av 109 rektorer.

Resultatet visar bland annat att 85 procent av skolorna erbjöd sina elever läxhjälp. Ungefär hälften av dessa skolor erbjöd alla elever läxhjälp, elever i årskurs 1-6 erbjöds läxhjälp i större utsträckning i förhållande till elever i årskurs 7-9. Det var framförallt legitimerade lärare som ansvarat för läxhjälp, men även icke legitimerade lärare, fritidspedagoger och elevassistenter har deltagit i genomförandet. De allra flesta skolorna erbjöd inte någon speciell ämnesinriktning för läxhjälpen. I de fall där det fanns en inriktning var matematik och svenska vanligast. Ett antal skolor har även samarbetat med ideella läxhjälporganisationer. Även inom ramen för stadsbibliotekets verksamhet har läxhjälp erbjudits.

3.1.2 Alla elever i stadens kommunala skolor har en god lärmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla i skolan känner sig trygga och kan fokusera på sina arbetsuppgifter. Det finns tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer, exempelvis frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljöns betydelse för en trygg och kunskapsstödande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med socialtjänst och polis.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
  Ogiltig frånvaro i grundskolan	1,67 %	1,9 %	1,9 %	minska
◆ Andel elever F-klass nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	83 %	86 %	90 %	
◆ Andel elever åk 2 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.	62 %	65 %	65 %	
◆ Andel elever åk 2 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	89 %	90 %	90 %	
◆ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	57 %	63 %	65 %	
◆ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	86 %	88 %	90 %	
◆ Andel elever åk 8 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	46 %	53 %	55 %	
◆ Andel elever åk 8 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	82 %	86 %	87 %	87 %

Årets brukarundersökning uppvisar försämringar när det gäller trygghet, trivsel och att kunna arbeta i lugn och ro på lektionerna. Området kommenteras i bilaga 8, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2014.

Skrivelsen ”Antal klasser, åk 1-2, som har elevgrupper på fler än 25 elever i Stockholm” (bilaga 13) som har ställts till utbildningsnämnden har beaktats genom skrivningar i verksamhetsplanen 2015 och anses därmed vara besvarad.

3.1.3 Alla elever i stadens kommunala skolor har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Med ökad ålder ökar elevers delaktighet i planering och uppföljning. Eleverna får genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till målen. Detta leder till att eleverna utvecklar en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som betydelsefull.

Arbetet för att eleverna ska förstå progressionen i lärandet synliggörs i lärandemiljön genom exempelvis kontinuerlig feedback från lärarna och andra bedömningsunderlag.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
◆ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	74 %	84 %	85 %	
■ Andel elever åk 8 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	55 %	66 %	70 %	
◆ Andel vårdnadshavare F-klass nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	75 %	80 %	80 %	
◆ Andel vårdnadshavare fritidshem nöjda med – det inflytande mitt barn har över fritidshemmets aktiviteter	64 %	68 %	75 %	
◆ Andel vårdnadshavare åk 2 nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	73 %	78 %	83 %	

I brukarundersökningens delar om elevers inflytande uppvisar andelen nöjda i de olika målgrupperna en minskning, förutom i gruppen vårdnadshavare till barn i årskurs 2 som påvisar samma nöjdhet som de tidigare åren. Området kommenteras i bilaga 8, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2014.

Förvaltningen erbjuder fortsatt skolorna Stockholm Skolwebb som ett verktyg för att dokumentera elevers kunskapsutveckling. Skolorna väljer själva om de ska använda detta eller ta fram ett eget underlag utifrån den förändrade lagstiftningen som enbart föreskriver skriftliga omdömen en gång per år och då enbart i årskurserna 1-5. Med detta anses skrivelsen angående utvärdering av skriftliga omdömen på Stockholms stads skolwebb (bilaga 14) besvarad.

3.2 Grundskola, övrigt

Samverkan och övergångar

Samverkan mellan socialtjänst, förskola, polis och vårdnadshavare stärker barns och elevers möjligheter att tidigt få adekvat stöd som bidrar till utveckling och lärande. Under hösten har gemensamma utbildningar genomförts mellan de olika aktörerna i respektive stadsdelsnämndsområde. Utbildningen har fokuserat på samarbete när det behövs en gemensam samsyn och hur en samordnad individuell plan (SIP) upprättas.

Under året har revisionskontoret granskat övergång förskola – skola utifrån läroplanens krav och fullmäktiges riktlinjer. Granskningen har avgränsats till tre stadsdelsnämndsområden och syftet har varit att bedöma om barnen får en välplanerad övergång utifrån fullmäktiges riktlinjer. Revisionskontorets granskning visar att ett arbete har påbörjats, en fungerande samverkan mellan kommunala förskolor och skolor finns till delar men fortsatt utveckling behövs.

För att övergång från förskola till skola ska bidra till att barnet/eleven får de bästa förutsättningarna när de byter verksamhet, har de lokala överenskommelserna i flera områden reviderats sedan granskningen genomfördes och utgör ett återkommande arbete.

3.3 Ekonomisk uppföljning

Grundskola, fritidshem och grundsärskola

Tabell 3 Ekonomisk uppföljning, grundskola och fritidshem

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhetsavdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	5 730,0	1 274,0	90,3	81,4	7 175,7	7 010,7	165,0
Fristående	2 323,8	0,0	0,0	0,0	2 323,8	2 346,3	-22,5
Andra kommuner	115,4	0,0	0,0	0,0	115,4	115,4	0,0
Totalt	8 169,2	1 274,0	90,3	81,4	9 614,9	9 472,4	142,5
Ingående fond från 2013							118,5
Utgående fond till 2015							-202,5
Resultat efter fonder							58,5

Tabell 4 Ekonomisk uppföljning, grundsärskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhetsavdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	203,9	31,7	0,8	1,6	238,0	188,8	49,2
Fristående	95,4	0,0	0,0	0,0	95,4	89,9	5,5
Andra kommuner	25,0	0,0	0,0	0,0	25,0	23,2	1,8
Totalt	324,3	31,7	0,8	1,6	358,4	301,9	56,5

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem och grundsärskola redovisar ett överskott om 199,0 mnkr före och 115,0 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 2,0 procent av

nettobudgeten före och 1,2 procent efter resultatdispositioner. Överskottet återfinns främst inom grundskoleverksamheten i egen regi.

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd

Av de i budget avsatta 330,0 mnkr för verksamhetsstöd har totalt 329,8 mnkr betalats ut. Av kostnaderna avser 161,3 mnkr ersättning till fristående skolor och 168,6 mnkr ersättning till skolor i egen regi. Under våren uppgick kostnaden för fattade beslut till 168,5 mnkr och under hösten till 161,4 mnkr, en minskning med 7,1 mnkr. Minskningen beror på att det är färre elever kvar som får ersättning enligt det system som gällde fram till första halvåret år 2013.

Cirka 2 670 ansökningar om tilläggsbelopp/verksamhetsstöd har kommit in under 2014, 1 590 från kommunala skolor (verksamhetsstöd) och 1 080 från fristående skolor (tilläggsbelopp). Ungefär 1 710 ansökningar har beviljats, cirka 64 procent. Andelen beviljade ansökningar från kommunala skolor är 62 procent och från fristående skolor 68 procent. Beviljandegraden är väsentligt högre 2014 än tidigare år. Ungefär 35 procent av ansökningarna beviljades 2013.

Fristående grundskolor och stockholmselever i andra kommuners grundskolor

Utfall jämfört med budget

Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem redovisar ett underskott om 15,2 mnkr. Av underskottet beror 6,6 mnkr på ökade kostnader för modersmål i fristående grundskolor. Resterande underskott beror på sent inkomna underlag från några skolor.

Fristående fritidsklubb redovisar ett överskott om 1,3 mnkr. Överskottet beror på färre deltagande elever än beräknat.

Utfall jämfört med 2013

Kostnaderna har ökat med 91,7 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen beror främst på ett ökat elevantal.

Utfall jämfört med prognos

Kostnaderna har ökat med 10,8 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och med 11,7 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Ökningen beror på fler elever än tidigare beräknat.

Grundskola, fritidshem och grundsärskola i egen regi

Utfall jämfört med budget

Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem redovisar ett överskott om 128,2 mnkr före och ett överskott om 44,3 mnkr efter resultatdispositioner. Det är en förbättring jämfört med tertialrapport 2 om 108,7 mnkr före och 34,8 mnkr efter resultatdispositioner. Den stora förbättringen återfinns på skolorna, för resultatenheternas är det en förbättring med 68,0 mnkr och för anslagsenheterna en förbättring med 25,1 mnkr före resultatdispositioner.

Överskottet för grundskola inklusive fritidshem är 87,0 mnkr medan grundsärskolan redovisar ett överskott om 33,7 mnkr.

Av grundskolorna redovisar 88 skolor ett överskott före resultatdispositioner 32 skolor redovisar underskott. Av de skolor som redovisar underskott är 24 stycken resultatenheter som har använt sina upparbetade fonder och 23 av dem har ändå en positiv utgående fond. Skolornas upparbetade fonder har ökat från 118,5 mnkr till 202,5 mnkr, en ökning med cirka 84,0 mnkr.

Grundskolestaben redovisar ett överskott om 42,4 mnkr och av detta var det planerat att cirka 25,0 mnkr skulle täcka avvecklade resultatenheters underskott. Som en följd av anslagsenheternas förbättrade resultat jämfört med tertialrapport 2, då de prognostiserade ett underskott, täcks nu de avvecklade resultatenheters underskott inom ramen för anslagsenheternas överskott.

Orsakerna till överskottet är flera. Det beror dels på högre intäkter avseende statsbidrag och försäljning av verksamhet. När det gäller statsbidrag är asylbidraget högre än beräknat på grund av fler nyanlända elever. Dessutom är det ett antal statsbidrag som i år har gett helårseffekt som exempelvis ersättning för karriärtjänster och ersättning för papperslösa elever. Även intäkterna för försäljning av verksamhet är högre än beräknat.

Ytterligare orsaker till överskottet är att en del av de anpassningar som skolorna påbörjade förra året nu har gett effekt. Dessutom fanns det satsningar i 2014 års budget från kommunfullmäktige som också visar sig i det förbättrade resultatet. Det socioekonomiska anslaget är högre och schablonerna har höjts med i genomsnitt 4 procent jämfört med 2013.

Budgeten avseende grundskolans lokaler redovisar ett överskott om 36,8 mnkr. Överskottet beror dels på lägre hyra, på framför allt Konradsberg, än beräknat och på att vissa planerade projekt inte har startat under året.

Fritidsklubb i egen regi redovisar ett underskott om 8,0 mnkr, men det täcks inom ramen för övriga verksamheter inom grundskola egen regi.

Utfall jämfört med 2013

Nettokostnaderna för verksamhetsområdet grundskola inklusive fritidshem samt grundsärskola har ökat med 611,3 mnkr jämfört med 2013, vilket motsvarar 6,7 procent. Bruttokostnaderna har ökat med 659,9 mnkr och intäkterna med 48,6 mnkr. Kostnadsökningen beror främst på att antalet elever i grundskolan har ökat med 3 355 elever jämfört med 2013. Ökningen på intäktssidan beror framför allt på ökade statsbidrag från skolverket som exempelvis ersättning för papperslösa elever, ersättning för ferieskolor mm, men också på en ökning avseende försäljning av verksamhet och ökade föräldraintäkter för fritidshem. Volymökningen medför ökade personalkostnader, ökade kostnader för inventarier, entreprenader och externa köp av verksamhet. Schablonen till grundskola höjdes med i genomsnitt 4,2 procent och till fritidshem med 3 procent jämfört med 2013.

Utfall jämfört med prognos

Grundskoleverksamheten inklusive grundsärskola redovisar ett förbättrat resultat jämfört med tertialrapport 1 om 168,4 mnkr före och 101,0 mnkr efter resultatdispositioner. Jämfört med tertialrapport 2 är förbättringen 184,9 mnkr före och 111,0 mnkr efter resultatdispositioner. Förbättringen beror bland annat på att grundskolorna i egen regi har fått högre intäkter än tidigare beräknat. Det är framför allt statsbidrag och försäljning av verksamhet som blev högre än vad som prognostiserades i tertialrapporterna medan personalkostnaderna blev lägre jämfört med tidigare prognoser. När det gäller lokaler har kostnaderna för olika byggprojekt blivit lägre än beräknat på grund av senareläggningar.

4 Gymnasieskola och gymnasiesärskola

4.1 Nämndens mål för verksamheten

4.1.1 Alla elever i stadens kommunala skolor utvecklas och uppnår målen för sin utbildning

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Lärare har höga förväntningar på eleverna. Lärarnas undervisning utgår alltid från examensmålen, läroplanens kunskapskrav, beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Alla lärare är engagerade och kompetenta, och planerar undervisningen gemensamt. Eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, är delaktiga i planeringen av hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas. Formativ bedömning används för att varje elev ska kunna följa sin kunskapsutveckling och för att lärarna ska kunna bedöma och utveckla undervisningen.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
  Andel gymnasieelever med godkänt i alla kurser i examensbevis och studiebevis vid vårterminens slut	67 %	68 %	57 %	69 %
 Andel gymnasieelever i avgångsklasserna som erhållit examensbevis (ej IM)	89 %	15 %	74 %	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En omfattande satsning inom matematik, naturvetenskap och teknik genomförs i grund- och gymnasieskolan (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Utbildningsnämnden ska stärka och utveckla skolornas elevhälsoarbete (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Utbildningsnämnden ska utveckla kunskapsuppföljningen inom gymnasiesärskolan och introduktionsprogrammen (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 En kartläggning av avhopp, byte av skola och skälen till detta ska utgöra underlag för åtgärder (UtbN)	2013-01-01	2015-12-31	
 Lärgrupper för rektorer inom och mellan skolor ska startas i syfte att stärka rollen som ledare av den pedagogiska verksamheten (UtbN)	2014-01-01	2014-12-31	
 Sommarskola och lördagsskola ska erbjudas gymnasieelever (UtbN)	2014-01-01	2014-12-31	
 Antalet skolor som erbjuder språkin introduktion ska öka (UtbN)	2014-01-01	2014-12-31	
 Samordning av studiehandledning på modersmål i små grupper för elever från flera skolor samtidigt ska prövas med hjälp av modern teknik (UtbN)	2014-01-01	2014-12-31	

Sammanfattning av måluppfyllelse gymnasieskola

Studieutgångar läsåret 2013/2014

Som en konsekvens av reformer fanns det sex studieutgångar från gymnasieskola och gymnasiesärskola 2013/2014. Nedan följer en sammanfattande förteckning:

Nationella program	Dokument	Elevantal
Tidigare förordning (Lpf94)	Slutbetyg	76
	Samlat betygsdokument*	60
Nuvarande förordning (Gy-11)	Examensbevis	3 181
	Studiebevis	571
Introduktionsprogram	Dokument	Elevantal
Nuvarande förordning (Gy-11)	Gymnasieintyg	416
Gymnasiesärskola	Dokument	Elevantal
Tidigare förordning	Slutbetyg	80
Nuvarande förordning	Från och med läsåret 2016/2017	

*Innefattar även individuella programmet

Läsåret 2013/2014 var det första året elever avslutade sin gymnasieutbildning enligt gymnasiereformen Gy11. Resultaten baseras på nya betygskriterier och examensmål, där studieutgångarna benämns på annat sätt. Resultaten är inte jämförbara med tidigare års resultat.

För att en elev ska erhålla ett examensbevis krävs:

För samtliga nationella program	
Att eleven har genomfört (blivit betygssatt) en utbildning omfattande 2 500 kurspoäng Att minst 2 250 kurspoäng är godkända Att gymnasiearbetet är godkänt	
För Högskoleförberedande program	För Yrkesprogram
Minst betyget godkänt på följande kurser; <ul style="list-style-type: none"> • Svenska 1 eller svenska som andra språk • Svenska 2 eller svenska som andra språk • Svenska 3 eller svenska som andra språk • Engelska 5 • Engelska 6 • Matematik 1b eller 1c 	Minst betyget godkänt på följande kurser; <ul style="list-style-type: none"> • Svenska 1 eller svenska som andra språk 1 • Engelska 5 • Matematik 1a • 400 kurspoäng inom de programgemensamma ämnena.

Resultat gymnasieskola - Tidigare förordning (Lpf94)

Samtidigt som de första eleverna examineras enligt Gy11 har också elever i år erhållit ett slutbetyg eller ett samlat betygsdokument enligt tidigare förordning (Lpf94). Dessa elever påbörjade sina studier senast höstterminen 2010.

Andel elever med slutbetyg

Den betygsuppföljning som återstår av tidigare förordning är andel elever med slutbetyg fyra eller fem år efter påbörjade gymnasiestudier. I redovisningen nedan påbörjades studierna 2009 eller 2010, det vill säga de år som föregick introduktionen av Gy11. Resultaten är inte jämförbara med tidigare år då det var väsentligt färre elever som avslutade Lp94 2014 jämfört med 2013.

Tabell 5 Andel elever med slutbetyg fyra eller fem år efter påbörjade gymnasiestudier Källa: Skolverket

Gymnasieskolan, Totalt	Påbörjade 2009	Påbörjade 2010
Stockholm	72,1	70,5
Riket	77,8	76,4

Att resultaten ovan är lägre för stadens del än motsvarande resultat för riket känns igen från tidigare år. Resultatet avspeglar andel elever med slutbetyg totalt och inkluderar även det individuella programmet (IV). I tidigare uppföljningar har staden legat i nivå med, alternativt strax under, riket när IV har exkluderats.

Resultat gymnasieskola – Nuvarande förordning (Gy11)

Ny statistik

I tertialrapport 2 presenterades för första gången resultat enligt Gy11. Analys och beskrivning av måluppfyllelse genomfördes med gott underlag även om det inte var omfattande till sitt innehåll. Strax efter inlämnandet av tertialrapport 2 erhöll förvaltningen ett fördjupat material som gav bra stöd i analysarbetet och till resultatdialoger. Statistikleveranserna byggde på en beställning ovetande om hur Skolverket skulle komma att presentera måluppfyllelse för gymnasieskolan. I samband med Skolverkets statistikpresentation den 18 december framkom några skillnader i resultatåterföringen jämfört med presentationen i tertialrapport 2.

Andel elever med examensbevis – skillnad mellan stadens redovisning och Skolverket

Det finns en skillnad i definitionen bakom det resultat som redovisades i tertialrapport 2 och Skolverkets redovisning. Stadens resultat från september utgick ifrån att elever som avslutade sin utbildning erhölet ett examensbevis eller ett studiebevis. För studiebevisens togs ingen hänsyn till antalet kurspoäng, alla elever ingick i sammanställningen totalt för de som avslutade sin utbildning. I Skolverkets redovisning exkluderas elever som inte har uppnått 2 500 kurspoäng. De definieras som elever med oavslutade studier. Denna exkludering gör att elevantalet totalt för elever med avslutade studier minskar. Ett minskat elevantal totalt samtidigt som antalet elever med examensbevis är konstant gör att andelstalet för elever med examensbevis ökar. I tertialrapport 2 redovisade staden att 85 procent av eleverna erhölet ett examensbevis och Skolverket anger 89 procent.

Nytt begrepp – avgångsbetyg

Skolverket har infört ett nytt begrepp för examensbevis och studiebevis, *avgångsbetyg*. Ett avgångsbetyg innebär enligt definitionen att examensbevis räknas tillsammans med studiebevis givet att kursomfånget är 2 500 kurspoäng. Detta bildar en ny beräkningsrund för andelstalen med examens- och studiebevis, genomsnittlig betygspoäng och grundläggande behörighet till högskola.

Två versioner av Andel elever med examensbevis

I Skolverkets resultat finns det två versioner av resultatmättet andel elever med examensbevis. De två måtten återfinns i tabellerna för *genomströmning inom tre år (tabell 6)* och *utbildningsresultat – elever med avslutade studier (tabell 7)*.

Genomströmning inom tre år

Genomströmning – Resultatet avser de elever som påbörjade sina studier på ett givet program 2011 och erhöll ett avgångsbetyg oavsett var eleven slutförde sina studier 2014. Detta är en totalsiffra som tar hänsyn till elever som har avbrutit sina studier och har bytt program, en åtgärd som tenderar att ge eleven längre studietid.

Tabell 6 Genomströmning inom tre år Källa: Skolverket

	Stockholm %	Göteborg %	Malmö %	Riket %
Andel med examensbevis				
Totalt	57,3	52,5	53,7	63,4
Nationella program totalt	68,4	65,8	71,8	71,4
Yrkesprogram	49,9	58,7	58,8	66,6
Högskoleförberedande program	71,4	69,1	74,8	73,8
Introduktionsprogram	2,6	4,0	3,5	5,2
Andel med studiebevis, 2 500 poäng				
Totalt	6,5	7,0	7,4	7,3
Nationella program totalt	7,5	8,3	9,5	7,9
Yrkesprogram	11,8	13,4	14,4	9,7
Högskoleförberedande program	6,7	6,0	8,4	6,9
Introduktionsprogram	2,0	2,4	---	3,0
Andel som slutfört utbildningen med avgångsbetyg inom samma program				
Nationella program totalt	72,1	70,1	78,7	75,6
Yrkesprogram	59,6	69,9	71,8	74,0
Högskoleförberedande program	74,2	70,2	80,2	76,5

För samtliga huvudmän indikerar resultaten ovan behov av att utveckla analyser och processer till stöd för högre måluppfyllelse. Det är första året som resultaten för Gy11 presenteras och mer kunskaper om befintlig statistik behövs för att göra tydligare bedömningar av resultat. I perspektiv av erhållna examensbevis är rikets resultat i samtliga fall högre än storstädernas.

De högskoleförberedande programmen har högre genomströmning än yrkes- och introduktionsprogrammen. Att introduktionsprogrammen har låg genomströmning är naturligt då det är få utbildningsvägar som möjliggör för eleverna att gå över till nationellt program och erhålla examensbevis inom tre år.

För Stockholms del är resultatet på totalnivå högre än de andra storstäderna. För yrkesprogrammen och introduktionsprogrammen är resultaten lägre.

I föregående tabell redovisas andel elever som slutfört utbildning med avgångsbetyg inom samma program som när studierna påbörjades, även om det kan ha inneburit byte till annan huvudman. I Stockholm och Göteborg byter eleverna program i något större omfattning än riket.

Utbildningsresultat – Elever med avslutad utbildning

Examensbevis från avslutade studier – avgångsbetyg. Resultatet avser de elever som har avslutat sina studier och har erhållit ett examensbevis alternativt ett studiebevis oavsett var studierna påbörjades. Ingen hänsyn tas till elever med studieavbrott och programbyten, de är faktiskt avslutade.

Tabell 7 Utbildningsresultat – elever med avslutade studier Källa: Skolverket

	Stockholm %	Göteborg %	Malmö %	Riket %
Andel med examensbevis, %				
Nationella program totalt	89,1	86,6	86,0	88,5
Yrkesprogram	80,0	79,5	73,8	84,4
Högskoleförberedande program	90,5	90,9	89,7	91,0
Andel med studiebevis, 2 500 poäng, %				
Nationella program totalt	10,9	13,4	14,0	11,5
Yrkesprogram	20,0	20,5	26,2	15,6
Högskoleförberedande program	9,5	9,1	10,3	9,0
Elever med avgångsbetyg totalt				
<i>Genomsnittlig betygspoäng</i>				
Nationella program totalt	14,8	14,0	14,3	14,0
Yrkesprogram	13,1	12,9	12,8	13,0
Högskoleförberedande program	15,1	14,7	14,7	14,6
Andel med grundläggande behörighet, %				
Nationella program totalt	82,7	68,6	76,1	70,3
Yrkesprogram	34,9	31,4	30,1	34,8
Högskoleförberedande program	90,5	90,9	89,7	91,0
Andel elever med utökat program, %				
Nationella program totalt	25,9	38,9	35,1	34,3
Yrkesprogram	46,7	49,4	49,6	44,1
Högskoleförberedande program	22,5	32,6	30,8	28,6
Elever med examensbevis				
<i>Genomsnittlig betygspoäng</i>				
Nationella program totalt	15,4	14,6	14,9	14,5
Yrkesprogram	14,0	13,6	13,8	13,6
Högskoleförberedande program	15,7	15,2	15,2	15,1

Andel elever med examensbevis

Resultatet i tabellen ovan avviker från redovisningen i tertialrapport 2. Enligt Skolverkets definition erhöll 89,1 procent av eleverna som avslutade sin utbildning ett examensbevis. Att de högskoleförberedande programmen har en högre måluppfyllelse än yrkesprogram avviker inte från tertialrapporten så analysen gäller.

Tänkta anledningar till ett uteblivet examensbevis

Inom staden varierade de utfärdade studiebevisen mellan 250 och 3 000 poäng. Tyngdpunkten, 69 procent, ligger på 2 500 eller mer. Detta indikerar att eleverna i huvudsak följde sin studieplan och att den främsta orsaken till att examensbevis inte utfärdades är bristande måluppfyllelse vad gäller godkända kurser.

Vid en granskning av de specifika kurser inom de högskoleförberedande programmen som utgör krav för examensbevis fanns de flesta icke godkända betygen (F) inom Svenska 3 och gymnasiearbetet.

Inom yrkesprogrammen har matematik 1a och yrkesspecifika programgemensamma kurser flest F-betyg.

Betygsgenomsnitt och grundläggande behörighet högskola

Oavsett att resultaten utgår från avgångsbetyg eller från de rena examensbevisen uppvisas samma mönster att Stockholms resultat ligger högre än de två andra storstäderna och över riket totalt. Måluppfyllelsen inom de högskoleförberedande programmen är högre än inom yrkesprogrammen.

I bilaga 9 kvalitetsarbete samt vissa resultat 2014 i den kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolan, redovisas fler relevanta resultat med tillhörande analyser och reflektioner. En systematisk genomgång presenteras där av introduktionsprogram och gymnasiesärskola.

Förbättra elevernas resultat

Gymnasieskolans ledningsorganisation

Att se över den administrativa organisationen har varit ett uppdrag under 2014. Detta har resulterat i att en befattning som administrativ gruppchef underställd administrativ chef har inrättats. Den har ersatt befattningarna intendent och kvalificerad handläggare, som har tagits bort. Ett tjugofemtal tjänster är tillsatta under 2014. En stor skola kan ha flera administrativa gruppchefer. Små skolor kan dela med andra skolor. Ett syfte med översynen har varit att förbättra det administrativa stödet till rektor som ska kunna fokusera på att leda den pedagogiska verksamheten. Ett annat syfte är att ge en rimlig arbetssituation för de administrativa cheferna efter sammanslagningen av gymnasieområden.

En samordnare för övergripande samordning, strategiskt och operativt arbete med lokalfrågor är inrättad och tillsatt. Samordnaren är organisatoriskt placerad under en gymnasiechef men ska arbeta mot alla gymnasieområden. Uppdraget innefattar främst att följa och delta i den kort-siktiga och långsiktiga planeringen av om-, till- och nybyggnation, kapacitetsbedömningar, nedläggning och flytt av verksamheter. Även andra övergripande frågor rörande samverkan, arbetsmiljö och upphandling kan bli aktuella.

Antalet gymnasieområden, och därmed antalet tjänster som gymnasiechef och administrativ chef, minskas från fem till fyra från och med den 1 januari 2015. I huvudsak har ett område delats upp på övriga. Gymnasiechefen är resultatansvarig för varje skola i sitt område.

Lärgrupper rektorer

Lärgrupper för rektorer ska genom erfarenhetsutbyte och reflektion bidra till ett gemensamt lärande i syfte att stärka rektorsrollen. Uppdraget har hanterats av gymnasiecheferna inom

respektive gymnasieområde. Utvecklingsarbeten som har bedrivits har till exempel handlat om instructional rounds, kompetensbaserad rekrytering och systematiskt kvalitetsarbete med inriktning på ledning och styrning. Även arbetet inom IM-, yrkes- och gymnasiesärråden, där underlag och förslag till beslut i gymnasieavdelningens ledningsgrupp tagits fram, är en form av lärgrupper för deltagande rektorer.

Studieavbrott

Inom gymnasieantagningen Stockholms län finns en gemensam elevdatabas där elevernas skol- och programtillhörighet registreras. En statistikbeställning med uppföljning av studieavbrott och programbyten för de nationella programmen har först i år varit möjlig att göra, baserad på detta register. Underlaget medger ännu inte en uppföljning över tid, men för det senaste läsåret finns analyserbara uppgifter. Underlaget ger stöd i kvalitetsarbetet och för vidare statistikutveckling.

Vid ingången av höstterminen 2013 fanns 13 326 elever inom stadens nationella program och på vårterminen 2014 fanns det 13 002, en minskning med 324 elever totalt sett. Av registerdata framgår att 368 elever hade lämnat stadens utbildningar utan att ännu vara identifierade på annan utbildning inom samverkansområdet. Orsaker kan vara eftersläpningar i registerdata, övergång till utbildning utanför länet och rena studieavbrott. 228 elever har lämnat sin skola till förmån för en annan skola, dessa elevrörelser inkluderar även förändringar mellan stadens skolor. Under läsåret har 215 nya elever skrivits in vid stadens skolor.

Ett utvecklingsarbete med syfte att ringa in orsaker till elevernas studieavbrott, skol- och programbyten är påbörjat. En enkät kommer att prövas. Den ska ställas till de elever som lämnar skolan, som ett komplement till skolans egna rutiner. Detta arbete har visat sig vara svårare än förväntat och arbetet kommer att fortsätta 2015.

Matematiklyftet

Nio gymnasieskolor deltar från hösten 2014 i matematiklyftet. Det är Bromma gymnasium, ESS-gymnasiet, Kungsholmens västra gymnasium, Kärrtorps gymnasium, Ross Tensta gymnasium, Scengymnasiet, S:t Eriks gymnasium, Thorildsplans gymnasium och Östra Reals gymnasium. Samtliga matematiklärare på 20 skolenheter deltar.

I samarbete mellan Gröna Lund, Vetenskapens hus, Nationellt resurscentrum för fysik i Lund och utbildningsförvaltningen anordnades i september Edutainmentdagen på Gröna Lund, för fysik-, teknik- och matematikexperiment. Elever från fem av Stockholms stads gymnasieskolor och tjugo grundskolor deltog. Totalt deltog 3 000 elever i åk 7 till och med gymnasiet, även från fristående skolor och skolor i andra kommuner.

Lördagsskola

För att ytterligare öka möjligheten för elever att genomföra sina gymnasiestudier och få examen inom tre år genomfördes våren 2014 så kallat lördagsgymnasium. Undervisning bedrevs mellan kl. 9 – 11 på lördagar från den 18 januari till den 29 mars. Thorildsplans

gymnasium ansvarade även detta år för verksamheten. Av 344 anmälda elever fullföljde 221 elever kurser och 159 godkända betyg/omdömen på kurser sattes.

Sommarskola

Thorildsplans gymnasium erbjöd sommarskola för de elever som går på gymnasiet men som av olika skäl behövde gå kurser där man ännu inte nått betyget E eller högre. Skolan erbjöds mellan den 16 juni och den 11 juli och hölls öppen kl 8.00 – 15.00. Eleven kunde läsa två kurser. Elever från 19 av stadens gymnasieskolor deltog. Kurser startade i ämnena biologi, engelska, fysik, historia, kemi, matematik, naturkunskap, samhällskunskap, svenska och svenska som andraspråk. Antal kallade kursdeltagare var 1 156. Av dessa fullföljde 564 och av dem fick 386 (68 procent) betyget E eller högre, 178 (32 procent) fick betyget F.

Blackebergs gymnasium erbjöd sommarskola mellan den 17 juni och den 11 juli. Eleverna läste varje dag från 9.00 till 14.20 och fick lunch lagad på skolan. Cirka 580 elever anmälde sig till sommarskolan och 445 elever fullföljde. Av dessa kom 59 från grundskolor, 58 var helt nyanlända och hade aldrig gått i skola i Sverige. Resten kom från olika gymnasieskolor, de allra flesta från Språkintröduktion.

Eleverna kunde läsa matematik, engelska eller svenska som andraspråk och nivågrupperades utifrån förkunskaper. 54 elever läste matematik och 14 (26 procent) erhöill minst betyget E. 50 elever läste engelska och 15 (30 procent) erhöill minst betyget E. Resterande 341 läste svenska som andraspråk, fördelade på 15 olika grupper från rena nybörjare till nivån nästan E åk 9. 7 elever erhöill minst E i betyg. Majoriteten av eleverna deltog i sommarskolan i syfte att bli bättre, inte med målsättningen att nå betyg. De allra flesta har varit kort tid i Sverige och fortsatte under hösten sina studier på Språkintröduktion på andra skolor. Fler än hälften av eleverna uppskattas ha varit mindre än ett år i Sverige.

Ross Tensta gymnasium erbjöd sommarskola mellan den 12 juni och den 4 juli. Eleverna erbjöds undervisning i grundskolekurser i svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska. Undervisningen bestod i 4 lektioner per dag mellan kl. 9.00 och 14.30. Av 244 anmälda elever tackade 220 ja till sommarskolan och 171 fullföljde studierna med god närvaro. Av de 171 som fullföljde läste 81 svenska som andraspråk varav 12 (15 procent) fick minst betyget E. Av de 69 som läste matematik fick 25 (36 procent) minst betyget E och av de 21 som läste engelska lyckades alla få minst E. Merparten av eleverna kom från kommunal gymnasieskola på IM-program eller från grundskola inom Stockholms stad. 78 elever (46 procent) var nyanlända.

Studiehandledning på modersmål

Under läsåret 2014-2015 genomförs i samarbete med Språkcentrum ett försök med en ny form för studiehandledning på modersmålet för elever på nationellt program.

Studiehandledning i Historia/Samhällskunskap ges på arabiska med hjälp av digitala resurser. Förutsättningar för detta finns i och med att alla elever har tillgång till en egen dator. Studie-

handledningen omfattar 2 timmar per vecka och grupp. En timme i veckan finns läraren alltid tillgänglig på schemalagd tid. Vid denna tid kan eleven i realtid ställa frågor. Alla elever i gruppen ska vara uppkopplade via Lync under den gemensamma tiden. Läraren håller kontinuerlig kontakt med eleverna under veckan. Arbetet kom igång väldigt sent och endast två elever från en skola har påbörjat sin studiehandledning. Arbetet fortsätter därför under 2015. Förvaltningen följer också motsvarande utvecklingsarbete inom KSL.

Uppdrag EHT

Sedan hösten 2013 pågår Uppdrag EHT (elevhälsoteam) som är ett gemensamt utvecklingsarbete för grundskola och gymnasieskola kring skolornas elevhälsoteam. Tre gymnasieskolor och fyra grundskolor deltar. Syftet är att utveckla teamens hälsofrämjande och förebyggande arbete för högre måluppfyllelse för eleverna. Fokus i utvecklingsarbetet är att elevhälsoteamen med sin tvärprofessionella kompetens ska bidra till att skapa goda lärmiljöer på generell och individuell nivå. De ska vara delaktiga i att omsätta pedagogiska strategier i praktiken för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Elevhälsoteamens verksamhet och arbetssätt har kartlagts och utvecklingsområden har identifierats för respektive skola. Varje skola har utarbetat en utvecklingsplan för elevhälsoteamets arbete i samverkan med lärare och övrig personal. Utvecklingsplanerna ska revideras kontinuerligt under pågående uppdrag i samverkan mellan skolan och arbetsgruppen för Uppdrag EHT.

Uppdrag Studiero

Tre av gymnasieskolorna som deltar i utvecklingsarbetet kring elevhälsoarbetet deltar också i ett projekt som syftar till åtgärder och insatser för att förbättra studieron i stadens skolor. Totalt deltar nio gymnasieskolor med sammanlagt arton skolenheter i projekt studiero. Det förväntade resultatet av ovanstående insatser är att skolornas systematik i arbetet med lärmiljön stärks så att en ökad andel elever är nöjda med studieron, med inflytandet i dessa frågor och når en högre måluppfyllelse.

Kompetensförsörjning

Karriärtjänsterna förstelärare och lektorat syftar till att säkra god undervisning för alla elever, att göra läraryrket mer attraktivt och att yrkesskickliga lärares kompetenser tillvaratas. Gymnasieskolornas totala tilldelning av karriärtjänster uppgick under 2014 till 210 tjänster. Vid årets slut var 158 förstelärare samt 17 lektorer tillsvidareanställda. Det blir sammanlagt 195 tjänster, då en lektorstjänst räknas som två förstelärartjänster ur statsbidragssynpunkt. Resterande tjänster tillsätts under våren 2015. Uppdraget ingår nu i ordinarie verksamhet.

Utökning av platser för språkintrödn

Inför antagningen till hösten 2014 inrättades platser på Kungsholmens västra gymnasium samt Östra reals gymnasium, utöver tidigare gymnasieskolor. Totalt erbjöd 16 gymnasieskolor språkintrödn. Inför höstterminen 2014 fanns 335 platser vid SPRINT och 558 antagningsplatser vid övriga skolor. Behovet av språkintrödn är stort och arbetet med få fler skolor att erbjuda språkintrödn samt utöka antalet platser fortsätter.

Öka samarbetet högskola – näringsliv

Samtliga gymnasieskolor med högskoleförberedande program har samarbete med högskolan och universitetet, där lärare och elever samarbetar inom program och kurser med motsvarande institution inom högskolan eller universitetet. Exempelvis samarbetar Bernadottegymnasiet kring gymnasiearbetet, där Stockholms Universitet ger eleverna information kring högskolestudier och hur de kan lyckas med sina studier. Universitetets personal läser alla gymnasiearbeten och de som klarar högskolekravet på skrivandet får stipendium. Målet är att fler elever ska söka till högskolan efter gymnasiet. Kungsholmens Västra gymnasium samarbetar bland annat med Röda Korsets Högskola med kvalitetssäkring av utbildningen, skuggning av sjuksköterskestudenter samt nyttjande av fackbiblioteket och träningscenter på högskolan. Stockholms Science & Innovation School samarbetar nära både med högskolan och lokala näringslivet, då hela utbildningen bygger på täta kontakter med alla parter.

It-pedagogisk utveckling 1:1

I samband med höstterminsstarten fick gymnasieskolans åk 1 tillgång till en egen bärbar dator. Det innebär att samtliga gymnasieelever är utrustade med ett eget digitalt arbetsredskap.

Satsningar för att utveckla gymnasielärarnas och bibliotekariernas digitala kompetens har påbörjats under hösten 2014. Samtliga lärare på gymnasieskolorna har genomfört en självskattning. Utifrån denna har varje lärare fått förslag på åtgärder för att öka sin digitala mognad och öka den digitala användningen. De individuella resultaten har sedan aggregerats på arbetslags- och skolnivå så att respektive rektor har kunnat ta fram en handlingsplan för skolan för att öka skolans digitala mognad.

Rektorer är den enskilt viktigaste faktorn för att utveckla skolan med stöd av it. Ett arbete har inletts där gymnasierektorerna kommer att få stöd från den centrala förvaltningen för att kunna leda utvecklingen av it i skolan.

Den fortsatta 1:1-satsningen har fokuserat på planering för att kunna stödja lärarna i att inkludera digitalt stöd i undervisningen. Det innebär bland annat att lärarna ska öka sin kompetens när det gäller digital undervisning, till exempel om programvaror, webbresurser, undervisningsmetoder, källkritik och informationssökning. I juni startades ett nytt projekt, 1:1 2016, med det konkreta målet att samtliga gymnasieskolor ska uppnå minst grundläggande nivå inom de fem områden som specificerats i it-strategi för ett bättre lärande.

Förstudierapport till ESF - Nya ingångar-riktade utgångar

I Stockholms stad har utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen ett gemensamt uppdrag att följa upp ungdomar 16-19 år som varken arbetar eller studerar.

Utbildningsförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen har i nära samarbete genomfört en kartläggning kring målgruppen 16-19 år inom det kommunala informationsansvaret i Stockholms stad. Slutsatserna kan sammanfattas med att övergången mellan grundskolan och gymnasieskolan behöver säkras. För de ungdomar som inte söker till gymnasiet saknas en

verksamhet som utgör en länk mot studier och/eller arbete. Behov har uppmärksammats av förstärkt vägledning främst på grundskolan så att ungdomar söker och antas till gymnasieprogram som de är intresserade av och som de har förutsättningar att klara av för att undvika bland annat felval, som kan vara en orsak till avhopp. För de ungdomar som inte kan fullfölja sina gymnasiestudier mot en gymnasieexamen finns behov av alternativa utbildningsvägar med fokus på arbetsmarknaden. Studiemotiverande och självstärkande aktiviteter i kombination med behörighetsgrundande studier och praktik kan både vara en ny ingång till studier och en riktad utgång mot arbetsmarknaden. Inspiration till att bygga anpassade in- och utgångar för målgruppen har bland annat hämtats från tidigare ESF-projekt, till exempel Second Chance School och Plug-in. För att kunna ta ett helhetsgrepp kring ungdomar som riskerar att hamna i utanförskap är det viktigt att samtliga parter som möter målgruppen involveras i ett genomförandeprojekt.

ESF-rådet godkände förstudierrapporten. Det finns ett fortsatt stort intresse kring de problem och förslag på lösningar som rapporten lyfter för målgruppen. Förvaltningen kommer att i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen lämna in en genomförandeansökan under 2015.

Kompetensnav för introduktionsprogrammen

I samband med årets arbete inom IM-rådet och utredningen om särskilda behovsgrupper har ett förslag tagits fram som innebär etablering och utveckling av tre kompetensnav för tre av introduktionsprogrammen under 2015. Förslaget bygger även på erfarenheter från introduktionsprogrammets organisation i Göteborg och Malmö.

IM-naven kommer att ha uppdrag i planeringen av gymnasieskolornas totala utbildningsutbud, övergången mellan grundskola och gymnasieskola och att överlämna och slussa elever till andra skolor. Uppdraget kommer att preciseras och naven starta under 2015. Ett välfungerande samarbete mellan de tre kompetensnaven, övriga berörda skolor, enheten för vägledning och antagning och arbetsmarknadsförvaltningen är avgörande.

ESS-gymnasiet föreslås bli nav för individuellt alternativ, Sprintgymnasiet för språkintröktion och Enskede Gårds gymnasium för yrkesintröktion. Nav-skolorna ska också utgöra stöd till skolor i IM-frågor samt vara centra för kunskap och erfarenheter kring IM-programmen. Uppdragen för navskolorna fastslås våren 2015 och planeringen fortsätter inför starten tidigast hösten 2015. Nav-skolorna kommer att involveras i ett eventuellt genomförande av ESF-projekt.

Utredning särskilda behovsgrupper

I arbetet med strategiska IM-frågor under 2014 har ingått att utreda de särskilda behovsgrupperna inom IM-programmet. Utredningen har kartlagt bakgrund, målgrupp, syfte, omfattning, innehåll, lokalisering, organisation, antagning och ekonomi för verksamheten med sina drygt 600 elever.

Eftersom gymnasieskolans program har olika utbildningar med olika elevpeng, finns utbildningar som möter elever med olika intressen, förutsättningar och behov. För att ge vägledare, målsmän och elever i grundskolan bättre förutsättningar att hjälpa eleven hitta rätt utbildning har en för skolorna gemensam plan för introduktionsprogrammen som tydliggör mål och syfte med utbildningen fastställts. En informationskatalog om introduktionsprogrammen och vilka skolor som erbjuder dem har tagits fram till gymnasie-mässan. Skolornas hemsidor har uppdaterats. Utbildningsalternativ inom introduktionsprogrammen har förtydligats inför valet till gymnasiet med tillägget specialpedagogisk profil, alternativt specialpedagogisk profil inom AST (autismspektrat) när dessa alternativ har kompetens att möta elever med särskilda behov.

Utredningen föreslår två fokusområden för IM-rådets arbete under 2015, en översyn av sök-, antagnings- och tilldelningsprocessen samt översyn av elevpengen inom IM-programmen.

Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet

Förbättrade underlag

Under 2014 har ett omfattande utvecklingsarbete bedrivits med att ta fram nya statistiska underlag till stöd för rektors analys av måluppfyllelsen. Arbetet har haft två syften. Ett har varit att få en god resultatåterföring avseende första kullen gymnasieelever som examinerats enligt Gy11 genom att få in nya begrepp och kriterier i förvaltningens uppföljningar. Det andra syftet har varit en ambitionshöjning där fler perspektiv täcks in i uppföljningarna och med redovisningar på fler chefsnivåer än tidigare. Exempel på nyheter i uppföljningarna har varit elevbakgrundsindex redovisat per årskurs, elever som lämnar eller kommer till på utbildningar på nationella program och redovisningar som möjliggör analys av varför ett gymnasieexambensbevis inte erhöles. Inför årets resultatdialoger togs nytt underlag på gymnasiechefsnivå fram. De utvecklade statistiska underlagen har uppskattats som värdefulla i uppföljnings- och analysarbetet av såväl gymnasiechefer som rektorer.

En tydligare resultatåterföring till verksamheten, med resultat på kurs- och grupp-nivå, bidrar till nya reflektioner och diskussioner som utvecklar resultatdialogerna. Underlaget ger ett bättre stöd för rektor i dialogen med sina lärarlag och på ett likartat sätt utvecklas frågeställningarna med högre precision i dialogerna mellan förvaltningens övriga chefsnivåer.

Råden för gymnasiesärskola, introduktionsprogram respektive yrkesprogram

För utvecklingen av gymnasiesärskolan, introduktionsprogrammen och yrkesprogrammen har tre råd bildats. Råden arbetar utifrån formulerade uppdrag. Syftet är att genom tillsammansarbete, gemensamt lärande och erfarenhetsutbyte ta fram nulägesbilder och förslag till utvecklingsinsatser för ökad måluppfyllelse för eleverna. Förvaltningen ansvarar för och leder råden. Rektorer på berörda skolor samt representanter från olika avdelningar deltar i rådets möten och arbetsgrupper. Råden har vid behov kontakt med Skolverket, Skolinspektionen och Specialpedagogiska skolmyndigheten, branschorganisationer och andra förvaltningar. Råden är goda exempel på samarbete inom förvaltningen och med skolorna. Under 2015 kommer även representant från arbetsmarknadsförvaltningen att ingå i råden.

Rådet för gymnasiesärskolan, som bildades 2010, har fokuserat på att ta fram mått för att mäta och synliggöra gymnasiesärskolans resultat. Resultatuppföljning har prövats i verksamheterna. Med anledning av en omfattande förändring i de analytiska underlagen, i kombination med rektorsbyten i organisationen, har materialet inte kunnat utnyttjas fullt ut. Arbetet med att förankra underlagen och förbättra analyserna av resultaten fortsätter under 2015.

En strategi för gymnasiesärskolans kvalitetsarbete 2014-2017 för genomförandet av Gysär13 har tagits fram. Den första elevkullen har nu gått ett år och därmed kan diskussion föras om vilka mått som kan bli nyckeltal. Därefter kan eventuellt nya indikatorer för kunskapsuppföljning införas. Sammantaget kommer förändringarna att leda till bättre analyser och underlag för det systematiska kvalitetsarbetet inom gymnasiesärskolan.

Rådet för introduktionsprogrammen bildades hösten 2013 och har under 2014 tagit fram förslag till planer för de fem introduktionsprogrammen som nu är beslutade. Ett arbete med att ta fram nya resultatmått som indikation på måluppfyllelse och dokumentation av elevernas resultat har genomförts. Det omfattar till exempel gymnasieintygens betygsresultat och elevrörelser där antal elever som lämnar eller börjar en utbildning synliggörs. Ett förslag på uppföljning är framtaget i syfte att utveckla förvaltningens analyser 2015. Vikten av ett utvecklat analysarbete kommer att lyftas vidare inom rådet där ansatsen är att finna en likartad struktur i kvalitetsarbetet med planerade årsvisa fokusområden, liksom för gymnasiesärskolan.

Rådet för yrkesprogrammen bildades också hösten 2013. Under hösten 2014 har rådet påbörjat sitt arbete och haft två fokusområden, insatser i syfte att höja yrkesprogrammets attraktivitet och utvecklingen av det arbetsplatsförlagda lärandet (APL). Genom intervjuer med berörda rektorer har en kommunikationsplan tagits fram, där ett första steg föreslås vara att bilda en arbetsgrupp för information och stöd till studie- och yrkesvägledningen i grundskolan. Ett andra steg är att inrätta en analysgrupp med målet att ta fram en strategiskt mer riktad kommunikationsplan. En annan del i en attraktiv yrkesutbildning är ett kvalitativt bra APL. För att kunna höja kvaliteten i APL har Midsommarkransens gymnasium, Kungsholmens västra gymnasium, Ross Tensta gymnasium och Thorildsplans gymnasium beviljats statsbidrag från Skolverket på sammanlagt 1,5 mnkr. Resultatet av utvecklingsarbetet ska redovisas till Skolverket i mars 2015.

Skolor att genomlysa

I slutet av 2013 fick gymnasiecheferna i uppdrag att välja ut en skola per gymnasieområde som de ansåg vara i behov av särskilda insatser. Motiven varierade och kunde till exempel handla om ekonomi, skolkultur, tydliggörande av uppdraget och utbildningsresultat. De skolor som utsågs var ESS-gymnasiet, Lindeparkens gymnasiesärskola, Bromma gymnasium, Spånga gymnasium och Kista gymnasium. Under året har gymnasiecheferna i samarbete med central förvaltning genomfört utvecklingsinsatser på respektive skola.

Resursfördelning till ESS-gymnasiet är genomlyst. Skolans uppdrag tydliggörs i samband med att skolan blir nav för individuellt alternativ. Lindeparkens gymnasiesärskola uppvisade stort

underskott och ett omfattande projekt genomfördes under hösten med ledning av en projektledare. Organisationen har genomlysts avseende antagningsrutiner, ekonomi, bemanning, kompetensutveckling, förhållningssätt och bemötande. En justering har påbörjats med utgångspunkt i de ekonomiska förutsättningarna, skolans uppdrag och elevernas behov. En plan med definierade åtgärder har tagits fram. Resultatet har förbättrats redan under 2014. Projektet är avslutat och skolan fortsätter, med fortsatt stöd från förvaltningen, arbetet mot en budget i balans. För övriga tre skolor fortsätter arbetet under 2015.

Ett hållbart utbildningsutbud

Underlag för planering

Arbetet med att uppnå ett attraktivt och väl dimensionerat utbildningsutbud som är långsiktigt och ekonomiskt hållbart pågår. Utbudet ska vara anpassat efter de förutsättningar som finns i länet, stadens tillväxtmål, elevantalsutveckling och elevernas val. Målsättningen är att så långt det är möjligt tillgodose elevernas förstahandsval.

Stadens gymnasieskolor är på väg in ett nytt skede. Efter många år av nedläggningar och effektiviseringar kommer framtiden att innebära elevökningar. En första grov bedömning av programmets omfattning och andel fram till 2022 har gjorts tillsammans med enheten för vägledning och antagning. Bedömningen, med hänsyn tagen till den demografiska utvecklingen, är en början för planering av utbud och lokalbehov framåt.

Verksamhetsförändringar

Första gymnasium har lagts ner från halvårsskiftet 2014. Tillagningsköket används och levererar skolmat bland annat till Kungsholmens västra gymnasium i Konradsberg.

För att kunna utreda lokaliseringen av Enskede Gårds gymnasium har en kartläggning av verksamheten vid skolan gjorts som ett första steg. Utredningen har lett till förslaget att minska antalet elever på skolan och renodla verksamheten. Under 2015, i samband med att Enskede Gårds gymnasium får uppdraget att utgöra ett kompetensnav för yrkesintroduktion, fortsätter översynen av verksamhet och utbud. Uppdraget att hitta annan lokalisering för Enskede Gårds gymnasium ligger kvar. Någon flytt av verksamheten är dock inte aktuell inför hösten 2015.

Ett beslut har fattats som innebär att IB (International Baccalaureate) kommer att erbjudas enbart på The International School of the Stockholm Region, ISSR, från hösten 2015. Detta medför att det inte blir något intag till Kungsholmens gymnasiums IB-klasser hösten 2015, men de elever som påbörjat sin utbildning på skolan går klart den där.

Under våren har förvaltningen genom rektorerna på Midsommarkransens gymnasium, Solna gymnasium och Arlandagymnasiet tagit fram underlag för att kunna utveckla styrningen och organiseringen av de 400 – 700 poäng specialidrott som elitidrottssatsande ungdomar genom nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) ges möjlighet att integrera i sin gymnasieutbildning. Samtal har förts med Riksidrottsförbundet, Skolverket och Sveriges Kommuner och

Landsting (SKL) som syftar till tydligare definitioner av utbildningens innehåll, kvalitets-
säkring av antagningsförfarandet och en mer kostnadseffektiv organisering. Arbetet har
resulterat i att Midsommarkransens gymnasium inte längre kommer att erbjuda NIU för
individuella idrotter.

4.1.2 Alla elever i stadens kommunala skolor har en god lärmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla gymnasieelever känner sig trygga i skolan. Skolan erbjuder en god lärmiljö där bemötande
och stöd ger eleverna förutsättningar att fokusera på utbildning och arbetsuppgifter. Det finns
tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer exempelvis
frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljöns betydelse för
en trygg och kunskapsstödande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med socialtjänst
och polis.

4.1.3 Alla elever i stadens kommunala skolor har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla elever i gymnasieskolan är delaktiga i planering och uppföljning av sin kunskaps-
utveckling och har genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till
målen. Eleverna har utvecklat en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som
betydelsefull. Varje elev har en studieplan som regelbundet följs upp. För att eleverna ska
kunna följa progressionen i lärandet används exempelvis kontinuerlig feedback från lärarna och
andra bedömningsunderlag.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
◆ Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	91 %	91 %	93 %	93 %
● Ogiltig frånvaro i gymnasieskolan	5 %	6 %	5 %	minska
◆ Andel gymnasieelever nöjda med - Det är arbetsro på mina lektioner	55 %	55 %	60 %	
◆ Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare informerar om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	64 %	66 %	70 %	
◆ Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare under kursens gång informerar om hur man ligger till	53 %	54 %	60 %	
◆ Andel gymnasieelever nöjda med - Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	42 %	48 %	50 %	

Total frånvaro

Tabell 8 Frånvaro i gymnasieskolan 2012 – 2014

Giltig frånvaro, procent			Ogiltig frånvaro, procent			Total frånvaro, procent		
2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
8	9	8	6	6	5	14	15	13

Den totala frånvaron för läsåret 2014/2015 uppgick till 13 procent som andel av planerad undervisningstid, en minskning med 2 procentenheter jämfört med föregående år. Den sammanlagda ogiltiga frånvaron uppgick till 5 procent, en minskning med 1 procentenhet. Detta mått är dock behäftat med mätproblem då underliggande data är hämtade från olika verksamhetssystem där registrerings- och sammanställningsrutiner skiljer sig åt. Det finns även svårigheter i registreringarna för elever ute på arbetsplatsförlagt lärande. Från och med 2015 kommer samtliga gymnasieskolor att registrera frånvaron i skola24.

Brukarenkät

Gymnasieskola - starka och svaga områden

Brukarenkäten är indelad i fem frågeområden; Trygghet och trivsel, Lärande, Inflytande, Utbildningsval och framtida yrkesliv och Helhetsomdömen. Svarsmönstret mellan enkätens olika delar är likartat jämfört med tidigare undersökningar. Det är samma relativa styrkor och svagheter i elevernas svarsbilder. De mest positiva svaren får påståenden som fångar trygghet och trivsel, lärarnas kunnskap i sina ämnen, hur lärarna bemöter eleverna samt helhetsomdömen om eleverna är beredda att rekommendera sin skola och utbildning. Påståenden som berör elevernas möjligheter till inflytande i undervisningen och skolornas sätt att få eleverna att komma i kontakt med omvärldsfrågor får färre positiva svar. Inom frågeområdet om elevernas syn på undervisningen är resultatbilden mer varierad.

Resultat på skol- och programnivå

Resultaten skiljer sig åt mellan olika skolor och utbildningar. Det kan finnas skolenheter vars utbildningar relativt starkt skiljer sig från de övriga inom samma skolbyggnad. Detta hanteras av skolenheterna och resultaten ingår som underlag i skolenhetens kvalitetsredovisning. Resultaten följs upp och analyseras bland annat i resultatdialoger.

Jämfört med föregående år

Generellt sett har enkätresultaten försämrats jämfört med 2013. Av 21 påståenden visar 18 försämrade resultat. Totalt minskade de positiva svarsandelarna för 13 påståenden med mer än två procentenheter. Detta bedöms ligga utanför felmarginalen. Det finns några exempel med försämringar på mer än 5 procentenheter. Det gäller elevernas uppfattning om möjlighet att få extra hjälp, möjligheten att påverka hur de arbetar under lektionerna och om eleverna rekommenderar sitt program till andra elever. På dessa förbättrades resultaten mellan 2012 och 2013. Nu ligger resultaten under 2012 års nivå. De generellt försämrade resultaten tas upp i resultatdialogerna.

Det är ett förbättrat resultat i svaren på frågan om elevernas nöjdhet med skolans arbete mot mobbning. De senaste tre årens resultat är 72 procent 2012, 62 procent 2013 och 70 procent 2014. Andelen nöjda elever är nästan tillbaka på 2012 års nivå. En svårighet med denna fråga är att ”vet ej-svaren” uppgick till 20 procent. En trolig orsak till återhämtningen är att frågan fokuserats på skolorna i och med förra årets resultatförsämring. Skolorna anger bland annat ökade insatser kring värdegrunden när eleverna börjar årskurs 1, lärarstyrd placering av eleverna i klassrummet, kompetensutveckling av personalen kring nätmobbning, förebyggande arbete med stöd av skolans elevhälsoteam och tydligare och konsekventare hantering vid förekomst av mobbing. En sammanfattande reflektion från verksamheten är att det går att se positiva resultat där det finns ett tydligt förebyggande arbete samtidigt som man har ett bra uppföljande arbete.

Jämförelser med fristående skolor

Generellt sett är det något bättre enkätresultat för stadens kommunala gymnasieskolor jämfört med de fristående. Skillnaderna i andelen positiva svar per påstående är i många fall relativt små, men av enkätens 21 påståenden är det 18 stycken där de kommunala skolorna får större andel positiva svar än de fristående. De fristående skolorna visar en mer positiv svarsbild än de kommunala för påståendet om möjlighet att få extra hjälp om jag behöver det. Det skiljer 2 procent till de fristående skolornas fördel. På två påståenden är andelen nöjda lika. På flera av påståendena, där de kommunala skolorna har större andel positiva svar, skiljer det mer än 5 procentenheter. Det gäller till exempel frågorna om upplevd arbetsro på lektionerna, positiv stämning på skolan och möjligheten att påverka hur man arbetar på lektionerna.

Genusperspektiv

Det går inte att läsa ut det sammanlagda resultatet för flickor och pojkar i stadens kommunala gymnasieskolor eftersom redovisningen innehåller både kommunala och fristående skolor. Med ett antagande om att svarsbeteendet mellan pojkar och flickor inte nämnvärt skiljer sig åt mellan fristående och kommunala skolor kan några slutsatser diskuteras.

Det finns ett övergripande gemensamt svarsmönster mellan pojkar och flickor. Samma relativa styrkor och svagheter per frågeområde uppvisas som för resultatet totalt sett. I allmän mening kan sägas att pojkar generellt sett är mer positiva. I 17 av enkätens 21 påståenden är pojkarna mer positiva. För tre av påståendena är flickorna mer positiva än pojkarna. Elevernas uppfattning om lärarnas kunnighet i sina ämnen är helt lika. 79 procent av såväl pojkar som flickor besvarade påståendet positivt.

I det som ovan har beskrivits som en resultatförsämring mellan 2013 och 2014 finns könskillnader. Flickorna har försämrade nöjdhetssiffror med i genomsnitt 4,8 procentenheter per fråga medan pojkarna försämrade sina resultat med i genomsnitt 2,2 procentenheter. En fråga där pojkarnas nöjdhetsandel minskat mer än flickornas är frågan om hur läraren informerat om vad som krävs för de olika betygen. Här minskade pojkarnas med 7 procentenheter medan flickornas minskade med 3.

På påståendena ”Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna” och ”Undervisningen motiverar mig till att vilja lära mig mera” minskade flickornas nöjdhet med hela 9 procentenheter medan pojkarnas nöjdhet på de två påståendena minskade med 6 respektive 4 procentenheter.

4.2 Gymnasieskola, övrigt

Antagning 2014 till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Sökande från Stockholms stad

Vid skolstart i augusti hade 8 750 personer folkbokförda i Stockholms stad sökt till gymnasieskolan. Det är en ökning med 280 jämfört med samma tid 2013.

Tabell 9 Fördelning av förstahandsvalen i juni för sökande folkbokförda i Stockholms stad (oavsett behörighet och sökt program), antal och andel sökande

	2012	2013	2014
Kommunal skola, Stockholm	4 243 (49,0 %)	4 026 (47,7 %)	4 164 (47,1 %)
Annan kommun	1 312 (15,1 %)	1 366 (16,2 %)	1 607 (18,2 %)
Fristående gymnasieskolor	3 111 (35,9 %)	3 054 (36,1 %)	3 062 (34,7 %)
Totalt	8 666	8 446	8 833

Andelen stockholmare som i första hand sökte till stadens egna skolor var i stort sett oförändrad jämfört med 2013 medan andelen stockholmare som sökte annan kommun ökade och andelen som sökte fristående skola minskade.

Av de sökande från Stockholms stad som valt nationellt program i första hand har andelen som söker högskoleförberedande program ökat från 81,2 procent till 81,8 procent medan andelen som söker yrkesprogram har minskat från 18,8 till 18,2 procent. I hela länet, inklusive Stockholms stad, valde 76 procent ett högskoleförberedande program medan 24 procent valde ett yrkesprogram. Denna fördelning i länet är oförändrad jämfört med 2013.

Av det totala antalet sökande från Stockholms stad valde 12,1 procent ett introduktionsprogram (IM) i första hand, motsvarande siffra för 2013 var 11,5 procent.

Antal sökande från Stockholm som i augusti inte var behöriga till det nationella program de sökt i första hand var 568, vilket är en minskning med 72 jämfört med 2013.

Antagna från Stockholms stad

Tabell 10 Fördelning i juni av antagna folkbokförda i Stockholms stad (oavsett behörighet och sökt program), antal och andel elever

	2012	2013	2014
Kommunal skola, Stockholm	4 085 (49,8 %)	3 515 (45,8 %)	3 835 (47,3 %)
Annan kommun	1 122 (13,7 %)	1 164 (15,2 %)	1 084 (13,4 %)
Fristående gymnasieskolor	3 001 (36,5 %)	2 990 (39,0 %)	3 190 (39,3 %)
Totalt	8 208	7 669	8 109

Det totala antalet stockholmare som antogs ökade med 440 jämfört med 2013. Andelen som antogs i den egna kommunen ökade medan andelen som antogs i annan kommun minskade och andelen som antogs till fristående skola i stor sett var oförändrad.

Av samtliga stockholmare som antogs slutligt på nationella program (oavsett huvudman) blev 67 procent antagna på sitt förstahandsval (såväl program och inriktning som skola), vilket är en minskning med 2,5 procent jämfört med 2013.

Från Stockholms stad var vid skolstarten i augusti 1 325 sökande antagna till något av de fem introduktionsprogrammen. 944 antogs i den egna kommunen, 39 i annan kommun (liten ökning jämfört med 2013) och 342 vid fristående gymnasieskola (ökning med cirka 100 jämfört med 2013).

Sökande och antagna till de kommunala skolorna i Stockholms stad

Vid skolstart i augusti var 5 726 elever antagna till någon av stadens skolor (samtliga program), en ökning med 390 elever jämfört med samma tid 2013.

Nationella program

Av de antagna till nationella program vid stadens skolor är 71,3 procent antagna på sitt förstahandsval. Av de antagna till nationella program vid stadens skolor är 36,6 procent från någon annan kommun, vilket är oförändrat jämfört med förra året.

Antalet lediga platser på nationella program i Stockholms stads kommunala skolor vid skolstart var 125 (2013: 265). Antalet tillgängliga platser på dessa program har samtidigt ökat från 4 650 till 4 820.

Introduktionsprogram

På Introduktionsprogrammen (IM) vid stadens skolor fanns totalt 1 658 platser i årskurs 1, varav 920 inom Språkintröduktion. Det är en ökning med 116 platser totalt.

Av de 1 018 elever som var antagna till IM vid stadens skolor vid skolstart kom 74 från annan kommun. Sökande från Stockholms stad prioriteras vid antagningen till samtliga IM vid stadens skolor.

Hörselanpassning

Vid Kungsholmens Västra gymnasium erbjöds platser för sökande med hörselnedsättning inom skolans samtliga program för första gången inför ht 2014. Två sökande antogs, en till samhällsvetenskapsprogrammet och en till språkintröduktion.

Gymnasiesärskolan

Till gymnasiesärskolan i Stockholms stad antogs 102 elever varav 98 på sitt förstahandsval. Till de nationella programmen har 62 antagits och 40 till det individuella programmet. Av de

antagna eleverna kom 39 från någon annan kommun. 2013 antogs totalt 77 elever till stadens gymnasiesärskola.

Av de sökande från Stockholms stad har 9 antagits i någon annan kommuns gymnasiesärskola medan 32 antagits vid en fristående skola. 2013 var det 8 respektive 35 antagna.

Skolslussen

Tabell 11 Besök hos skolslussens studievägledare, antal per åtgärd fördelade per kön. Andel av totalt antal besök inom parentes

	Antal besök, pojkar	Antal besök, flickor	Antal besök, totalt	Individer
Gymnasieskolan	226 (59 %)	157 (41 %)	418	383
Ung komvux	56 (43 %)	74 (57 %)	269	130
Totalt	282	231	687	513

Skillnaden mellan antal besök och antal unika individer beror på att vissa ungdomar besöker skolslussen mer än en gång. Utöver de besök som redovisas ovan tillkommer besök i övriga ärenden, exempelvis utlämnande av SL-kort. Utöver besöken sker konsultation via telefon och e-post.

Besöksstrycket på skolslussen är som störst i augusti vid skolstart, och de ungdomar som sökt gymnasieskola men inte blivit antagna bjuds in till skolslussen för vägledning och information. I år kom cirka 300 ungdomar till skolslussen i samband med skolstarten.

För ungdomar med ärende ung komvux är besöksstrycket jämnare fördelat över året, eftersom de kan söka kontinuerligt under terminerna.

Informationsansvaret Skollagen 29 kap 9§

Huvudansvaret för informationsansvaret/aktivitetsansvaret ligger på arbetsmarknadsnämnden. Sedan januari 2014 har de även ansvar för registret över stadens ungdomar i åldern 16-19 som inte studerar eller arbetar (Walter-registret).

Arbetet med att nå och informera dessa ungdomar sker numera i samverkan mellan skolslussen och arbetsmarknadsförvaltningen. På hösten skickas information och förfrågan om vad ungdomarna gör. I år skickades drygt 2 300 brev. Arbetsmarknadsförvaltningen har också möjlighet att kontakta ungdomarna i hemmen samt genom sociala medier.

Skolslussen ansvarar sedan för att information skickas ut i början av året om möjlighet att söka gymnasieskolan. Våren 2014 skickades 1 020 brev med erbjudande om hjälp med gymnasieansökan.

För många av de ungdomar som önskar studier finns ett behov av flexibla platser. ”Jobbtorgsplatser”, med en kombination av studier och praktik inom önskat yrkesområde, finns vid Enskede gårds gymnasium och Didaktus gymnasium. Skolorna har 10 respektive 16 platser.

Slussplatser inom IM

Slussplatser med kontinuerlig antagning under läsåret har funnits på tre gymnasieskolor, Enskede gårds gymnasium, ESS-gymnasiet och Fryshusets gymnasium. Syftet med slussplatserna är att eleverna regelbundet ska delta i undervisning och finnas i ett socialt sammanhang. Eleverna uppger att de har högre närvaro och bättre studiemotivation än under tidigare skolgång. Personalen upplever att detta beror på en tätare mentorskontakt både i skolsituationen och när eleverna är frånvarande.

Under läsåret 2013/2014 har 56 elever varit inskrivna på en slussplats med en genomsnittlig inskrivningstid på 18 veckor. Av dessa planerar 26 elever att fortsätta sina skolgång på nationella program (6 av dessa elever var inte tidigare behöriga till nationellt program), 14 elever fortsätter studera på ett introduktionsprogram, tre elever på komvux och två elever på folkhögskola. Tio elever avbröt sina studier på slussplatserna och skrevs över till andra program.

Läsåret 2014/2015 finns 57 slussplatser, 23 av dessa är tillsatta fram till 15 december.

En förändring av elevgruppen har skett under de senaste åren, från en problematik kring undervisning och inläring till en mer social problematik. Det är även en ökning av behöriga elever som saknar plats i gymnasieskolan eller avbrutit gymnasiestudier.

Ung komvux

I år är första året som elever avslutat gymnasiet enligt gymnasireformen 2011. Skolslussen tar endast emot de som avbrutit gymnasiet eller har gått introduktionsprogram och som har utdrag ur betygs katalog eller gymnasieintyg.

Eleverna läser på heltid, cirka två ämnen per period beroende på ämnens längd, poäng och behov. Mest efterfrågas de obligatoriska gymnasiekurserna som behövs för att få en gymnasieexamen. Därefter efterfrågas fysik, kemi och biologi eftersom det är vanligt att dessa ämnen varit reducerade i gymnasieskolan för elever som avbrutit naturvetenskapligt program.

Det är endast två yrkesprogram (vård- och omsorgsprogrammet samt handels- och administrationsprogrammet) som kan förmedlas via ung komvux. De ungdomar som avbryter från övriga yrkesprogram måste vänta tills de fyller 20 år för att kunna komplettera med de ämnen de behöver för en yrkesexamen.

Folkhögskola

Alternativet individuell åtgärd inom folkhögskola för ungdomar under 18 år erbjuds i undantagsfall och omfattar ungdomar som är obehöriga till nationellt program och som tidigare prövat att studera på något av gymnasieskolans introduktionsprogram med synnerliga skäl.

4.3 Ekonomisk uppföljning

Gymnasieskola

Tabell 12 Ekonomisk uppföljning, gymnasieskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets-avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	779,8	333,0	45,1	25,6	1 183,5	1 149,6	33,9
Fristående	968,0	0,0	0,0		968,0	972,6	-4,6
Andra kommuner	333,3	0,0	0,0	0,0	333,3	317,6	15,7
Totalt	2 081,1	333,0	45,1	25,6	2 484,8	2 439,8	45,0
Ingående fond från 2013							19,4
Utgående fond till 2015							-30,8
Resultat efter fonder							33,6

Verksamheten omfattar stadens hela gymnasieverksamhet i egen regi, fristående och internationella skolor samt gymnasieskolor i andra kommuner och landsting.

Utfall jämfört med budget

Gymnasieverksamheten redovisar ett överskott om 45,0 mnkr före och ett överskott om 33,6 mnkr efter resultatdispositioner. Kostnadssidan redovisar ett överskott om 18,5 mnkr och intäktssidan ett överskott om 26,4 mnkr.

Överskottet beror på ökade intäkter och minskade kostnader på central förvaltning - främst minskade lokalkostnader - samt minskade kostnader för interkommunala elever i andra kommuner. Även egenregiskolornas förbättrade resultat bidrar till överskottet.

1:1-satsningen på gymnasieskolan har inneburit en kostnad om 37,7 mnkr till skolorna i egen regi och 34,2 mnkr till de fristående skolorna.

Tilläggsbelopp/verksamhetsstöd

Tilläggsbeloppet för fristående gymnasieskolor har uppgått till 20,3 mnkr vilket är 7,1 mnkr mer än budgeterat. Utifrån överenskommelsen om gemensam gymnasiregion i Stockholms län tillämpas samma system för verksamhetsstöd för elever med omfattande behov av särskilt stöd boende i Stockholms stad som går i de andra länskommunernas gymnasieskolor. Därtill beslutar utbildningsförvaltningen om verksamhetsstöd för vissa elever med omfattande behov av särskilt stöd i fristående gymnasieskolors introduktionsprogram. Utbildningsförvaltningen beslutar om tilläggsbelopp för elever på de nationella programmen vid fristående gymnasieskolor. Totalt har förvaltningen fattat beslut om 350 ansökningar om tilläggsbelopp/verksamhetsstöd enligt ovan. 289 av ansökningarna har beviljats, vilket innebär 83 procent.

Till gymnasieskolor i egen regi har totalt utbetalats 17,0 mnkr i tilläggsbelopp vilket är lika med budget.

Fristående verksamhet och annan kommun

Fristående verksamhet redovisar ett sammanlagt underskott om -4,6 mnkr. För köp av gymnasieplatser i andra kommuners gymnasieskolor redovisas ett överskott om 15,7 mnkr. Överskottet beror i huvudsak på att snittkostnaden per elev i andra kommuner har minskat. Eleverna väljer billigare program än tidigare år, trenden är precis som för egen regi att eleverna väljer bort de dyrare yrkesprogrammen.

Egen regi

Gymnasieskolan (-6,3) inklusive gymnasiesärskola (2,5), vuxenutbildning (3,9), arbetsmarknadsåtgärder (0,6) och grundskola på två gymnasieskolor (4,5), redovisar ett överskott om 5,2 mnkr före och ett underskott om 5,3 mnkr efter resultatdispositioner.

Gymnasieskolorna redovisar ett underskott om 20,2 mnkr före och 31,6 mnkr efter resultatdispositioner. Underskottet pareras av ett överskott på gymnasiestaben på 25,4 mnkr. Skolorna arbetar med att se över sina tjänstefördelningar och anpassa sin inre organisation vilket har gett resultat under året. Antalet elever har ökat. Gymnasiestaben har minskat sina kostnader och även ökat sina intäkter.

Av gymnasieskolorna visar 15 skolor överskott och 13 skolor underskott.

De skolor som uppvisar sämst resultat i förhållande till sin omslutning är Farsta Gymnasium, Midsommarkransens gymnasium, Lindeparkens gymnasiesärskola, Scengymnasiet och Kista gymnasium. Farsta gymnasium har lagts ner efter vårterminen 2014, Midsommarkransens gymnasium startade hösten 2013 och befinner sig fortfarande i ett uppbyggnadsskede. Lindeparkens gymnasiesärskola är från och med hösten 2013 en egen ekonomisk enhet efter att tidigare ha varit en del av Enskede Gårds gymnasium. Orsakerna till skolans stora underskott genomlyses av förvaltningen. Scengymnasiet samlokaliseras med St Eriks gymnasium 2012 och har haft stora övertalighetskostnader att hantera, Kista gymnasium har påverkats av det minskande elevantalet på gymnasiets yrkesprogram.

Gymnasiestaben redovisar ett överskott om 26,3 mnkr varav 10,0 mnkr utgörs av budgeterade medel för att täcka skolornas underskott, resten beror på minskade verksamhetskostnader och ökade interkommunala intäkter och statsbidrag.

De ökade intäkterna på gymnasieskolorna jämfört med budget avser i huvudsak ökade statsbidrag.

Lokalkostnaderna visar ett överskott om 22,4 mnkr, bland annat beroende på lägre hyreskostnader för Kungsholmens Västra gymnasium och att om- och tillbyggnadsprojekt blivit senarelagda. Intäkterna för diplomatbarn ökade med 2,8 mnkr.

Utfall jämfört med 2013

Kostnaderna har ökat med 1,3 procent och intäkterna har ökat med 7,7 procent jämfört med år 2013. Ökningen på kostnadssidan beror i huvudsak på ökade kostnader för it och telefoni.

Ökade interkommunala intäkter samt ökade statsbidrag förklarar ökningen på intäktssidan. Skolverkets lärarsatsningar har i år fått helårseffekt vilket är en förklaring till den stora intäktsökningen.

Kostnaderna för fristående verksamhet och för stockholmselever i andra kommuner har minskat med 4,5 mnkr jämfört med föregående år vilket beror på ett minskat elevantal i fristående gymnasieskolor och en lägre snittkostnad per elev i andra kommuner.

Lönekostnaderna har – trots stora lönesatsningar - minskat med 0,4 procent vilket är ett resultat av skolornas översyn av sina tjänstefördelningar till följd av minskande elevantal.

Lokalkostnaderna har minskat med 1 procent.

Utfall jämfört med prognos

Gymnasieverksamhetens resultat är 68,5 mnkr bättre än vad som redovisades i tertialrapport 1 före fond och 46,8 mnkr bättre efter fond. Detta beror på stora förbättringar av egenregiskolornas resultat, minskade personalkostnader avseende övertalig personal, ökade intäkter både lokalt på skolorna och på central förvaltning, minskade lokalkostnader, och minskade kostnader för Stockholmselever i andra kommuner. Jämfört med tertialrapport 2 har prognosen förbättrats med 64,3 mnkr före fond och 47,2 mnkr efter fond. Förbättringen mellan tertialrapport 1 och 2 berodde i huvudsak på förbättringar av egenregiskolornas och gymnasiestabens resultat.

Prognosen för gymnasieskolorna i egen regi förbättrades mellan tertialrapport 1 och 2 i och med att resultatet av gymnasieantagningen stod klart, med ett ökat antal elever till höstterminen 2014, cirka 70 elever fler än vad skolorna hade prognosticerat. Vid avläsningen i september visade sig elevökningen bli cirka 200 fler elever än prognosticerats vilket är ytterligare en förklaring till skolornas förbättrade resultat. Generellt har skolorna varit försiktiga i sina prognoser. De har bland annat inte prognostiserat den stora intäktsökningen. Under hösten har situationen för viss övertalig personal lösts vilket minskat personalkostnader på skolorna.

Både gymnasieskolor och central förvaltning har under året arbetat med anpassning av verksamheten till gällande budget vilket visat sig ge resultat i bokslutet.

Kostnaderna för de fristående gymnasieskolorna och för stockholmselever i andra kommuners gymnasieskolor är 4,9 mnkr högre än prognosen i tertialrapport 1 och 5,4 mnkr högre än i tertialrapport 2. Kostnadsökningen beror på fler elever i fristående gymnasieskolor än vad som beräknades i tertialrapporterna.

Gymnasiesärskola

Tabell 13 Ekonomisk uppföljning, gymnasiesärskola

	Peng och anslag	Lokaler	Verksamhets-avdelning	Övrig verksamhet	Summa budget	Utfall	Avvikelse
Egen regi	68,1	22,0	0,0	0,7	90,8	86,9	3,9
Fristående	70,1	0,0	0,0	0,0	70,1	67,1	3,0
Andra kommuner	25,6	0,0	0,0	0,0	25,6	18,1	7,5
Totalt	163,8	22,0	0,0	0,7	186,5	172,1	14,4

Utfall jämfört med budget

Gymnasiesärskolan redovisar ett överskott om 14,4 mnkr.

Egen regi

Gymnasiesärskolan i egen regi visar ett överskott om 3,9 mnkr, vilket förklaras av minskade lokalkostnader och minskade kostnader för skolskjutsar.

Fristående verksamhet/annan kommun

Fristående gymnasiesärskolor och stockholmselever i andra kommuners gymnasiesärskolor redovisar ett sammanlagt överskott om 10,5 mnkr. Överskott om 7,0 mnkr beror på att de extra medel som avsattes från förskolans socioekonomiska anslag för att täcka merkostnader utöver schablon inte förbrukats.

För skolskjutsen redovisas ett överskott om 3,5 mnkr, vilket beror på att det nya skolskjutsavtalet medfört lägre kostnader.

Utfall jämfört med 2013

Utfallet för gymnasiesärskolan för 2014 är bättre med 4,6 mnkr än för 2013.

Egen regi

Kostnaden för gymnasiesärskolan i egen regi har minskat med 2,0 mnkr jämfört med år 2013, vilket motsvarar 0,9 procent. Intäkterna har ökat med 0,7 mnkr vilket motsvarar 1,3 procent. Kostnadsminskning i egen regi förklaras i huvudsak av att kostnader för skolskjutsar har minskat. Intäktsökningen förklaras av ökade interkommunala intäkter.

Fristående verksamhet/annan kommun

Kostnaderna har minskat med 1,9 mnkr jämfört med föregående år med i stort sett samma elevantal och samma fördelning mellan behovsgrupper. Minskningen avser kostnader för stockholmselever i andra kommuners gymnasiesärskolor.

Utfall jämfört med prognos

Egen regi

Utfallet för gymnasiesärskolan i egen regi är 7,0 mnkr bättre än prognosen i tertialrapport 2 och 13,1 mnkr bättre än i tertialrapport 1. Avvikelsen beror på att gymnasiesärskolan har fått högre intäkter i form av statsbidrag och ersättning för korttidsverksamheten än prognostiserat.

Samtidigt har kostnader för skolskjutsar och personal blivit lägre än beräknade i prognoser.

Fristående verksamhet/annan kommun

Utfallet för fristående gymnasiesärskolor och Stockholmselever i andra kommuners gymnasiesärskolor är 12,7 mnkr bättre än prognosen i tertialrapport 2 och 11,9 mnkr bättre än i tertialrapport 1. Förbättringen beror på att kostnaderna för Stockholmselever i andra kommuner är lägre än tidigare beräkningar och att kostnaden för skolskjuts är lägre på grund av det nya skolskjutsavtalet.

Ersättning för asylsökande gymnasieelever

Ansökan om ersättning för asylsökande gymnasieelever görs terminsvis hos Migrationsverket. Endast kommuner kan söka ersättning, förvaltningen ansvarar därför även för ansökan om ersättning för de asylsökande elever som går i fristående gymnasieskola belägen i Stockholms stad. Under 2014 har Migrationsverket beslutat om ersättning för vårterminen och höstterminen 2013. Staden beviljades 3,8 mnkr respektive 2,9 mnkr i ersättning helt eller delvis för 138 respektive 118 asylsökande.

5 Verksamhetsövergripande frågor

5.1 Nämndens mål för verksamheten

5.1.1 Vårdnadshavare och elever har goda förutsättningar att välja verksamhet av god kvalitet oavsett huvudman

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholmarna ges via Jämför service en korrekt, kvalitetssäkrad och värdeneutral information om samtliga förskolor och skolor. De jämförelser som görs är relevanta, rättvisande och tar hänsyn till verksamheternas olika förutsättningar.

Utifrån information och vägledning av hög kvalitet kommer flertalet barn och elever in på sitt förstahandsval (gäller alla val: förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola). Detta resulterar i färre skolbyten, färre programbyten och färre avhopp från gymnasieskolan.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
  Andel brukare som upplever att de har valmöjlighet inom skola	81 %	81 %	85 %	85 %
  Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning	*	70 %	70 %	70 %

*kan ännu inte anges, inväntar SCB-statistik våren 2015.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ta ansvar för att eleverna fullgör sin skolplikt (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Ta fram rutiner för att säkerställa att alla elever som är folkbokförda i kommunen får en skolplacering (KF)	2014-01-01	2014-12-31	

Tillsyn av fristående fritidshem som inte tillhör någon skola samt utökad insyn i fristående fritidsklubbar

Uppföljning av tillsyn har skett på sju fristående fritidshem. På fem av dessa har förvaltningen avstått från ingripande eller avskrivit ärendet. Problem kvarstår med att huvudmannen inte har lärare med inriktning mot arbete i fritidshem anställd i tillräckligt hög grad.

Insyn har skett på sex fristående fritidsklubbar. De gemensamma förbättringsområdena rör huvudmannens ansvar för verksamhetens kvalitet, barnens säkerhet, begränsade öppettider, att fritidsklubben inte är öppen för alla att söka, bristfällig registerkontroll och avsaknad av aktuella ordningsregler.

Kommunikation med fristående grund- och gymnasieskolor samt insyn i fristående grundskolor

Ett femtiotal insynsbesök i fristående grundskolor har genomförts under året, vilket innebär att knappt hälften av de fristående grundskolorna besökts. Under året har förvaltningen genomfört två informationsmöten för respektive fristående grundskolor och fristående gymnasieskolor. Ett möte med fristående fritidshem och enskild öppen fritidsverksamhet har också genomförts.

Ett mindre antal av de fristående grundskolorna har fått allvarliga brister påpekade från Skolinspektionen. Utifrån förvaltningens insynsbesök bedöms några av dem ha en positiv utveckling medan andra fortfarande har stora utmaningar att arbeta med.

Gemensamt för de fristående grund- och gymnasieskolorna är att de har svårt att hitta ändamålsenliga lokaler, särskilt för idrott och hälsa samt att de är intresserade av mer samverkan, i synnerhet med de kommunala skolorna.

Ett utifrån insynsbesöken identifierat problem är att andel behöriga lärare varierar mellan de olika fristående grundskolorna, och är låg på vissa skolor. Den största bristen finns bland lärare i praktiskt estetiska ämnen. Detta gäller framförallt de små fristående grundskolorna.

Branschrådet för grundskola med representation från kommunala och fristående grundskolor har haft fyra möten under året.

Skolval Stockholm

Stadens främsta verktyg för information om förskoleklassvalet är www.stockholm.se/skolval med länk till Jämför service, där det går att jämföra olika skolor. Vårdnadshavare till cirka 10 500 folkbokförda sexåringar i Stockholms stad kunde i början av året göra sitt val till förskoleklass via en webbaserad e-tjänst eller via blankett. Inför valperioden skickades även ut en katalog med information om skolvalet.

Av inlämnade ansökningar kom 79 procent via den webbaserade e-tjänsten och 21 procent via blankett. Totalt antal ansökningar var 8 868. Andelen föräldrar som väljer den webbaserade e-tjänsten har successivt ökat från 2010 när tjänsten infördes.

Även andelen fristående grundskolor anslutna till e-tjänsten fortsätter att öka. Utöver de kommunala grundskolorna fanns i år 31 fristående grundskolor med i tjänsten. Det är en ökning med 7 skolor jämfört med föregående läsår.

I skolval 2014 kunde även vårdnadshavare till blivande elever i årskurs 6 och 7 ansöka via e-tjänsten. Antal sökande till årskurs 6 var 999, varav 69 procent ansökte via e-tjänsten. Till årskurs 7 var motsvarande siffra 63 procent för de 1 865 sökande.

I skolval 2015 kommer e-tjänsten att utökas till att omfatta alla grundskolors årskurser.

Skolpliktsbevakning

Alla barn och ungdomar har oberoende av bakgrund rätt till en skola som garanterar likvärdig utbildning med hög kvalitet i en trygg miljö. Förvaltningen har arbetat fram fungerande rutiner för bevakning av att alla skolpliktiga barn som är folkbokförda i kommunen har skolplacering eller får sin utbildning på föreskrivet sätt. Under hösten har förvaltningen som stöd till skolorna genomfört en utbildning om skolplikt och skolpliktsbevakning.

Sedan februari 2014 har en central skolpliktsbevakning genomförts en gång per månad. Antal elever som inte har registrerad skolplacering redovisas tillsammans med en kvalitativ analys. Under våren hade i genomsnitt cirka 600 elever per månad inte någon registrerad skolplacering, i december månad var det drygt 200 stycken.

Under året kan man konstatera att flera skolor har förbättrat sitt skolpliktsbevakningsarbete men för en del kvarstår att förbättra det ytterligare. En slutsats är att antalet elever som en skola har under skolpliktsbevakning inte direkt kan relateras till hur en skola arbetar med skolpliktsbevakning. Det är en stor rörlighet bland elever samt många nyanlända elever i vissa upptagningsområden som försvårar detta arbete.

Utvärdering av grundskolor och fritidshem

Stadens fem grundskoleutvärderare genomför två typer av utvärderingar, varav den ena fokuserar på undervisning och lärande och den andra innebär en övergripande utvärdering på organisationsnivå, varvid även förskoleklass, fritidshem och fritidsklubb ingår. Utvärderingarna har primärt syftat till att ge rektorer och rektorernas chefer en kvalificerad bedömning av kvaliteten inom centrala verksamhetsområden som komplement till skolornas/enheternas självutvärderingar. Oavsett typ av utvärdering har dessa genomförts på såväl kommunala som fristående enheter. Totalt har under året ett femtiotal skolor besökts inom ramen för de olika aktiviteterna.

Samtliga utvärderingar, vilka är av formativ karaktär, utmynnar i en återkoppling till skolledning och ansvarig grundskolechef respektive fristående huvudman. De så kallade fokus-skolorna har varit prioriterade.

Utvärdering av elevernas möjligheter att fokusera på lärandet - utbildningsförvaltningens projekt om studiero - har funnits med som ett extra uppdrag på fokusskolorna. På några skolor, som genomfört insatser för att skapa ett gott klassrumsklimat, har utvärderarna följt klasser som läsåret innan genomförde stadens brukarundersökning, i syfte att se om resultatet avseende studiero avspeglas i verksamheten samt att stötta rektor i det fortsatta arbetet.

Som en del av tidigare genomförda utvärderingar har så kallade reflekterande samtal genomförts. Vid dessa har skolledningen presenterat vilka insatser som skolan vidtagit för att förbättra kvaliteten utifrån vad som framkom vid utvärdering året innan.

Utvärderarna har genomfört en kartläggning av hur skolorna arbetar med nyanlända elever.

Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala grundskolor

Elevantal Stockholms stads grundskolor, årskurs 1-9 (Skolverket läsåret 2013/2014)

Totalt antal elever: 77 770 (inte F-klass) varav 56 790 elever i kommunala skolor och 20 980 elever i fristående skolor

Socioekonomiskt index läsåret 2013/2014: kommunala grundskolor 102 och fristående grundskolor 95

Tabell 14 Kunskapsresultat i årskurs 9 2014 – grundskolor i Stockholm (Källa: Skolverket)

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen, totalt	79,5	80,3	78,1	74,6	75,2	77,0
Flickor	82	82	81	78	78	78
Pojkar	77	78	75	72	73	76
Svensk bakgrund	86	85	84	84	84	86
Utländsk bakgrund, födda i Sverige	71	72	69	64	67	70
Utländsk bakgrund, födda utomlands	63	68	61	45	47	50
Vårdnadshavare med förgymnasial utbildning	44	46	50	42	40	41
Vårdnadshavare med gymnasial utbildning	73	69	69	66	69	69
Vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning	87	88	85	86	85	88
Nyinvandrade elever (0-4 år)	i.u.	52	52	i.u.	24	25
Exklusive nyinvandrade elever	i.u.	81	79	i.u.	78	80
Genomsnittligt meritvärde åk 9	236,0	238,3	238,1	221,9	222,4	225,2
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram	91,3	91,7	90,4	85,9	87,4	85,7

Förutsättningar (Källa Skolverket)

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Andel lärare (%) med pedagogisk högskoleutbildning	67,2	65,7	i.u.*	84,4	86,4	i.u.*

*redovisas i samband med tertialrapport 1 2015

Kommentar och analys

De fristående grundskolorna i Stockholms stad har generellt sett bättre resultat i årskurs 9 jämfört med de kommunala grundskolorna för resultatmåttan genomsnittligt meritvärde och andel behöriga till yrkesprogram, men för resultatmåttet andel elever som uppnått målen i alla ämnen är det ingen större skillnad mellan fristående och kommunala grundskolor. För detta resultatmått har skillnaderna mellan fristående och kommunala grundskolor minskat markant i år jämfört med tidigare år.

För elever med utländsk bakgrund, nyinvandrade elever och elever vars vårdnadshavare har förgymnasial utbildning har de fristående grundskolorna klart bättre resultat jämfört med de kommunala grundskolorna. Flickorna har något bättre resultat i de fristående grundskolorna, medan de kommunala grundskolorna har bättre resultat för gruppen elever vars vårdnadshavare

har eftergymnasial utbildning och elever med svensk bakgrund. För övriga elevkategorier är resultaten på ungefär samma nivå.

Elevsammansättningen utifrån elevernas socioekonomiska bakgrund på en skola är en faktor som forskning och statistik visar har ett tydligt genomsnittligt samband med elevernas prestationer. Eleverna på de fristående grundskolorna har något mer gynnsamma socioekonomiska förutsättningar jämfört med eleverna på de kommunala grundskolorna, vilket kan förklara en del av skillnaden i resultat mellan de fristående och kommunala grundskolorna. Men även när hänsyn tas till socioekonomisk bakgrund, presterar de fristående grundskolorna bättre än de kommunala grundskolorna för resultatmåttens genomsnittligt meritvärde och andel elever behöriga till yrkesprogram.

Nationella prov

Tabell 15: Andel elever som uppnått kravnivån på samtliga delprov (årskurs 6) och som har godkänt provbetyg (årskurs 9) i nationella prov, 2014 Källa: Skolverket

Ämne	Årskurs 6				Årskurs 9			
	Fristående grundskolor		Kommunala grundskolor		Fristående grundskolor		Kommunala grundskolor	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Engelska	97,6	96,2	96,2	96,1	97,4	98,3	97,3	97,1
Matematik	95,3	94,1	96,5	93,9	92,4	91,5	91,3	87,9
Svenska	96,5	97,1	97,0	97,3	98,4	98,8	97,6	98,1
Svenska som andraspråk	86,1	83,8	81,0	87,3	88,9	88,9	76,9	80,3

I årskurs 6 är det mycket små skillnader mellan provresultaten mellan fristående och kommunala grundskolor, förutom i svenska som andraspråk. Där har de kommunala grundskolorna något bättre resultat jämfört med de fristående, och situationen har förändrats jämfört med 2013 då förhållandet var det omvända. I årskurs 9 har de fristående grundskolorna bättre resultat i matematik och svenska som andraspråk jämfört med de kommunala grundskolorna.

Tidigare år har även de nationella proven i årskurs 3 redovisats, men Skolverket publicerar inte längre sammanvägt provbetyg.

Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i årskurs 9 i grundskolan

Tabell 16 Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i årskurs 9 i grundskolan Källa: Skolverket

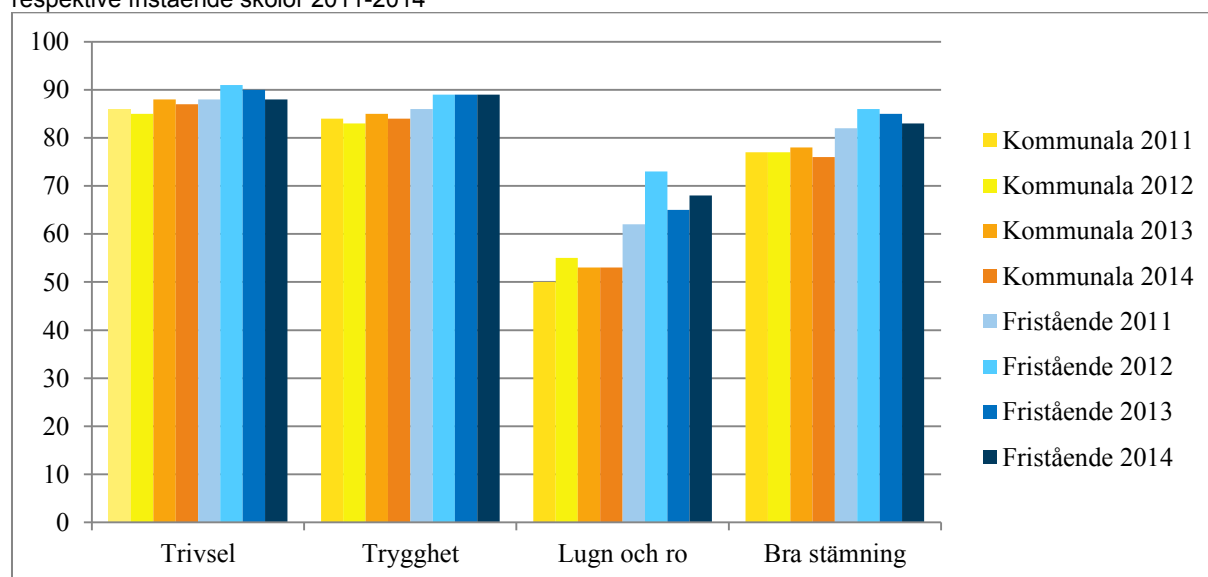
Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i matematik	25,5	21,8	29,4	27,7	26,2	34,3
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i svenska	16,4	16,6	21,0	14,3	16,1	26,4
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i svenska som andraspråk	22,9	22,5	25,4	18,1	14,9	23,4
Andel elever med högre slutbetyg än provbetyg i engelska	8,4	8,0	10,0	7,7	9,4	9,1

I tabellen ovan framgår att det i svenska som andraspråk och engelska är små skillnader mellan fristående och kommunala grundskolor vad gäller andelen elever som får ett högre slutbetyg jämfört med provbetyg i de nationella ämnesproven. I matematik och svenska är det en större andel elever i kommunala grundskolor som får ett högre slutbetyg än provbetyg i det nationella ämnesprovet. I svenska som andraspråk är situationen den omvända: här är andelen elever som får högre slutbetyg än provbetyg i det nationella ämnesprovet högre i fristående skolor. Sammantaget finns således inte några systematiska skillnader mellan fristående och kommunala skolor i förhållandet mellan slutbetyg och provbetyg i nationella prov.

Brukarundersökningen – jämförelse mellan kommunala och fristående verksamheter, grundskolan

Under 2014 har brukarundersökningar genomförts inom grundskola, oavsett huvudman. Liksom förra året är det större skillnader mellan kommunala och fristående skolor när man jämför svaren från föräldrar till elever i årskurs 2, än när man tittar på årskurs 2-elevernas svar. Bland elevsvaren är skillnaderna mellan regiformerna mycket små (förutom på frågan om användande av digitala verktyg där andelen nöjda är markant högre i fristående skolor), och elever i kommunala skolor framstår som minst lika nöjda som elever i fristående skolor. Föräldrar till elever i kommunala skolor, däremot, är synbart mer missnöjda än föräldrar vars barn går i fristående skolor. Den största skillnaden mellan elevernas och föräldrarnas svar syns på påståendet om studiero. Bland eleverna är det inte någon stor skillnad mellan regiformerna (62 procent nöjda i kommunala skolor, 65 procent nöjda i fristående skolor). Föräldrar i kommunala skolor är mer missnöjda än sina barn (53 procent är nöjda med studieron), medan föräldrar i fristående skolor är något mer nöjda än sina barn (68 procent nöjda).

Diagram 1: Andel nöjda på frågorna "mitt barn trivs i skolan", "mitt barn känner sig tryggt i skolan", "mitt barn kan arbeta i lugn och ro på lektionerna" och "det är bra stämning på skolan", årskurs 2 (föräldrar) i kommunala respektive fristående skolor 2011-2014

I förra årets analys av brukarundersökningsresultaten konstaterades samma fenomen, att skillnaden mellan elev- och föräldrasvar till stor del tycks förklaras av att föräldrar till elever i fristående skolor är nöjdare än föräldrar i kommunala skolor. En tänkbar förklaring är att föräldrar till elever i fristående skolor har gjort (och också känner att de har gjort) ett aktivt val, där de valt en skola som de på förhand är positivt inställda till och som kanske har särskild inriktning som föräldrarna uppskattar, vilket medför en ökad sannolikhet att de är nöjda.

I både årskurs 5 och 8 är elever i fristående skolor över lag mer nöjda än elever i kommunala skolor. Detta är en skillnad jämfört med förra året, då eleverna i kommunala skolor i årskurs 5 var nöjdare än elever i fristående skolor. Störst skillnad mellan regiformerna (till de fristående skolornas fördel) är det vad gäller studieron, och (i årskurs 8) användande av digitala verktyg.

Utvärdering av gymnasieskolor

Under året har utvärderingar genomförts på tio kommunala och sju fristående gymnasieskolor, samt två kommunala gymnasiesärskolor. Sammanlagt har 29 rektorsenheter besökts.

Utvärderingar har genomförts både på nationella program och introduktionsprogram och har syftat till att ge rektorer och rektorens chefer en kvalificerad bedömning av kvaliteten inom centrala verksamhetsområden som komplement till skolornas/enheternas självutvärderingar. Utvärderingarna har främst skett inom området undervisning och lärande, men även inom områdena normer och värden och systematiskt kvalitetsarbete. Uppdragen har utformats i samråd med varje skolas ledning utifrån skolans förutsättningar och identifierade utvecklingsbehov.

De genomförda utvärderingarna inom området undervisning och lärande, både på fristående och kommunala gymnasieskolor, visar att skolorna är aktiva i arbetet med att utveckla det formativa arbetssättet i undervisningen, för att genom detta öka elevernas förståelse för det egna lärandet och stärka dem i att ta eget ansvar utifrån sina förutsättningar. Ett särskilt utvecklingsområde på många skolor är att utveckla former för konstruktiv återkoppling som ger både lärare och elever information om hur elevernas lärande utvecklas.

Utbildningsförvaltningen har under året genomfört ett större förvaltningsövergripande utvecklingsarbete med förslag på insatser och åtgärder som kan förbättra tryggheten och studiemiljön i stadens kommunala skolor. Ökad trygghet och studiero är ett område som är prioriterat i flera av enheternas arbetsplaner. Utbildningsförvaltningens utvärderare har därför som ett led i det pågående utvecklingsarbetet genomfört en utvärdering av studieron på nio kommunala gymnasieskolor, totalt arton rektorsenheter, vilket motsvarar drygt en tredjedel av stadens kommunala rektorsenheter. Utvärderingen visar att en stor del av lektionerna präglas av studiero, men att det kan variera mellan klassrum på en skola och även mellan skolor. En slutsats från utvärderingen är att en förutsättning för att långsiktigt skapa studiero och trygghet är att det finns en gemensam förståelse i hela verksamheten kring dessa frågor.

Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala gymnasieskolor

Elevantal i Stockholms stads gymnasieskolor (Skolverket läsåret 2013/2014)

Totalt antal elever: 33 397 varav 15 599 elever i kommunala och 17 798 elever i fristående skolor

I och med införandet av gymnasiereformen 2011 (Gy2011) är årets resultatmått nya, och kan inte jämföras tillbaka i tiden.

Tabell 17 Kunskapsresultat* 2014 (Källa: Skolverket)

	Fristående huvudmän			Kommunala huvudmän		
	Yrkes- program	Högskole- förbered. program	Nationella program, totalt	Yrkes- program	Högskole- förbered. program	Nationella program, totalt
Andel elever med examen (%)	81,4	84,7	84,0	80,0	90,5	89,1
Andel elever med grundläggande behörighet (%)	35,4	84,7	74,0	34,9	90,5	82,7
Genomsnittlig betygspoäng	13,1	14,4	14,1	13,1	15,1	14,8
Andel elever med examen från gymnasieskolan inom 3 år (%)	52,1	66,1	63,2	49,9	71,4	68,4
Andel elever som slutfört utbildningen med avgångsbetyg inom samma program (%)	69,3	71,8	67,0	59,6	74,2	72,1

*Endast nationella program. Resultat på introduktionsprogrammen inkluderas inte, då dessa program finns i förhållandevis liten utsträckning på fristående skolor.

Förutsättningar, 2012–2014 (Källa: Skolverket)

	Fristående huvudmän			Kommunala huvudmän		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Elever per lärare	15,6	16,0	15,8	14,2	14,4	14,3
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen (%)	62	63	69	83	86	84

Kommentar och analys

Resultatredovisningen omfattar alla avgångselever för de kommunala och fristående gymnasieskolorna 2014. En relativt stor andel av dessa elever är bosatta i andra kommuner. På de fristående gymnasieskolorna kommer knappt 55 procent av eleverna från andra kommuner och på de kommunala gymnasieskolorna är motsvarande andel knappt 30 procent.

Av eleverna som är bosatta i Stockholm går 45 procent på kommunala gymnasieskolor i Stockholm, 34 procent på fristående gymnasieskolor i Stockholm, 14 procent i kommunala skolor i andra kommuner och 7 procent i fristående skolor i andra kommuner.

De kommunala gymnasieskolorna har för 2014 något högre resultat jämfört med de fristående. För yrkesprogrammen finns inte några markanta skillnader utifrån huvudmannaskap, förutom i måtten som mäter genomströmning där de fristående gymnasieskolorna har högre resultat. För de högskoleförberedande programmen är resultaten för de kommunala gymnasieskolorna högre jämfört med de fristående gymnasieskolorna.

De kommunala gymnasieskolorna har en högre lärartäthet och en större andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i jämförelse med de fristående gymnasieskolorna. Andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen har dock ökat på de fristående gymnasieskolorna jämfört med tidigare år.

Brukarundersökningen – jämförelse mellan kommunala och fristående verksamheter, gymnasieskolan

Under 2014 har brukarundersökningar genomförts, riktade till elever i årskurs 2 på kommunala och fristående gymnasieskolor.

Brukarenkäten besvarades av 75 procent av eleverna i de kommunala gymnasieskolorna.

Av de svarande har 91 procent av eleverna i de kommunala gymnasieskolorna svarat positivt på påståendet om de känner sig trygga på sin skola, vilket är samma andel som föregående år. Det är något högre än de fristående gymnasieskolorna där 89 procent av eleverna som deltog svarat positivt på påståendet.

På påståendet det är arbetsro på mina lektioner, har 55 procent av eleverna i de kommunala gymnasieskolorna svarat positivt vilket är en ökning på en procentenhet sedan föregående år. Resultatet för de fristående gymnasieskolorna ligger lägre, 48 procent av eleverna i de fristående gymnasieskolorna har svarat positivt.

På påståendet mina lärare är kunniga i sina ämnen har 80 procent av eleverna i stadens kommunala gymnasieskolor svarat positivt, vilket är en minskning sedan föregående år med fem procentenheter. Samtidigt är resultatet lite högre för eleverna i de kommunala gymnasieskolorna jämfört med de fristående, där 77 procent av eleverna svarat positivt på samma påstående.

Av de svarande eleverna i de kommunala gymnasieskolorna har 49 procent svarat positivt på påståendet om att mina synpunkter tas emot på ett bra sätt på min skola, vilket vid en jämförelse med föregående år är en minskning med fyra procentenheter. Samtidigt är resultatet högre för eleverna i de kommunala gymnasieskolorna jämfört med de fristående, där 41 procent av eleverna svarat positivt på samma påstående.

Av de tillfrågade eleverna har 72 procent av eleverna i stadens kommunala gymnasieskolor svarat positivt på påståendet jag kan rekommendera min skola till andra elever, vilket är en minskning sedan föregående år med en procentenhet. För elever på de fristående gymnasieskolorna har 62 procent av eleverna svarat positivt på påståendet, vilket är tio procentenheter lägre än i de kommunala gymnasieskolorna.

Sammanfattning av utvärdering av särskilda områden

Utbildningsförvaltningen genomförde år 2013 följande fyra utvärderingar:

- Stockholms stads grupper med särskilda inriktningar
- Utbildning i inkluderande förhållnings- och arbetssätt
- Hur satsningar över tid har förändrat matematikundervisningen
- Resultatdialoger inom skolorna

Stockholms stads grupper med särskilda inriktningar

De mottagande rektorerna var till övervägande del positiva till genomförda förändringar även om det under 2013 fortfarande fanns ett stort antal problem och frågor som inte var lösta och besvarade. Bland fördelarna med skapandet av de så kallade CSI-grupperna fanns att eleverna i

större utsträckning än tidigare fick undervisning enligt timplanen av ämnesbehöriga lärare i alla ämnen och hade tillgång till facksalar i större utsträckning än tidigare. Vidare hade eleverna i årskurs 1-6 fått tillgång till fritidshem och fritidsklubb på samma skola som de gick på. Problem som framfördes var bland annat att rektorer upplevde en otydlig ledningsstruktur och att ekonomiska problem uppstod. Från rektorer framfördes också önskemål om skapande av flera grupper, bland annat efterfrågades en eller flera grupper med särskild inriktning på social utveckling.

Utbildning i inkluderande förhållnings- och arbetsätt

Mellan 2009 och 2013 genomförde utbildningsförvaltningen ett projekt med syfte att öka alla elevers målpuppfyllelse genom att lära av skolor i Boston som arbetar aktivt med inkludering och genom föreläsningar på Harvard University, att stärka det pedagogiska ledarskapet med särskilt fokus på elever i behov av särskilt stöd och att ge en allmän ledarutbildning.

Slutsatserna i utvärderingen var bland annat att

- skillnader i förutsättningar för skolorna i Boston och skolorna i Stockholm är ganska stora, varför det inte går att kopiera arbetssättet,
- det krävs ett individualiserat förhållningssätt till hur inkludering genomförs och vad som avses med inkludering utifrån elevernas behov och skolornas förutsättningar, bland annat beroende på personalens olikartade kompetens,
- utformningen av systemet för verksamhetsstöd för elever med omfattande behov av särskilt stöd kan ha stor betydelse för i vilken utsträckning inkludering genomförs.

Hur satsningar över tid har förändrat matematikundervisningen

Under de senaste tio åren har ett antal matematiksatsningar genomförts i Stockholms stads skolor. Både rektorer och lärare menade vid utvärderingen att matematiksatsningarna hade lett till en ökad medvetenhet om att undervisningen behöver utvecklas. De beskrev vidare att de satsningar som har inneburit ett gemensamt och kollegialt lärande har lett till att den pedagogiska praktiken är på väg att förändras. Lärarna ansåg också att där man lyckats skapa ett utökat fokus på samarbete i kollegiet har det resulterat i en högre kvalitet på undervisningen och att det i sin tur genererar en spridning av gjorda lärdomar och goda exempel. Det har dock hittills inte gått att i resultatstatistiken se tydliga tecken på en positiv utveckling.

Resultatdialoger inom skolorna

Sedan ett antal år tillbaka ingår en årlig resultatdialog mellan varje rektor och rektorns chef som en hörnsten i utbildningsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete. Under de senaste åren har motsvarande resultatdialoger genomförts på skolenheter mellan rektor och personal. Utvärderingen visade att det på de flesta skolor genomfördes två sådana dialoger per läsår, men att det på vissa skolor gjordes oftare. Skolorna befann sig i olika faser i arbetet med resultatdialoger, men oavsett detta såg såväl skolledningar som lärare genomgående fördelar med dem.

5.1.2 Eleverna upplever och deltar i kultur- och idrottslivet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever får ta del av kulturupplevelser och professionell kultur. Eleverna är inte bara mottagare av kultur utan är också aktiva utövare och ges möjligheter till eget kreativt skapande genom olika uttrycksformer. Kunskaper och erfarenheter inom kulturområdet utgör ett värde i sig och främjar de kreativa och konstnärliga förmågorna. Att integrera kultur och estetiska läroprocesser i andra ämnen bidrar också till elevernas lärande och utveckling och är ett sätt att öka måluppfyllelsen.

Eleverna är fysiskt aktiva på såväl skoltid som fritid vilket påverkar deras hälsa och bidrar till goda förutsättningar för lärande.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Samarbetsformerna för Stockholmskällan mellan kulturförvaltningen, Stockholms stadsarkiv och utbildningsförvaltningen ska vidareutvecklas	2014-01-01	2014-12-31	

Kultur

Arbetet med kulturfrågor utgår från stadens program för barn- och ungdomskultur ”Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga”. Utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen har samverkat för att underlätta kontakterna och öka samarbetet mellan skolan och kulturlivet. Målet är att eleverna ska få möjlighet att ta del av och aktivt medverka i kulturaktiviteter. Detta ska även bidra till en ökad måluppfyllelse i relation till läroplanens mål. En plan för implementeringen av Stockholms stads kulturprogram Kultur i ögonhöjd i har tagits fram under 2014 och implementering av kulturprogrammet ska göras under 2015 i stadens skolor.

Utbildningsnämnden har samordningsansvaret för webbplattformen Kulan som är tillgänglig för personal inom alla skolformer, inklusive förskolan, och innehåller information, nyheter och möjligheter att boka aktiviteter och på så vis möjliggöra kontakter mellan skolor och det fria kulturlivet. Berörda förvaltningar har fortsatt att samverka kring och utveckla Kulan. Antalet besökare på Kulans webbplats har ökat i jämförelse med 2013.

Utbildningsnämnden beviljades från Kulturrådet drygt 12 mnkr för Skapande skola och 115 kommunala grundskolor har beviljats medel som kan användas under läsåret 2014/2015. Utifrån den senaste redovisningen som förvaltningen lämnat till Kulturrådet framgår att skolorna fortsätter att utveckla sitt arbete med de estetiska läroprocesserna i undervisningen i syfte att nå ökad måluppfyllelse. Deltagande skolor har som exempel angett att kulturen binder samman teori och praktik, elever har blivit bättre på att resonera, reflektera och göra jämförelser, de har utvecklat kommunikativa förmågor och är mer motiverade och engagerade. Vidare har noterats att elever i behov av stöd får bättre möjligheter att uttrycka sig och nyanlända elever kommer snabbare in i gemenskapen vilket främjar deras språkutveckling.

Tävlingen En bok i världsklass är en del av stadens läs- och språksatsning och har anordnats av utbildningsförvaltningen i samarbete med Stockholms stadsbibliotek, Stiftelsen Skansen och ALMA (Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne). Den vänder sig till stadens alla grundskolor, årskurs F-6, och syftet är att locka till läsning av barnbokslitteratur från olika delar av världen. Läsåret 2013/2014 anmälde sig 168 klasser från 51 grundskolor. Tillsammans lånade och läste eleverna 7 169 böcker med 79 olika titlar och arbetade utifrån temat ”nya världar”.

Det förvaltningsövergripande samarbetet kring Stockholmskällan, www.stockholmskallan.se, har under 2014 genomlysts och fördjupats. Ett nytt samarbetsavtal för åren 2015-2017 mellan utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och stadsarkivet har tagits fram. Formerna för planering och uppföljning har förtydligats och personalresursen har utökats motsvarande en heltidstjänst, avseende pedagogisk kompetens från utbildningsförvaltningen.

En förstudie inför utvecklingsprojektet att anpassa webbplatsen till olika enheter och plattformar har genomförts. Ansökan om medel för genomförande under 2015 har beviljats.

Genom Stockholmskällans skolbesök, lärarkvällar och andra arrangemang har cirka 500 lärare och 800 elever under 2014 introducerats i hur Stockholmskällan kan användas som resurs i framför allt samhällsorienterande och historieämnena. Under året inleddes också ett samarbete med Historiska institutionen på Stockholms universitet som bland annat syftar till att alla A-studenter i historia introduceras till Stockholmskällan. Stockholmskällans redaktion har även fortlöpande fungerat som referens för Tekniska högskolans utvecklingsprojekt NSDL – nya samverkansformer i det digitala lärandelandskapet.

Två nya teman, ”Välfärd och ofärd - Stockholms sociala historia” och ”Stockholmarna och första världskriget”, har producerats. Under året har också ett genomgripande arbete påbörjats för att presentera fler perspektiv på Stockholms historia avseende exempelvis genus, minoritetsgrupper och migration. Merparten av de cirka 50 lektionsförslag som finns till materialet i Stockholmskällan har uppdaterats utifrån läroplanens kunskapsmål.

Idrott

Idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och Farsta stadsdelsförvaltning har sedan kommunfullmäktiges beslut 2011 ”Söderort 2030 - en framtidsvision samt strategi för Söderorts utveckling” kontinuerligt arbetat med att skapa en idrottsprofil för Farsta stadsdelsnämndsområde. Inom ramen för denna profilering har de tre berörda förvaltningarna initierat och genomfört en rad olika aktiviteter, oftast i samverkan med idrottsföreningar med verksamhet inom stadsdelsområdet och/eller med andra aktörer. En förteckning omfattande över 100 genomförda och planerade aktiviteter har tagits fram i arbetet med profileringen. Aktiviteterna har vänt sig i första hand till barn och ungdomar, åldersmässigt alltifrån förskolebarn till ungdomar i övre tonåren. Somliga aktiviteter är mycket breda och når hundratals ungdomar medan andra är av snävare karaktär med tämligen smal målgrupp. Somliga aktiviteter har varit av engångskaraktär medan andra bedrivits kontinuerligt eller avses bli återkommande.

Uppföljningen visar att profileringsarbetet varit framgångsrikt när det gäller aktiviteter med syfte att stimulera intresse för fysisk aktivitet, motion, idrott och föreningsverksamhet. För att säkra långsiktiga effekter på elevers fritids- och föreningsvanor och på deras hälsa bör det omfattande aktivitetsutbudet fortsätta under en följd av år. Samverkan med föreningslivet och former för detta bör kunna utvecklas ytterligare.

För att tillgängliggöra skolidrottshallar och andra idrottsytor efter skoltid har en projektgrupp bildats. I gruppen ingår representanter från idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och SISAB. Inventeringar av gymnastiksalor är gjorda och förslag på åtgärder är under bearbetning.

En samverkansgrupp/arbetsgrupp med representanter från fastighetskontoret, idrotts- och utbildningsförvaltningarna och SISAB har bildats. Gruppen har påbörjat ett arbete med att identifiera de frågeställningar som finns kring framtagning av finansieringsmodell. Idrottsförvaltningen har gjort en kartläggning av skolgårdar där det eventuellt kan vara intressant att anlägga konstgräs. I den inventering som genomförts av utbildningsförvaltningen av grundskolegårdar finns också ett underlag för att identifiera lämpliga ytor för konstgräs på skolgård. Projektet kommer att fortgå även nästa år.

5.2 Program för ökad delaktighet

Nedanstående aktiviteter är anknutna till programmet för ökad delaktighet för personer med funktionsnedsättning. De kommenteras i huvudsak under verksamhetsområdena.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utveckla kvaliteten i åtgärdsprogram som ska utarbetas för elever i behov av särskilt stöd Kommentarer - De allmänna råden "Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram" har implementerats. Särskilt fokus har lagts på arbetet med extra anpassningar och att höja kvaliteten i åtgärdsprogrammen. Det arbetet fortgår under våren 2015.	2014-01-01	2014-12-31	
 Måluppfyllelsen för elever med funktionsnedsättningar följs upp	2012-01-01	2014-12-31	
 Säkerställa att läromedel är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns tillgänglig för elever som är i behov av detta Kommentar - Skolstöd står för en individuell bedömning och utprovning av kompensatoriska hjälpmedel och utbildning i användandet för enskilda elever. Elevens lärare, specialpedagog och vårdnadshavare för omyndig elev utbildas vid behov. Totalt har 24 av stadens gymnasieskolor under 2014 fått insatser från Skolstöd kring kompensatoriska hjälpmedel. Många av dem är insatser som beviljats tidigare och som fortsatt under året.	2014-01-01	2014-12-31	
 Säkerställa tillgänglighet på webben för elever, vårdnadshavare och pedagoger med funktionsnedsättningar	2012-01-01	2014-12-31	
 Sprida kunskap om hur man kan göra information/kommunikation tillgänglig inom förvaltningen och för andra förvaltningar som arbetar med barn/ungdomar	2013-01-01	2014-12-31	
 Bidra till att information om fritidsutbudet via idrottsnämndens "Fritid för alla" sprids och är tillgänglig för elever, vårdnadshavare och personal.	2013-01-01	2014-12-31	

6 Förvaltningsgemensamma frågor

6.1 En attraktiv arbetsplats

6.1.1 Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Utbildningsförvaltningens arbete med strategisk kompetensförsörjning säkerställer att alla nivåer gemensamt har den kompetens som är nödvändig för att skapa den bästa skolan för varje elev. Utbildningsförvaltningen attraherar, rekryterar, introducerar och behåller kompetenta och engagerade medarbetare som tar initiativ till och får möjlighet att utveckla sig själva och sitt uppdrag. Lärarna är behöriga och/eller legitimerade, och bidrar tillsammans med övrig personal till skolans utveckling. Arbetsmiljön på utbildningsförvaltningens samtliga arbetsplatser är god. Ett särskilt fokus läggs på frågor kring arbetsbelastning.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
  Andel behöriga lärare i grundskolan	86,4 %	84 %	85 %	85 %
  Andel behöriga lärare i gymnasieskolan	85,5 %	85,5 %	85 %	85 %
  Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha	450 st	450 st	450 st	1600 st
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	72 st	71 st	71 st	5100
  Aktivt Medskapandeindex	79	78	80	80
Kommentar - Två av tre indikatorer som avser resultat från medarbetarenkäten har förbättrats jämfört med 2013. En indikator har samma utfall som år 2013. Utfallen visar på förbättringar men uppfyller inte årsmålen för 2014. Förvaltningens utfall för aktivt medskapandeindex är samma som för övriga fackförvaltningar i staden.				
  Andel medarbetare på deltid som erbjuds heltid	12 %	30 %	100 %	100 %
  Chefer och ledare ställer tydliga krav på sina medarbetare	66 %	62 %	68 %	80 %
  Medarbetare vet vad som förväntas av dem i deras arbete.	89 %	89 %	92 %	92 %
  Sjukfrånvaro	5 %	4,8 %	4,3 %	4,4 %
Kommentar- Den totala sjukfrånvaron i förvaltningen har ökat under året vilket också speglar den ökning av sjukfrånvaron som redovisas för hela riket. Det är i första hand långtidssjukfrånvaron (från dag 91) som har ökat medan korttidsfrånvaron (dag 1-14) har minskat. Framförallt har kvinnors långtidssjukskrivningar ökat				

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ta fram plan för att möta regeringens utökade satsning på föreläsare/lektorer (KF)	2014-01-01	2014-07-31	
 Utbildningsnämnden ska ta fram en strategi för hur kompetensförsörjningen ska säkras på lång sikt (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
 Erbjudna lärare möjlighet till kompetensutveckling samt skapa nya karriärvägar för lärare genom karriärtjänst och forskning (UtbN)	2011-01-01	2014-12-31	

✓	Samverka med arbetsmarknadsförvaltningen och andra aktörer med syfte att stödja personer med funktionsnedsättning vad gäller möjligheterna till anställningar och praktikplatser (UtbN)	2013-01-01	2014-12-31
Kommentar - Samverkan har skett med arbetsmarknadsförvaltningen angående praktikplatser från bl.a. Jobbtorg.			
✓	Säkerställa ickediskriminering vid rekrytering (UtbN)	2013-01-01	2014-12-31
Kommentar - För att säkerställa icke-diskriminering tillämpas metoden kompetensbaserad rekrytering. Utbildning i metoden har genomförts för chefer och fackliga representanter.			
✓	Erbjud sommarjobb för barn/ungdomar med funktionsnedsättning (UtbN)	2013-01-01	2014-12-31
Kommentar - Förvaltningen tillhandahöll totalt 140 platser för sommarjobb under året. Av dessa tillsatte förvaltningen 72 platser medan resterande 68 ställdes till stadsdelarnas förfogande och då primärt för sökande med funktionshinder eller sociala skäl.			
✓	Utveckla former för brukarinflytande (Rådet för funktionshinderfrågor) (UtbN)	2014-01-01	2014-12-31
✓	Insiktsutbildning (inlevelseövning) för beslutsfattare kring funktionshinderfrågor (UtbN)	2014-01-01	2014-12-31
✓	Ge alla medarbetare kunskaper om funktionsnedsättningar och hur dessa påverkar eleven i skolan (UtbN)	2014-01-01	2014-12-31

Strategisk kompetensförsörjning av lärare

Utbildningsnämnden har fattat beslut om en strategi för kompetensförsörjning av lärare. Strategin utgår från ett antal områden som var för sig och sammantaget bidrar till att förvaltningen uppfattas som en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare. I arbetet med verksamhetsplan och budget 2015 har förslag på aktiviteter som utgår från strategin tagits fram. För att underlätta rektorernas arbete med rekrytering av lärare har en förstudie om ett riktat rekryteringsstöd genomförts. Resultatet ligger till grund för förslag om genomförande av ett pilotförsök under 2015.

Rapporten, ”Perspektiv på kompetensförsörjning av lärare utifrån tre studier om läraryrkets attraktivitet”, har tagits fram i syfte att öka kunskapen och ytterligare kvalitetssäkra framtida beslut om insatser. Under året har ett aktivt samarbete bedrivits med stadens personalstrategiska avdelning kring stadens arbete om attraktiv arbetsgivare.

Behöriga och kompetenta lärare

Förvaltningen har fortsatt sitt nära samarbete med lärosätena i länet för att öka antalet lärarstudenter och kvalitet i lärarutbildningens verksamhetsförlagda del (VFU). Under året har även fler kontakter med andra lärosäten i landet tagits för att utöka antalet lärarstudenter, främst inom ämnesområden som inte finns i länet eller där det kommer att uppstå brist. Totalt gör i snitt cirka 2 800 lärarstudenter/termin sin VFU i stadens alla skolformer och verksamheter i egen regi och fristående. Studenterna är fördelade på cirka 750 (100) i förskolan, 1 400 (100) i grundskolan och 600 (200) i gymnasieskolan samt 50 i vux/sfi, placering i fristående verksamheter inom parantes. Alla kommunala grund- och gymnasieskolor samt stadsdelsförvaltningar tar emot studenter.

Ett viktigt led i att behålla och förbereda lärare i verksamheten är en god introduktion. Lagkravet på ett introduktionsår med prövning för att erhålla lärarlegitimation togs bort under

2014. För att säkerställa skollagens krav om introduktion och mentor samt för att stötta mentorer och nyexaminerade fortsätter förvaltningen att anordna nätverk och utbildning. 2014 ingick 48 grund- och gymnasieskolor (egen regi och fristående) och 90 nyexaminerade lärare i nätverken.

För att stärka lärares möjlighet att delta i behörighetsutbildningar inom Lärarlyftet II har förvaltningen fortsatt att bidra med centrala medel inom prioriterade ämnen. I år utökades dessa till att förutom matematik, naturvetenskap-teknik, svenska som andraspråk och specialpedagogik även omfatta engelska 7-9, svenska och moderna språk.

Under 2014 har 133 lärare deltagit, en minskning med 37 lärare mot förra året. Minskningen är som störst i praktisk-estetiska ämnen, naturvetenskap-teknik och matematik. En orsak till att antalet lärare minskat i matematik och naturvetenskap är att ett stort antal skolor är engagerade i projektet Matematiklyftet. Andra faktorer är att lärare inväntar beslut om sin legitimation och yrkesvalidering. I vissa ämnen är det också svårt att rekrytera vikarier med rätt kompetens. Deltagandet i svenska som andraspråk och specialpedagogik har däremot ökat.

Tabell 18 Lärarlyftet, fördelning på ämne och skolor

Ämne	Antal lärare totalt	Grundskola				Gymnasieskola	Vux
		Fritidsped	F-3	4-6	7-9		
Praktisk-estetiska ämnen	28	12	2	4	9	1	
Matematik	15		2	3	8	2	
Engelska/Franska	10		6	3		1	
NO/Teknik	19		3	6	9	1	
SO	18		10	1	3	3	1
Svenska som andraspråk	20			2	7	8	3
Svenska	4			3		1	
Specialpedagogik	19			9		10	
			102			27	4

Karriär och utveckling för lärare

Inom ramen för den utökade statliga satsningen på förstelärare och lektorer fick förvaltningen full tilldelning av statsbidrag motsvarande totalt 789 förstelärare och 19 lektorat. Tjänsterna är fördelade på 623 förstelärare och två lektorat i grundskolan samt 158 förstelärare och 17 lektorat i gymnasiet. Skolor med större utmaning har tilldelats fler tjänster vid den ordinarie tilldelningen. Därutöver har utifrån regeringsbeslut ytterligare åtta namngivna grundskolor i Tensta och Rinkeby fått extra tilldelning av statsbidrag för rekrytering av ytterligare förstelärare. Samtliga tjänster är inrättade som tillsvidareanställningar. På grund av sena beslut om antal och fördelning samt rekryteringssvårigheter i några områden har alla skolor inte tillsatt alla tilldelade tjänster under hösten 2014 men förväntas göra detta under vårterminen 2015.

Under året har fokus legat på att ta fram riktlinjer, fördela och tillsätta de olika tjänsterna. Arbetet har skett i flera arbetsgrupper och även tillsammans med de lärarfackliga organisationerna i ett partsgemensamt karriärutskott. För att säkerställa att riktlinjer följs och för att på sikt kunna se resultat av förstelärarysningen kommer arbetet att följas upp på olika sätt, både

inom det ordinarie uppföljningsarbetet och externa forskningsinsatser. Den administrativa hanteringen av statsbidraget kommer fortsättningsvis att kräva stora insatser.

Satsningar för att ge lärare möjlighet att meritera sig som yrkesskicklig lärare och forskning har fortsatt genom delfinansiering av meriteringsprogrammet, forskarskolor och studier på avancerad nivå. Under året har 46 lärare med olika ämnesbehörighet erhållit sina meriteringsbevis, 26 i grundskolan och 20 i gymnasiet. Programmet kommer även fortsättningsvis att vara en viktig möjlighet att visa och utveckla sin yrkesskicklighet. Femton lärare studerade under året på forskarskolor med olika inriktningar. Nio har blivit klara och fem nya har antagits. Naturvetenskap och teknik i yngre åldrar har varit prioriterade ämnesområden. Eftersom den statliga finansieringen av lärares lön i forskarskola har tagits bort kommer förvaltningens budgetutrymme att räcka till färre lärare framöver. Insatsen behöver därför huvudsakligen att riktas och prioriteras inom de ämnesområden där det idag saknas forskningskompetens och lektorer.

FoU

För att stärka den vetenskapliga grunden i undervisningen och ge lärare möjlighet att utveckla sin profession och kunskap om undervisning och lärande har skolor möjlighet att utifrån FoU-planen ansöka om medel och delta i olika former av FoU-projekt och i ämnesdidaktiska nätverk med vetenskaplig ledning. Projekten och nätverken är en del av en i länet kommungemensam plattform, Stockholm Teaching and Learning study i samarbete med Stockholms Universitet. Under 2014 har tjugo projekt och tre forskningscirkelklar med cirka 150 lärare bedrivits. Projekten dokumenteras och presenteras i artiklar, på pedagogstockholm och Lärarnas forskningskonferens som anordnas en gång per år. På årets konferens deltog 200 lärare och tjugo projekt presenterades vilket är en ökning jämfört med förra året.

Som en del i det länsgemensamma FoU-samarbetet anordnas nätverk och möten för lektorer med syfte att stärka deras roll i skolan och vidmakthålla kontakter och samarbeten med akademien.

Tillsammans med KTH och Stockholms universitet deltar också grundskolorna i Kista i två större forskningsprojekt som syftar till att öka kunskap om och stärka undervisning med IKT (informations- och kommunikationsteknik) och digitalt lärande som grund.

För att ytterligare stärka den vetenskapliga grunden bjuder förvaltningen in nationella och internationella forskare till seminarer och föreläsningar med olika teman och målgrupper. Sex seminarier med fokus på kunskapsmätning, digitalt lärande och undervisning för begåvade barn har anordnats. Ett flertal seminarer har erbjudits förstelärare och lektorer med teman som kollegialt lärande och språk- och ämnesutvecklande arbetssätt. Alla föreläsningar filmas och läggs ut på pedagogstockholm så att de är möjliga för fler att ta del av och användas i det gemensamma lärandet på skolan.

En viktig kanal i spridning av forskning, projekt och goda exempel inom lärande och undervisning är pedagogstockholm. Antal besökare på sidan och de sociala kanaler som de är aktiva inom ökar konstant till drygt 20 000 besökare/månad. Under året har ett stort fokus legat på att få fler lärare att blogga och skriva om sin undervisning och vardag i skolan. Idag finns 113 bloggare inom grund- och gymnasieskolan på 40 bloggar med olika ämnesfokus.

Chefer

Förvaltningen har under 2014 genomfört drygt 30 kompetensbaserade rekryteringar av chefer. Under året har 550 chefer omfattats av chefsprogrammet. Antalet utökas från och med 2015.

Lärare erbjuds att genomgå ledarutbildning i tre steg. Det två första stegen syftar till att förbereda för uppdrag som arbetslagsledare och därefter biträdande rektorsuppdrag inom grundskolan. I de två första stegen har 108 medarbetare deltagit. Fokus i utbildningarna är ledning av det pedagogiska arbetet. Under 2014 har även ledarutbildningens tredje steg (7,5 högskolepoäng) för arbetslagsledare inom gymnasiet genomförts med 24 deltagare. Steg tre har syftet att förbereda deltagarna för rektorsuppdrag och inriktar sig mot ledningsfrågor, mål- och resultatstyrning samt analyskunskap. 63 biträdande rektorer har deltagit i en utbildning i syfte att stimuleras till att stärkas i ledarskapet och kunna söka arbete som rektor.

Utbildning

Samtliga rektorer ska enligt skollagen genomgå den statliga befattningsutbildningen rektorsprogrammet inom fyra år från tillträdesdagen. Förvaltningen erbjuder även biträdande rektorer att delta. Under 2014 har 30 skolledare avslutat det treåriga programmet. För 111 skolledare pågår utbildningen. Förvaltningen erbjuder rektorer efter genomgåendet rektorsprogram att ta magister/masterexamen vilket 15-20 skolledare genomför.

Rektorer med lång erfarenhet uppmuntras att delta i rektorslyftet och sju har deltagit under 2014. Chefer har även erbjudits utbildningar i engelska, likabehandling, skoljuridik, betyg och bedömning samt kortare inspirationsmöten i aktuella ämnen. Nyrekryterade chefer har tillgång till en mentor inom förvaltningen. Förvaltningen har erbjudit utbildning i coachande ledarskap för chefer i syfte att kunna coacha medarbetare. En utbildning har genomförts med tolv deltagare. Chefer har även för egen del erbjudits coachstöd.

Utveckling

I syfte att utveckla ledarskapet och verksamheten genomförs en utvärdering, där såväl chef som ledningsgrupp och medarbetare ger sin syn på hur väl man anser att den utvärderade chefen svarar upp mot ställda krav. Chefer eller ledningsgrupper erbjuds, utifrån resultat av utvärderingen, ledningsgruppsutveckling där en eller flera skolors ledningsgrupper deltar. Sju skolor har genomgått ledningsgruppsutveckling under 2014.

Utbildning för ledningsgrupper i Visible learning plus ger verktyg för praktiskt kvalitetsarbete utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och flyttar fokus från den teoretiska forskningen till praktisk handling. Cirka 100 medarbetare fördelat på 19 skolor deltar/

deltagit. Förvaltningen erbjuder stöd i teamutveckling för ledningsgrupper. Fem skolor har använt sig av denna möjlighet.

I samband med rekrytering genomgår huvudkandidaten ett personlighetstest med djupintervju där kandidatens styrkor och utvecklingsområden identifieras. Efter anställningens ingående erbjuds ett uppföljningssamtal i syfte att ta fram en personlig utvecklingsplan.

Chefsdagarna har innehållit redovisning och diskussion om forskning kring professionalism samt haft fokus på verksamhetsplan och förändrade förutsättningar med anledning av majoritetsskiftet.

Lönebildning

En fortsatt satsning på lärare och skolledare, såväl i löneöversynen som genom den särskilda satsningen om 2 procent, har inneburit en löneökning om närmare 6 procent för dessa grupper. Detta har gett lärare och skolledare i staden en fortsatt stark löneutveckling och bidrar till att öka attraktiviteten. I årets löneöversyn för lärare har skolor i områden med större utmaningar och större svårigheter att attrahera arbetskraft dessutom fått möjlighet att lägga ut ett större löneutrymme. En förutsättning har varit att skolans ekonomiska situation medger en sådan satsning.

Förvaltningens lönestrategiska dokument har kompletterats med ett avsnitt kring hur förvaltningen ser på lönen som styrinstrument vid nyanställning. Under året har lönekriterier för befattningen skolkurator tagits fram partsgemensamt. Ett partsgemensamt arbete pågår med att ta fram yrkesspecifika lönekriterier såväl för skolledare som för psykologer. Arbetet beräknas vara avslutat i början av år 2015.

KOLL

Under våren har integration mellan Bosko/Hanna och planeringsverktyget KOLL genomförts. Det innebär att lärare inte behöver uppdatera uppgifterna om sin undervisning varje läsår och endast behöver komplettera systemet med eventuell utökad legitimation. Uppgifterna i KOLL blir än mer viktiga för skolledningarna i och med att övergångsbestämmelserna för planering, undervisning och betygssättning upphör den 1 juli 2015.

Minska sjukfrånvaron och stödja friskfaktorer

Den totala sjukfrånvaron i förvaltningen har ökat under året vilket också speglar den ökning av sjukfrånvaron som redovisas för hela riket. Det är i första hand långtidssjukfrånvaron (från dag 91) som har ökat medan korttidsfrånvaron (dag 1-14) har minskat. Framförallt har kvinnors långtidssjukskrivningar ökat.

Varje enhet har under året haft en särskilt utsedd företagssjuksköterska att kontakta för att kunna främja tidiga insatser vid korttidsfrånvaro och stötta cheferna i att välja passande rehabiliteringsinsatser via företagshälsovården eller upphandlade rehabiliteringskonsulter. Ett samarbete med företagshälsovården har påbörjats med fokus på personal inom skolköken. Syftet med samarbetet är att öka arbetstillfredsställelsen, förbättra den psykosociala arbets-

miljön samt minska korttidsfrånvaro. I samarbete med serviceförvaltningen har statistikunderlag tagits fram vilket underlättar kartläggning av sjukfrånvaro hos enheter och yrkesgrupper som sedan kan erbjudas riktade insatser.

Under året har 21 skolor deltagit i det fleråriga forsknings- och samarbetsprojektet PAUS (2013-2016). Projektet syftar till att stärka medarbetarnas arbetsmiljö och hälsa genom bland annat webbaserade verktyg, hörseltester, enkäter och samtal. Inom ramen för projektet har det genomförts cirka 950 avancerade hörseltester på skolpersonal.

Skolorna/personalen erbjuds vetenskapligt baserade verktyg för att skapa goda förutsättningar för att bevara och främja hälsa och god arbetsmiljö samt för att motverka ohälsa och skadlig stress. Projektet fortsätter under hela 2015 och resultaten kommer att avrapporteras och presenteras under 2016.

Under 2014 har kursen ACT-stresshantering genomförts på 4 skolor. Deltagarna hittar förhållningssätt som hjälper dem att vara närvarande i nuet. Kursen har enligt deltagarna minskat de upplevda stressnivåerna med i snitt 25 procent och förbättrat arbetsgruppers självständighet och samtalsklimat.

Arbetsmiljö

Förvaltningen har fortsatt utvecklingen av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Nya stödverktyg och mallar är framtagna och är under implementering i verksamheterna. I samverkan med de fackliga organisationerna har grunderna för planen ”den goda arbetsmiljön” tagits fram.

Grundutbildningar i Bättre arbetsmiljö (BAM) för chefer och skyddsombud har genomförts vid två tillfällen under året. En viktig del av arbetsmiljöarbetet är att identifiera vilka friskfaktorer som främjar hälsan för medarbetarna. Samverkansutbildningar har genomförts både centralt samt lokalt på vissa skolor. Den lokala utbildningen är riktad till rektor och samverkansgrupp på skolan.

Förvaltningen har genomfört tre arbetsmiljöutbildningar för 50 elevskyddsombud vid grund- och gymnasieskolor. Utbildningen har omfattat en halvdag och syftet är inspirera och motivera elever att engagera sig i arbetsmiljöfrågorna och därigenom utöva sitt inflytande, vilket är särskilt viktigt ur ett barnrättsperspektiv.

Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet på enhetsnivå har genomförts och visar att majoriteten av skolorna uppger att de har ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete. Uppföljningsfrågorna och rutinen för uppföljning är under utveckling för att anpassas till den reviderade samverkansorganisationen och ge bättre underlag för förbättringsåtgärder.

Det operativa stödet till verksamheter i arbetsmiljöfrågor har, förutom utbildningsinsatser och utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet, utmynnat i direkta stödinsatser till skolor vid tillsynsärenden och kartläggning av arbetsmiljön. Insatserna har också inneburit utredning av

specifika arbetsmiljörisker.Handledning har erbjudits enskilda individer/grupper och gruppövningar med stöd av FAS Arbetslivs dialogverktyg. Metoden integrerar på ett naturligt sätt arbetsmiljöfrågorna i den dagliga verksamheten.

Arbetsmiljöverket förelade 2013 nämnden att vidta arbetsmiljöåtgärder rörande lärares arbetsmängd. Utbildningsnämnden fattade under 2013 ett antal beslut som syftade till att minska lärares arbetsbelastning. Förvaltningen har under 2014 gjort en uppföljning av de åtgärder som nämnden fattat beslut om under 2013 med anledning av Arbetsmiljöverkets föreläggande. Uppföljningen som redovisades i nämnden i augusti 2014 visar att flertalet skolor har ett aktivt arbete kring lärares arbetsbelastning.

Medarbetare med ofrivillig deltid erbjuds heltid

Samtliga deltidsanställda som önskar utökad sysselsättningsgrad har registerats i WinLas systemet och uppmaning har gått ut till berörda chefer att utöka sysselsättningsgraden för sina medarbetare. Det är bl.a. medarbetare i yrkesgrupperna köksbiträden, lärare i estetiska ämnen inklusive slöjd och skolsköterskor som önskar ökad sysselsättningsgrad. Endast hälften av de som önskat ökad sysselsättningsgrad är intresserade av att arbeta på annan skola/enhet.

Av de ofrivilligt deltidsanställda som anmält intresse att öka sin sysselsättningsgrad har 12 procent kunnat erbjudas heltid. Flera anställda har dock kunnat erbjudas ökad sysselsättningsgrad. Arbetet med att erbjuda heltid till alla intresserade deltidsanställda har inte gett den effekt som önskas och intensifieras därför under 2015. Förvaltningen har också infört rutiner om att nya deltidsanställningar enbart får inrättas om särskilda skäl föreligger och även i dessa fall ska det undersökas ifall samordning kan göras för att komplettera en annan enhets deltidsbehov.

Jämställdhet- och mångfaldsplan, barnrättsperspektiv.

För att intensifiera arbetet med att integrera jämställdhets-, mångfalds- och barnrättsperspektiv i utbildningsförvaltningens verksamhet har en arbetsgrupp med representanter från olika avdelningar på central förvaltning tillsatts. Arbetsgruppen bidrar i arbetet med utbildningsförvaltningens jämställdhets- och mångfaldsplan. För att skapa en god kunskapsbas inför kommande arbete har en kartläggning av hur utbildningsförvaltningen idag arbetar med barnrättsperspektivet initierats. Planen för jämställdhet och mångfald ur arbetsgivarperspektiv redovisas i uppföljningsrapporten, se bilaga 7.

6.2 En effektiv förvaltning

6.2.1 Nämndens verksamheter är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Ett flexibelt lokalutnyttjande och en effektiv administration har frigjort resurser till kärnverksamheten.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
 Administrationens andel av de totala kostnaderna (KF)	3,9 %	4,06 %	3,3 %	minska
Kommentar - Andelen administrativa kostnader minskar med 0,16 procentenheter jämfört med 2013. De administrativa kostnaderna ligger på ungefär samma nivå som föregående år.				
 Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (KF)	5 st	4 st	5 st	tas fram av nämnd
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	41 %	40,6 %	38 %	37 %

6.2.2 Det ekonomiska resultatet är i balans

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter håller budget. Goda analyser bidrar till att prognossäkerheten är hög.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	0,75 %	100 %	100 %	100 %
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	1,4 %	100 %	100 %	100 %
 Nämndens prognossäkerhet T2	-1 %	0 %	+/-1 %	+/- 1 %

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utbildningsnämnden ska i tidigt skede, i nära samarbete med stadens berörda nämnder och bolag, planera för att det i stadsutvecklingsområden garanterat finns skolkapacitet för årskurs F-6	2014-01-01	2014-12-31	
 Beställa åtgärder för att tillgängliggöra publika lokaler i ett femtontal skolor.	2014-01-01	2014-12-31	
 Införliva tillgänglighetsanpassning i samtliga skolgårdsprojekt.	2014-01-01	2014-12-31	
 Tillgängliggöra information om vilka skolor i egen regi som är tillgänglighetsanpassade.	2014-01-01	2014-12-31	
 Delta i stadens upphandling av cyklar och elcyklar	2014-01-01	2014-06-30	
 Formulera nämndindikatorer som mäter effektivitet för respektive verksamhet	2014-01-01	2014-12-31	Inte avklarad
 Kommunstyrelsen ska tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden utreda resursfördelningsystemen inom de pedagogiska verksamheterna	2014-01-01	2014-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Nämnden ska i verksamhetsplan 2014 klargöra hur den kommer att genomföra det verksamhetsspecifika EU-positions-papperet som har antagits i enlighet med policy om EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna.	2014-01-01	2014-12-31	
✓	Deltagande i Eurocities och andra nätverk för bevakning och påverkan.	2014-01-31	2014-12-31	
✓	Inventering av relevanta nätverk och intressenter inom EU med inriktning mot utbildningsområdet	2014-01-31	2014-12-31	
✓	Uppmuntra och stödja verksamheter att delta i EU-projekt och samarbeten inom nämndens verksamhetsområde utifrån Europa 2020-strategin.	2014-01-31	2014-12-31	
✓	Arbetet med att utveckla effektivare och enklare rutiner avseende såväl central administration som enheternas egen administration fortsätter (UtbN)	2013-01-01	2014-12-31	

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Tabell 19 Utfall jämfört med budget

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Summa kostnader	16 957,1	16 718,2	238,9
Drift och underhåll	16 900,4	16 658,5	241,9
Kapitalkostnader	56,7	59,7	-3,0
Summa intäkter	-1 793,8	-1 767,0	-26,8
Netto	15 163,3	14 951,2	212,1
Ingående resultatfond från 2013			167,9
Resultatöverföring till 2015			-266,1
Nettoutfall efter resultatfond			113,9
Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	70,0	71,4	-1,4

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 212,1 mnkr före och ett överskott om 113,9 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 0,8 procent av nämndens nettobudget.

Kostnaderna var 238,9 mnkr lägre än budgeterat. De lägre kostnaderna jämfört med budget beror bland annat på minskade personalkostnader och minskade kostnader för konsulter. Intäkterna var 26,8 mnkr lägre än budgeterat. Det beror huvudsakligen på att nämnden i överenskommelse med statsledningskontoret inte fakturerat för intäkter som beviljats avseende stimulansbidrag, kompetensfond och skolplattform Stockholm.

Antal schablonggrundande barn och elever 2014 framgår av bilaga 2. Uppgifter som är obligatoriska för alla nämnder återfinns i bilaga 3. Bilaga 1 innehåller bokslutsinformation. Bilaga 5 innehåller obligatoriska nyckeltal.

Periodisering har gjorts med belopp över 50 000 kronor.

Omslutningsförändringar

Nämnden har under året beslutat om omslutningsförändringar motsvarande 1 227,9 mnkr. De faktiska omslutningsförändringarna uppgick 1 201,1 mnkr. Minskningen beror på att nämnden i överenskommelse med statsledningskontoret inte fakturerat för intäkter.

Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter

I nedanstående tabeller redovisas prognostiserade nettokostnader före resultatdispositioner i årets tertialrapporter och utfall i bokslut 2014. Kommentarer till avvikelser mellan utfall och prognoser återfinns under respektive verksamhetsområde.

Tabell 20 Utfall jämfört med prognoser, mnkr

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	16 859,8	16 924,1	16 658,5
Kapitalkostnader	59,8	56,7	59,7
Totalt	16 919,6	16 980,8	16 718,2

Nettoavvikelser	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	-0,2	-47,1	215,1
Kapitalkostnader	-3,1	0,0	-3,0
Totalt	-3,3	-47,1	212,1

Kostnads- och intäktsutveckling

Tabell 21 a Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr

	2014	2013	Förändring
Kostnader			
Förskola	2 619,4	2 481,6	137,8
Grundskola inklusive fritidshem	10 105,7	9 435,5	670,3
Grundsärskola	327,2	337,2	-9,9
Gymnasieskola	3 031,6	2 993,8	37,8
Gymnasiesärskola	224,9	228,8	-3,9
Utbildning för vuxna	20,5	21,3	-0,8
Nämnd och övergripande	388,9	349,6	39,3
Summa kostnader	16 718,2	15 847,7	870,5
Intäkter			
Förskola	-412,0	-490,3	78,3
Grundskola inklusive fritidshem	-633,3	-583,6	-49,7
Grundsärskola	-25,4	-26,4	1,0
Gymnasieskola	-591,7	-549,6	-42,1
Gymnasiesärskola	-52,9	-52,1	-0,8
Utbildning för vuxna	-19,8	-16,1	-3,7
Nämnd och övergripande	-31,9	-48,2	16,3
Summa intäkter	-1 767,0	-1 766,3	-0,7
Netto	14 951,2	14 081,4	869,8

Tabell 21 b Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr

Driftverksamhet, mnkr	2014	2013	Förändring
Intäkter			
Statsbidrag	-629,3	-643,6	14,3
Lokalintäkt	-30,1	-27,6	-2,4
Försäljning av verksamhet	-856,9	-875,5	18,5
Övriga intäkter	-250,7	-219,6	-31,1
Summa intäkter	-1 767,0	-1 766,3	-0,7
Kostnader			
Lönekostnader inkl pf	6 629,4	6 352,4	277,0
Övriga personalkostnader	154,8	145,2	9,5
Lokalkostnader	1 800,3	1 728,7	71,6
Entreprenader och köp av verksamhet	6 695,7	6 326,5	369,2
Kapitalkostnader	59,7	57,8	1,9
Övriga kostnader	1 378,4	1 237,2	141,3
Summa kostnader	16 718,2	15 847,7	870,5
Netto	14 951,2	14 081,4	869,8

Utbildningsnämndens nettokostnader har ökat med 869,8 mnkr jämfört med 2013. Ökningen motsvarar 6,2 procent. Intäkterna har ökat med 0,7 mnkr medan kostnaderna har ökat med 870,5 mnkr. I siffrorna ingår finansiella intäkter och kostnader, till exempel ränteutgifter och räntekostnader.

Den ursprungliga nettobudgeten från kommunfullmäktige ökade med 946,7 mnkr jämfört med år 2013. Av ökningen avsåg 284,2 mnkr volymökningar för fler barn/elever och 611,1 mnkr höjda schabloner. Av schablonökningen avsåg 85,0 mnkr 1:1-satsningen inom gymnasieskolan med en dator till varje elev. Nämnden fick också ökade resurser till verksamhetsstöd inom grundskolan om 50,0 mnkr. Resterande förändring om 1,4 mnkr avser bland annat ökade kostnader för fritidsklubb och sommarskola samt minskade kostnader för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder inom förskolan.

Under 2014 har nämndens nettobudget ökat med ytterligare 619,1 mnkr. Ökningen beror till största delen på ökade prestationer för fler barn/elever med totalt 490,3 mnkr. Nämnden har under året fått budgetjusteringar med 128,8 mnkr. Dessa utgörs bland annat av en ökad kostnadsbudget 80,8 mnkr avseende höjda lärarlöner samt en minskad intäktsbudget för maxtaxa inom förskolan med 47,7 mnkr.

Antalet tillsvidareanställda inom förvaltningen i december 2014 var 12 173 vilket är en ökning med 230 jämfört med 2013. De totala personallönekostnaderna för nämndens verksamheter 2014 uppgick till 6 629,4 mnkr vilket innebär en ökning med 277,0 mnkr jämfört med 2013. Ökningen beror till största delen på årets löneökningar för tillsvidareanställda med cirka 215,5 mnkr.

Jämförelse av resultaträkningen intäkter och kostnader bokslut 2013 och 2014

Sammanfattning

Totalt har kostnaderna ökat med 869,0 mnkr från 15 789,0 mnkr år 2013 till 16 658,0 mnkr år 2014. Det motsvarar en ökning på 5,5 procent. Intäkterna ligger på samma nivå som föregående år. Detta är innan finansiella och interna kostnader och intäkter.

Intäkter

De största förändringarna på intäktssidan är att försäljningsintäkterna har ökat med 5,0 mnkr, vilket förklaras av ökat antal sålda skolluncher. Ökningen av intäkterna för taxor och avgifter (60,0 mnkr) förklaras av ökat antal barn i förskolor och grundskolor. Minskningen av övriga bidrag förklaras av att det löpande under året varit lägre intäkter (7,0 mnkr). Minskningen av intäkterna för försäljning av verksamhet (21,0 mnkr) förklaras av att det 2014 inte ansökts om stimulansbidrag. Ökningen av intäkterna för övriga ersättningar (13,0 mnkr) förklaras av en för stor utbetalning på 10,0 mnkr som kommer att återbetalas och ett vite från en leverantör.

Kostnader

Köp av huvudverksamhet – 368,0 mnkr i ökning

Kostnaderna för köp av huvudverksamhet har ökat med 368,0 mnkr från 6 094,0 mnkr till 6 461,0 mnkr år 2014. Kostnaden per månad uppgår till 540,0 mnkr. Förklaringen till de ökade kostnaderna är att antalet barn i fristående förskolor och grundskolor har ökat. Dessutom har antalet stockholmselever som går i kranskommunernas gymnasieskolor ökat. 30,0 mnkr förklaras av en schablonhöjning på 2 procent till fristående skolor.

Lönekostnader inklusive personalförsäkring – 275,0 mnkr i ökning

De bokförda kostnaderna för löner har ökat med 194,0 mnkr jämfört med föregående år. År 2013 uppgick lönekostnaderna till 4 410,0 mnkr och år 2014 till 4 605,0 mnkr, en ökning med 4,4 procent. Kostnaderna för personalförsäkringen har ökat med 81,0 mnkr vilket är en ökning med 4,3 procent. År 2013 uppgick kostnaden för personalförsäkringen till 1 876,0 mnkr och år 2014 1 956,0 mnkr. Ökningen förklaras av den ordinarie löneökningen.

Lokalhyror – 54,3 mnkr i ökning

Lokalhyrorna har ökat med 54,3 mnkr. År 2013 uppgick lokalhyrorna till 1 568,0 mnkr och år 2014 till 1 622,3 mnkr. Dessa kostnader var under föregående år 131,0 mnkr per månad jämfört med i år då kostnaden uppgick till 135,0 mnkr per månad. Ökningen förklaras av fler hyrda lokaler samt hyreshöjningar.

Övriga stora förändringar – 139,0 mnkr i ökning

Andra konton som har ökat är kostnad för husentreprenad 20,0 mnkr, hyra inventarier 36,0 mnkr, förbrukningsinventarier 27,0 mnkr, kostnad för telefoni har minskat med 11,0 mnkr, kostnad för transport har ökat med 44,0 mnkr och övriga främmande tjänster har ökat med 23,0 mnkr. Ökningen av kostnaderna för hyra inventarier och minskningen av kostnaden för telefoni förklaras av att kostnaden för Volvo IT 2013 bokfördes på båda dessa konton, i år har största delen bokförts som hyra inventarier. Ökningen av förbrukningsinventarier förklaras av ett ökat

antal inköp av surfplattor. Förklaringen för den ökade kostnaden för transport är att skolskjutskostnaderna tidigare bokfördes som köp av huvudverksamhet.

Bokslut per verksamhetsområde 2014

Tabell 22 Bokslut, kostnader och intäkter

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Kostnader			
Förskola	2 637,4	2 619,4	18,0
Grundskola inklusive fritidshem	10 203,0	10 105,7	97,3
Grundsärskola	379,7	327,2	52,5
Gymnasieskola	3 050,1	3 031,6	18,5
Gymnasiesärskola	237,7	224,9	12,8
Utbildning för vuxna	24,6	20,5	4,1
Nämnd och övergripande	424,6	388,9	35,7
Summa kostnader	16 957,1	16 718,2	238,9
Intäkter			
Förskola	-450,5	-412,0	-38,5
Grundskola inkl fritidshem	-588,1	-633,3	45,2
Grundsärskola	-21,3	-25,4	4,1
Gymnasieskola	-565,3	-591,7	26,4
Gymnasiesärskola	-51,2	-52,9	1,7
Utbildning för vuxna	-18,0	-19,8	1,8
Nämnd och övergripande	-99,4	-31,9	-67,5
Summa intäkter	-1 793,8	-1 767,0	-26,8
Netto	15 163,3	14 951,2	212,1
Ingående resultatfond från 2013			167,9
Resultatöverföring till 2015			-266,1
Netto efter resultatfond			113,9

Tabell 1 Utfall jämfört med budget per verksamhetsområde, netto

Driftverksamhet netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Förskola	2 186,9	2 207,4	-20,5
Grundskola inklusive fritidshem	9 614,9	9 472,4	142,5
Grundsärskola	358,4	301,9	56,5
Gymnasieskola	2 484,8	2 439,8	45,0
Gymnasiesärskola	186,5	172,1	14,4
Utbildning för vuxna	6,6	0,7	5,9
Nämnd och övergripande	325,2	357,0	-31,8
Netto	15 163,3	14 951,2	212,1
Ingående resultatfond från 2013			167,9
Resultatöverföring till 2015			-266,1
Netto efter resultatfond			113,9

Nämnd och övergripande verksamhet

Utfall jämfört med budget

Nämnd- och övergripande verksamhet redovisar ett underskott om 31,8 mnkr före och ett underskott om 34,6 mnkr efter resultatdispositioner. Fonden avser avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa. Underskottet beror på att nämnden i överenskommelse med stadsledningskontoret inte fakturerat för kostnader om 69,0 mnkr avseende Skolplattform Stockholm. Faktorer som påverkar resultatet i positiv riktning är att förvaltningens reserv inte behövde användas samt minskade kostnader generellt inom central förvaltning.

Utfall jämfört med 2013

Kostnaderna för nämnd- och övergripande verksamhet har ökat med 39,3 mnkr jämfört med föregående år. Det beror huvudsakligen på att konsultkostnader ökat vad gäller it. Intäkterna har minskat med 16,3 mnkr. Det beror framförallt på minskade intäkter från stadsledningskontoret.

Utfall jämfört med prognos

Resultatet för nämnd- och övergripande verksamhet har försämrats med 31,8 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och försämrats med 32,3 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Försämringarna beror på att nämnden i överenskommelse med stadsledningskontoret inte fakturerat för de intäkter som tidigare prognostiserats. Faktorer som påverkat resultatet i positiv riktning är att förvaltningens reserv inte behövts användas.

Resultatenheter och anslagsenheter

Tabell 23 Resultatenheter, ingående och utgående fond

Ingående fond 2014 mnkr	
Grundskola	
Ingående fond resultatenheter 2014	117,7
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2013	0,8
Totalt ingående fond grundskola	118,5
Gymnasieskola	
Ingående fond resultatenheter 2014	19,4
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2013	0,0
Totalt ingående fond gymnasieskola	19,4
Övriga	
Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa	30,0
Totalt ingående fond	167,9
Utgående fond 2014 mnkr	
Grundskola	
Resultatenheter med överskott (80)	205,7
Resultatenheter med underskott (7)	-3,3
Resultatenheter med fond +/-0 (0)	0,0
Totalt utgående fond grundskola	202,5
Gymnasieskola	
Resultatenheter med överskott (9)	30,8
Resultatenheter med underskott (3)	0,0
Resultatenheter med fond +/-0 (0)	0,0
Totalt utgående fond gymnasieskola	30,8
Övriga	
Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa	32,8
Totalt utgående fond	266,1

Alla resultatenheter framgår i bilaga 3 och anslagsenheter i bilaga 4

Grundskolor

Grundskolorna har med sig en positiv ingående fond om 118,5 mnkr. Underskottet om 14,9 mnkr som har uppstått på de resultatenheter som avvecklas till 2015 täcks i 2014 års bokslut.

Resultatenheternas utgående fond uppgår till 202,5 mnkr, vilket fördelar sig med ett överskott om 205,7 mnkr och ett underskott om 3,3 mnkr. Resultatenheterna hade en ingående fond om 118,5 mnkr som har ökat med 84,0 mnkr under 2014.

I enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning föreslås att sex skolor avvecklas som resultatenheter i bokslutet som följd av att de har redovisat underskott två år i rad. De skolor som avvecklas som resultatenheter är Beckombergs skolan, Kungsholmens grundskola, Lillholms-/Ekholmsskolan, Södra Ängby skola, Trollbodaskolan och Östermalmsskolan.

Jämfört med verksamhetsplan 2015 har det skett en del förändringar. Söderholmsskolan föreslås bli kvar som resultatenhet eftersom den har redovisat överskott i bokslut 2014. I verksamhetsplanen 2015 beslutades att inrätta Kämpetorpsskolan som resultatenhet 2015. I bokslutet redovisade dock Kämpetorpsskolan ett underskott vilket innebär att den kommer fortsätta att vara en anslagsenhet 2015.

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning kan resultatenheterna endast föra över 5 procent av enhetens bruttobudget till nästkommande år alternativt 10 procent vid ackumulerat överskott. Det innebär att ett överskott om 1,3 mnkr inte förs över till 2015 utan påverkar 2014 års resultat positivt.

I 2014 års bokslut avvecklas sex enheter och fyra inrättas som resultatenheter. Ekensbergs skolan och Nybohovsskolan slås ihop till en resultatenhet 2015 liksom Vinstagårdsskolan och Vinstaskolan. Det innebär att det totalt kommer att finnas 83 resultatenheter 2015.

Liksom tidigare år kommer grundskoleavdelningen att noga följa den ekonomiska utvecklingen. För att en skola ska kunna komma tillrätta med underskott samverkar rektor och grundskolechef för den aktuella enheten. Personalavdelningen och ekonomienheten deltar i vissa fall också i dessa grupper. Målet är att samtliga skolor ska ha en ekonomi i balans.

Grundskolans 33 anslagsenheter redovisar sammanlagt ett överskott om 21,0 mnkr. Det är 25 stycken som redovisar ett överskott om 30,7 mnkr medan 8 stycken redovisar ett underskott om 9,7 mnkr.

Fyra skolor har redovisat ett nollresultat två år i rad och blir därmed resultatenheter 2015. Det gäller Alviksskolan, Bromstensskolan, Johan Skytteskolan och Knutbyskolan.

Under 2015 kommer det därmed att finnas totalt 35 anslagsenheter.

Gymnasieskolor

Resultatenheterna redovisar ett överskott om 4,4 mnkr före och ett underskott om 7,0 mnkr efter resultatdispositioner. Resultatenheterna hade med sig en ingående fond om 19,4 mnkr och för med sig en utgående fond om 30,8 mnkr.

Av gymnasieskolans 30 enheter är 12 resultatenheter. Av resultatenheterna visar 3 skolor underskott och 9 skolor överskott. Av de skolor som visar underskott använder två skolor sina fonder för särskilda satsningar. 11 resultatenheter redovisar ett överskott efter fond om 30,8 mnkr.

ESS-gymnasiet och Stockholms Transport- och Fordonstekniska gymnasium (STFG) har ett överskott som överstiger 5 procent av bruttobudgeten och lämnar 1,7 mnkr till gymnasiestaben.

Midsommarkransens gymnasium har visat underskott två år i rad och avvecklas som resultatenhet.

Gymnasieskolans 18 anslagsenheter redovisar ett sammanlagt underskott om 24,6 mnkr. 6 enheter visar överskott, 1 enhet visar nollresultat och 11 enheter visar underskott.

Övriga

Avdelningen för uppdrag kring lärande och elevhälsa ökar sin fond från 30,0 mnkr till 32,8 mnkr, vilket främst beror på överskott inom Språkcentrum och Skolhälсан. I verksamhetsplan 2015 saknas avdelningen i beslutsunderlaget för resultatenheter. De föreslås nu fortsatt vara en resultatenhet.

Investeringar

Tabell 24 Investeringar

Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	70,0	71,4	-1,4
Investeringsverksamhet, mnkr	2014	2013	Avvikelse
Investeringsutgifter	71,4	54,2	17,2
Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	70,0	70,0	71,4
Nettoavvikelser	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	0,0	0,0	-1,4

Nämndens investeringsbudget år 2014 är 70,0 mnkr och de totala investeringsutgifterna uppgår till 71,4 mnkr, 1,4 mnkr högre än budget. Ökningen beror på ett ökat investeringsbehov i nya skollokaler.

Jämfört med år 2013 har utgifterna ökat med 17,2 mnkr. Grundskolorna har gjort investeringar för 23,7 mnkr, 6,5 mnkr lägre än budget. Gymnasieskolorna har gjort investeringar för 13,2 mnkr, 9,5 mnkr lägre än budget. Verksamhetsavdelningarna har investerat för 34,5 mnkr, 17,4 mnkr högre än budget. Dessa investeringar avser nyetableringsstöd till grundskolor, främst till nystartade skolor, och kapacitetshöjande åtgärder på skolorna. Därutöver har satsningar gjorts på digitala lärverktyg, miljö, tillgänglighet och andra åtgärder inom nuvarande lokalbestånd.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna uppgår till 59,7 mnkr vilket är 2,9 mnkr högre än budget på 56,8 mnkr.

Analys av balansräkning

Tabell 25 Balansräkning

Balansräkning, mnkr	2014	2013	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	185,1	169,3	15,9
Maskiner och inventarier	185,1	169,3	15,9
Omsättningstillgångar	1 212,6	1 154,2	58,4
Kundfordringar	145,5	79,8	65,6
Diverse kortfristiga fordringar	27,6	25,0	2,5
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 039,2	1 048,8	-9,7
Kassa och bank	0,4	0,4	-0,1
Summa	1 397,7	1 323,4	74,3
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	-247,2	-214,2	-33,0
Kortfristiga skulder	-1 150,5	-1 109,2	-41,3
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-13,6	-9,4	-4,2
Leverantörsskulder	-968,9	-946,5	-22,4
Övriga kortfristiga skulder	-21,6	-20,2	-1,4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-146,4	-133,1	-13,3
Summa	-1 397,7	-1 323,4	-74,3

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, timlöner, övertid och mertid samt övriga kostnader och intäkter utifrån enheternas och avdelningarnas uppdrag. Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 000 kr eller högre.

Tillgångar jämfört med föregående år

Anläggningstillgångarna uppgår till 185,1 mnkr vilket innebär en ökning med 15,9 mnkr. Orsaken till ökningen är att investeringsutrymmet på 70,0 mnkr har använts fullt ut samt att avskrivningarna har ökat.

Kundfordringarna har ökat med 65,6 mnkr till 145,5 mnkr vilket motsvarar en ökning med 82 procent. Ökningen beror bland annat på att den interkommunala ersättningen avseende höstterminen 2014 fakturerats senare än tidigare år samt att antalet barn ökar.

Diverse kortfristiga fordringar har ökat från 25,2 mnkr till 27,6 vilket motsvarar en ökning med 10 procent. Här ligger bland annat löneskulder, fordringar mot staten med mera. Ökningen beror främst på ökade fordringar mot anställda.

De förutbetalda kostnaderna och upplupna intäkterna har minskat med 9,7 mnkr till 1 039,2 mnkr vilket motsvarar en minskning på 1 procent. De förutbetalda kostnaderna avser kostnader för främst hyror och ersättning till fristående förskolor och skolor. Upplupna intäkter avser bland annat intäkter från andra kommuner samt andra förvaltningar inom Stockholm stad.

Kassa/Bank är oförändrat och ligger kvar på 0,4 mnkr.

Skulder och eget kapital jämfört med föregående år

Förändringen av eget kapital beror till största del på resultatfonderna. Nettot av över- och underskott för resultatenheter har ökat med 34,3 mnkr.

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har ökat med 4,2 mnkr till 13,6 mnkr. Orsaken är främst ökade intäkter för interkommunala ersättningar.

Leverantörsskulder uppgår till 968,9 mnkr vilket innebär en ökning med 22,4 mnkr. Ökningen beror främst på ökade skulder gentemot utländska leverantörer.

Övriga kortfristiga skulder har ökat med 1,4 mnkr genom att skulder till staten är högre. Ökningen beror främst på ett eventuellt skadestånd där en rättslig process pågår.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 12,0 mnkr till 145,1 mnkr. Ökningen beror bland annat på kostnader avseende utbetalning av lärarsatsningen till fristående skolor.

Effektiv lokalhantering

Tillgängliggöra information om vilka skolor i egen regi som är tillgänglighetsanpassade

En allmän information om vilka skolor som idag är tillgänglighetsanpassade har publicerats på stockholm.se. Där finns även information om vilka nivåer som övervägs när en skola tillgänglighetsanpassas och vad dessa innebär. Samtidigt har de skolor som idag är tillgänglighetsanpassade fått en kort text om den nivå som deras skola har anpassats till, att publicera på sin egen webbplats. En process för hur kommunikationen av nya skolor som tillgänglighetsanpassas ska ske, har också tagits fram.

Beställa åtgärder för att tillgängliggöra publika lokaler i ett femtontal skolor

Under 2014 har 16 beslutsunderlag och beställningar genomförts för tillgänglighet i publika lokaler. I varje större projekt har tillgängligheten för publika lokaler funnits med i utredningen.

Verksamhetsanpassningar, om- och nyetableringar samt avecklingar

Under 2014 har förvaltningen drivit 62 ny-, om- eller tillbyggnadsprojekt och 51 tillgänglighetsprojekt.

Skolbyggnation för ett växande Stockholm

Projektet skolbyggnation för ett växande Stockholm påbörjades hösten 2011 och avslutades vid utgången av 2014. I en halvårsrapport (utbildningsnämnden i augusti 2014) redovisades projekt där beslut tagits i staden för mer än 10 000 nya permanenta skolplatser fram till år 2020. Under december 2014 levererades stadens elevantalsprognos till utbildningsförvaltningen.

Redovisning utifrån den nya elevantalsprognosen sker i en separat slutrapport för projektet Skolbyggnation för ett växande Stockholm och i nämndens lokalförsörjningsplan under åren 2015. På stadsnivå förväntas balans råda mellan föreslagna ny-, om- och tillbyggnader och behovet 2020. Däremot förutses lokala underskott och ytterligare kapacitetshöjande åtgärder kommer därför att behövas, exempelvis i Hammarby Sjöstad.

Svar på skrivelser

Marina Gunnmo Grönros och Edith Ringmar (V) ställer i en skrivelse till nämnden rörande skollokaler och arbetsmiljö frågan om det finns ett samband mellan lokalbrist i stadens skolor och elevernas upplevelse av arbetsro (bilaga 11).

För att besvara frågeställningarna har förvaltningen studerat resultat från brukarundersökningen 2013 vad gäller studiero, upplevelsen av att kunna arbeta i lugn och ro i skolan. Förvaltningen konstaterar att det inte går att se ett givet samband mellan skolans fyllnadsgrad och elevers studiero. Förmodligen är sociala och interpersonella aspekter viktigare vad gäller upplevelsen av att kunna arbeta i lugn och ro i skolan. Skrivelsen anses härmed besvarad.

Jan Valeskog (S) föreslår i en skrivelse till nämnden angående skolsituationen i Hägersten Liljeholmen (bilaga 12) att utbildningsnämnden i samråd med SISAB utreder möjligheten att påbörja planerandet av en ny skola i Västertorp-Mälarhöjden samt att utreda om Blommensbergsskolan kan byggas ut och att skolans paviljonger kan ersättas med permanenta byggnader.

Det pågår en översyn för planering av nya skolor fram till 2040 till följd av bostadspotential Stockholm. Inom ramen för det just avslutade projektet Skolbyggnation för ett växande Stockholm, med sikte på 2020, pågår projekt för tre nya skolor, Midsommarkransens skola, Sjöviksskolan och en skola intill sjön Trekanten. Vad gäller de i skrivelsen utpekade skolorna pågår förstudier i syfte att höja kapaciteten vid Västertorpsskolan, samt för att avveckla paviljonger vid Blommensbergsskolan. Skrivelsen anses härmed besvarad.

Central utveckling av it-stöd

Digitala verktyg för skolutveckling

Syftet med de satsningar utbildningsförvaltningen gör är att ge Stockholms skolor ett digitalt lyft och därmed rusta elever för framtida studier och arbete.

Verktyg för självskattning

Stockholms stad är först i landet med ett avancerat verktyg med koppling till den egna stadens it-strategi. Verktyget syftar till att hjälpa skolledare och lärare att bedöma skolans digitala mognad, för att öka den digitala kompetensen och den digitala användningen.

Under hösten har 50 skolor – samtliga gymnasieskolor och 21 grundskolor - genomfört självskattningen. Skattningen resulterar i handlingsplaner på arbetslags- och på skolnivå. Resterande grundskolor kommer att genomföra självskattningen under 2015. Verktyget kommer att ge skolorna möjligheter att snabbare utveckla skolans it-pedagogiska arbete.

GSIT 2.0 – IT-plattform för utbildningsförvaltningen

Kommunstyrelsen beslutade i juni att ge stadsdirektören i uppdrag att förlänga avtalet med Volvo IT utifrån en framtagna krav- och behovsanalys. I tjänsteutlåtandet konstateras att it-servicen inte fullt ut stöder skolans pedagogiska verksamhet på ett tillfredställande sätt. Därför ställdes särskilda krav på ökad flexibilitet för den pedagogiska verksamhetens it-miljö.

Projektet GSIT 2.0 fortsatte att fokusera på att definiera behov och krav utifrån skolornas nuvarande och framtida krav på it-lösningar, så att eleverna på bästa sätt kan nå läroplanens alla mål. De rapporter som togs fram har levererats till stadens övergripande GSIT 2.0-projekt.

Projektet resulterade i förslag hur framtagna behov och krav bäst uppfylls i en kommande upphandling.

I kommunfullmäktiges budget för 2015 fick utbildningsnämnden i uppdrag att genomföra upphandling, teckna avtal samt förvalta avtal avseende it-service för nämndens ansvarsområde. Utbildningsförvaltningen har påbörjat planeringen för genomförandet.

Utbyte av datorer

Grundskolan erbjöds att byta ut äldre datorer i förtid för att möta behovet av en mer modern datormodell med bra inloggningstider. Det tidigare lagda utbytet innebar att datorerna blev anpassade för alla typer av pedagogiskt arbete med kraftigt förbättrade inloggningstider. Drygt 3 100 dator byttes ut i förtid.

Under året har genom det ordinarie planerade utbytet 17 884 datorer bytts ut i grundskolan och gymnasieskolan samt på central förvaltning. Det arbetet stödde även höstens 1:1-leverans av 4 500 datorer till gymnasieskolorna. Det innebar beställning, leverans och utlämning av datorer till eleverna.

Dessutom har 9 200 datorer uppgraderats från 32-bitars till 64-bitarsmiljö i enlighet med stadens övergripande beslut, vilket resulterat i att förvaltningens samtliga datorer nu är utbytta.

Skolplattform Stockholm

Stockholms förskolor och skolor behöver ett modernt, effektivt och sammanhållet administrativt it-stöd. Projektet Skolplattform Stockholm har därför i uppdrag att förbereda, upphandla och införa en skolplattform för stadens pedagogiska miljöer, förutom grund- och gymnasieskola även förskola, sfi och vuxenundervisning. Med en ny skolplattform kommer pedagoger, administratörer, elever och vårdnadshavare att smidigt kunna hantera bland annat planering, bedömning, elevresultat, betyg och frånvarorapportering. Målet är att minska lärarnas administrativa börda, så att mer tid kan läggas på elevens lärande. Den nya skolplattformen ska stödja drygt 1 400 förskolor/skolor och berör över 300 000 användare.

Sex upphandlingar har genomförts under 2014 och inget tilldelningsbeslut har överklagats. En leveransplan har tillsammans med leverantörerna av de fem systemen tagits fram.

Leveransplanen innehåller när och i vilken ordning Skolplattformens olika delar kommer att levereras. Riktlinjer för de delar av stadens infrastruktur som kommer att stödja plattformen, integrationsplattform, behörighetslösningar har tagits fram. Det har beslutats kring val av teknisk plattform för skolplattformens gränssnitt mot användarna.

SIKT-avtal ersätter KITT-avtalet

Avtalstiden för KITT-avtalen löpte ut den 31 maj (Kommunikation IT och Telefoni). Avtalet har ersatts av ett nytt avtal från den 1 juni, SIKT-avtalet (Stockholm Informations- och KommunikationsTeknik). Det har skett en etablering av ny driftsmiljö, ny leveransmodell, ny leverantörsstyrning samt en genomgång av samtliga systems informationsklassning.

Inom projektet har förvaltningen skapat en enhetlig avtalsstruktur och modell för uppföljning av avtalad leverans. Förvaltningens samtliga avtal med leverantören Tieto har omförhandlats och tecknats på nytt. En samverkansmodell är på väg att införas under hösten vilken inkluderar modell för leverantörsstyrning.

Införandet av SIKT har krävt en översyn av alla system ur ett informationsklassningsperspektiv då systemen flyttas och etableras i ny driftsmiljö med en skyddsnivå som ska stämma överens med informationsklassningen. Översynen är gjord och inga avvikelser som kräver åtgärd har uppmärksamats.

Inom projektet har förvaltningen säkerställt att leverantörsstyrningsmodellen i avtalet stämmer överens med förvaltningens arbete med att införa PM3. Avtalet innebär sänkta kostnader för förvaltningen samt en tydligare och utökad leverans.

Införande av gemensam systemförvaltningsmodell, PM3

Genom att införa en gemensam systemförvaltningsmodell skapar utbildningsförvaltningen en tydlighet kring vad som är it-nära förvaltning och vad som är verksamhetsnära förvaltning. Det ger en effektiv förvaltningsorganisation, där roller och ansvar är tydliga, vilket är en förutsättning för att utbildningsförvaltningens it-satsningar ska tas tillvara på rätt sätt, exempelvis Skolplattform Stockholm, Verktyg för självskattning, med flera.

Förvaltningsorganisationen följer upp och förvaltar SIKT-leveranserna. Den nya organisationen har löpande under 2014 tillsatt nya förvaltarroller för att under 2015 öka mognaden i förvaltningen genom att arbeta enligt de nya verksamhetsfokuserade arbetssätten och vidareförädla processerna.

Effektiv upphandling och inköp

Under året har förvaltningen aktivt deltagit i serviceförvaltningens upphandlingar av centrala och gemensamma ramavtal samt uppföljning av befintliga ramavtal. Vidare har förvaltningen genomfört egna upphandlingar för verksamheternas behov såsom tekniska konsulter, hantverkstjänster med mera.

Förvaltningen har tagit fram ramavtal för lokalvård för innerstadens kommunala grundskolor och motsvarande upphandling har påbörjats för grundskolorna i norrort och söderort. Ramavtalen innehåller bland annat tydliga och strukturerade rutiner som stöd för enheternas löpande avtalsuppföljning i syfte att ge en förbättrad kvalitet av levererad lokalvård på entreprenad jämfört med vad som tidigare varit fallet.

Leverantörsträffar har hållits inför avtalsstart och avtalsuppföljningar inklusive seriositetskontroller har genomförts av antagna leverantörer inom samtliga ramavtalsområden. I enlighet med stadens miljöprogram har relevanta miljökrav ställts i nämndens upphandlingar.

Råd och stöd i inköps- och upphandlingsrelaterade frågor ingår också i det upphandlingsstöd riktat till förvaltningens samtliga verksamheter med syfte att öka kunskapen och säkerheten om gällande regelverk på området i fråga. En generell uppfattning är att den samlade avtalstroheten mot befintliga ramavtal har ökat under året, framförallt har den ökat inom livsmedel.

Aktivitetsplanen för 2014 har löpt planenligt.

Förvaltningen har under 2014 deltagit med sju skolor och central förvaltning i stadens utvecklingsarbete att effektivisera inköpsadministrationen. Under hösten 2014 påbörjades planeringsarbetet inför breddinförandet som startar våren 2015 och förvaltningens alla verksamheter ska vara i full drift 2016/2017.

Rapport över genomförd internkontroll

I bilaga 6 finns en rapport över den 2014 genomförda internkontrollen.

EU-positionsapper

Utbildningsnämnden beslutade i januari 2014 om nämndens verksamhetsspecifika EU-positionsapper i enlighet med Policy om EU-politik med påverkan på Stockholm och stockholmarna. Detta utarbetades i samråd med stadsledningskontoret.

Inventering av EU-projekt och relevanta nätverk och organisationer

Förvaltningen deltar i två projekt för närvarande - ett projekt kring samverkan mellan skola, föräldrar och lokalsamhället för att förhindra framtida skolmisslyckanden och i ett Regio-projekt med Reykjavik kring hörselskadade elever. Förvaltningen deltar även i ett nordiskt nätverksprojekt kring flerspråkighet i Norden, IKT och andraspråksinlärning.

Ett projekt kring kompetensförsörjning fick avslag, men arbete pågår kring en förnyad ansökan 2015.

Eurocities är ett nätverk av större europeiska städer och har som huvudsakliga syfte att bevaka att storstadens perspektiv och utmaningar beaktas inom EU:s institutioner och i de processer som leder till bindande lagar och regler. Ett annat syfte är att utbyta erfarenheter och good practice på alla nivåer – från policy till praktik. Förvaltningen har deltagit aktivt i Eurocities i WG Education, men har sedan 2013 vilande representation. Det finns också ett nätverk initierat av socialförvaltningen för deltagare i alla arbetsgrupper i Social Forum där förvaltningen deltar som representant för WG Education. Utbildningsförvaltningen deltar även aktivt i *Nordic Capitals School Authorities*, ett nätverk för skolchefer i de nordiska huvudstäderna.

Inventering av nätverk som kan vara av intresse att delta i

Det finns en rad europeiska organisationer som framöver eventuellt skulle kunna vara relevanta för utbildningsförvaltningen. Exempel är European Association for Practitioner Research on Improving Learning, European forum of technical and vocational education and training och Evidence informed policy and practice in education in Europe. Konferenser och seminarier utgör arenor för erfarenhetsutbyte och kontaktskapande men flera av dem är även aktiva på nätet och i sociala medier.

6.3 En hållbar förvaltning

6.3.1 Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
  Andel dubbdäck	0 %	0 %	0 %	tas fram av nämnd
  Andel ekologiska livsmedel i stadens egna verksamheter	18,2 %	13,4 %	20 %	20 %
Kommentar - Andelen ekologiska livsmedel ökar med 4,8 procentenheter jämfört med 2013.				
  Andel elbilar	18 %	8,33 %	8 %	9 %
  Andel miljöbilar i stadens bilflotta	82 %	83,33 %	100 %	100 %
  Andel miljöbränslen i stadens etanol- och biogasfordon	80 %	76,58 %	85 %	tas fram av nämnd
  Andel relevanta upphandlingar av varor och tjänster där krav ställts på att miljö- och hälsofarliga ämnen inte ingår	97 %		100 %	tas fram av nämnd
  Elanvändning per kvadratmeter	37 kwh/kvm	36 kwh/kvm	35 kwh/kvm	33 kWh
  Mängden matavfall som stadens verksamheter sorterar ut för biologisk behandling	50,6 %	40 %	40 %	45 %

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Effektivisera energianvändningen i stadens fastigheter och lokaler för skolverksamhet i samarbete med energicentrum (KF)	2014-01-01	2014-12-31	
Kommentar - SISAB ansvarar för effektivisering av energianvändning i skollokaler.			
 Implementera förvaltningens miljöhandlingsplan (UtbN)	2013-01-01	2014-12-31	

Skolmåltider

En större satsning har påbörjats inom vegetarisk matlagning där alla enheter i egen regi med tillagningskök genomgår teoretisk och praktisk utbildning i det vegetariska köket. Satsningen fortsätter under 2015.

Ett pilotprojekt har genomförts med syfte att minska matsvinnet i skolköken samt öka andelen vegetabiliska livsmedel. Utbildning i ekologi ingick också. Åtta skolor medverkade i pilotprojektet. I snitt minskade den totala mängden matsvinn med 23 procent, målet var en minskning med 10 procent.

Kontinuerliga utbildningar i livsmedelssäkerhet för att säkerställa livsmedelslagens krav har pågått under året.

Det webbaserade verktyget Skolmat Sverige har använts för uppföljning av skollagens krav på näringsriktiga skolmåltider. 109 skolor besvarade enkäten och 42 procent av de svarande uppfyller sannolikt lagkravet på näringsriktiga skolmåltider, en ökning med 11 procent sedan föregående år.

Plan för miljövänliga resor

Utbildningsnämnden godkände i juni 2009 en plan för miljövänliga resor i tjänsten som bygger på miljöförvaltningens skrift Råd för miljö- och trafiksäkra resor. Ett rangordnat valsysteem används där det minst miljöpåverkande resesättet ska väljas i första hand. I miljöhandlingsplanen anges att alla medarbetare ska tillämpa utbildningsförvaltningens Reseplan för miljövänliga resor i tjänsten.

6.4 Säkra och trygga verksamheter

6.4.1 Skolan är säker och trygg

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Organisationen av förebyggande säkerhetsarbete och krishantering är sådan att frågorna kan hanteras så nära berörda som möjligt och att effekterna av inträffade händelser minimeras. Säkerhetsarbetet ingår som en naturlig del i den ordinarie verksamheten med ständiga förbättringsåtgärder och leder till säkerhet och trygghet för elever och medarbetare.

Indikator	Utfall 2014	Utfall 2013	Årsmål 2014	KF:s årsmål
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för RSA	100 %	100 %	100 %	100 %

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden ska säkerställa att stadens riktlinjer för samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst för barn/ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa är implementerad i alla förskolor och skolor	2013-01-31	2014-12-31	

Säkerhet

Förvaltningen har skapat stödmaterial inom förebyggande brandsäkerhet samt hot och grov våld. Materialet blev grunden för utbildning under hösten där cirka 80 procent av rektorerna deltog.

Förvaltningen har arbetat med förebyggande arbete genom systematisk uppföljning och utvärdering.

Förvaltningen har erbjudit stöd till skolorna i deras förebyggande säkerhets- och trygghetsarbete genom råd inom SBA-arbetet, försäkringsfrågor, besök vid behov och enligt rektor/lednings önskemål samt information till respektive grundskole- och områdeschef.

Samverkan med S:t Erik försäkring kring försäkringsfrågor har intensifierats.

7 Synpunkter och klagomål

Inkomna synpunkter och klagomål som gäller kommunal grund- och gymnasieskola hanteras kontinuerligt enligt de förvaltningsgemensamma rutinerna.

Under 2014 har det totalt inkommit 151 ärenden som gäller den kommunala grundskolan från Skolinspektionen, Barn- och elevskyddsombudet BEO och Diskrimineringsombudsmannen. Huvudmannen har uppdragits att utreda 42 av dessa. Anmälningens ärenden gäller framförallt elevens skolsituation (exempelvis rätt till utbildning, särskilt stöd, bristande information) och kränkande behandling.

Under året har 94 ärenden avslutats. Av dessa har 50 ärenden lett till kritik, antingen i form av anmärkning eller föreläggande att vidta åtgärder.

Nitton klagomål angående den kommunala gymnasieskolan har lämnats in till Skolinspektionen, varav sex har hänskjutits till huvudmannen för utredning. Klagomålen har gällt huvudmannens styrning och organisation, elevers rätt till stöd, betyg och omdömen och konflikter elev-elev och personal-elev. Ett klagomål har lämnats till annan myndighet och ytterligare ett har ansetts ligga utanför Skolinspektionens tillsyn. Fem ärenden har handlat om uppföljning av tidigare beslutade krav på åtgärder. I alla fem fallen har de åtgärder som genomförts ansetts tillräckliga. Av de sex fall där Skolinspektionen tagit beslut har inget lett till kritik.

Sammantaget har fem klagomål inkommit som sorteras under avdelningen för utveckling och samordnings uppdragsområde. Av dem gäller tre Skolval Stockholm, två gäller att endast den vårdnadshavare som är boende på adressen där barnet är folkbokfört kan ansöka via Skolval Stockholm och ett gäller att ansökningar registrerats som sena, på grund av fördröjning i uppdatering av folkbokföringsadresser. Ett klagomål har inkommit som rör arbetet med tillsyn, vilket refererar till SVT:s program Uppdrag granskning. Ett klagomål har inkommit från elev gällande information och informationssystem, närmare bestämt den information som lämnats om hur och om data (anteckningar bland annat) sparas i varje elevs profil, gällande programmet OneNote.

Antalet överklaganden till Förvaltningsrätten eller till Skolväsendets överklagandenämnd (över beslut om tilläggsbelopp, skolskjuts, grundbelopp, mottagande i grundsärskolan, tillhörighet till målgruppen för gymnasiesärskolan, uppskjuten skolplikt, skolpliktens förlängning, och skolpliktens upphörande) har minskat från 2013 då 268 beslut överklagades till 93 beslut som överklagades 2014. Det är framförallt beslut om tilläggsbelopp inom grundskolan som överklagas, totalt 70 stycken överklaganden.

Med anledning av nytt avtal om persontransporter i staden har klagomål angående skolskjuts kommit in till förvaltningen. Förvaltningen har arbetat intensivt, men har ännu inte helt kunnat lösa de problem som uppstått.

Förvaltningen har under 2014 inte haft några ärenden gällande diskriminering.

Patientsäkerhetsberättelse

För de delar av elevhälsans arbete som lyder under hälso- och sjukvårdslagen (delar av elevhälsans medicinska och psykologiska insatser, habiliteringen vid RH-gymnasiet) ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. I denna ska det framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under det gångna året, vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som har uppnåtts. (Patientsäkerhetslagen 3 kap. 10 §).

De under 2014 inträffade avvikelserna redovisas i bilaga 10.